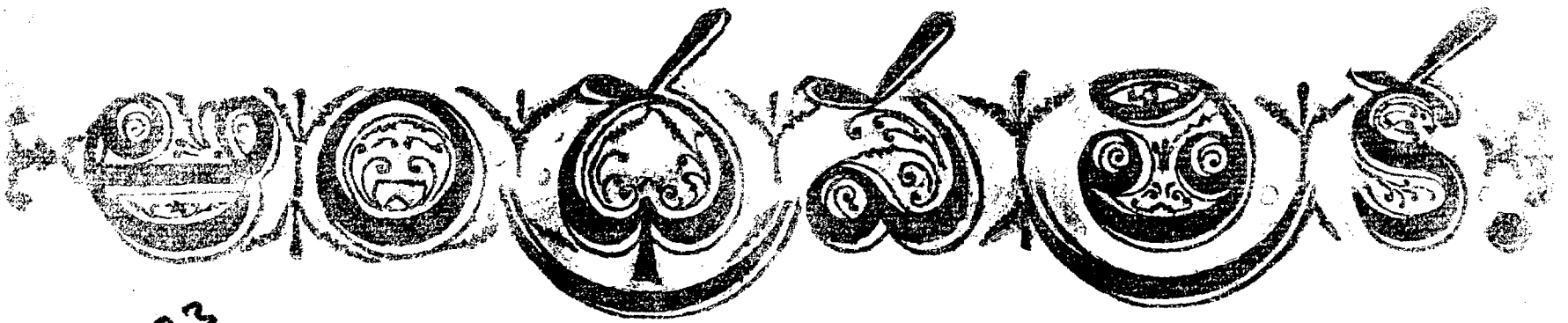

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విజయవాడ 1-3 0-1-6
Telephone No. 544.

3/0993

వ్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. II
సంపుటము ౧౧

జెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శార్దూలమాస బహుళ షష్ఠి ౬.

No. 192.
సంచిక ౧౯౨

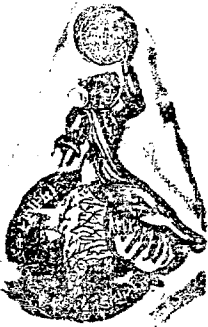
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాసత్రములు పొందియున్నది. శంకరాక్షా పీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తావును,
పొన్నపు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెంబిళ్లల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందుకు రుద్దగానే తమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

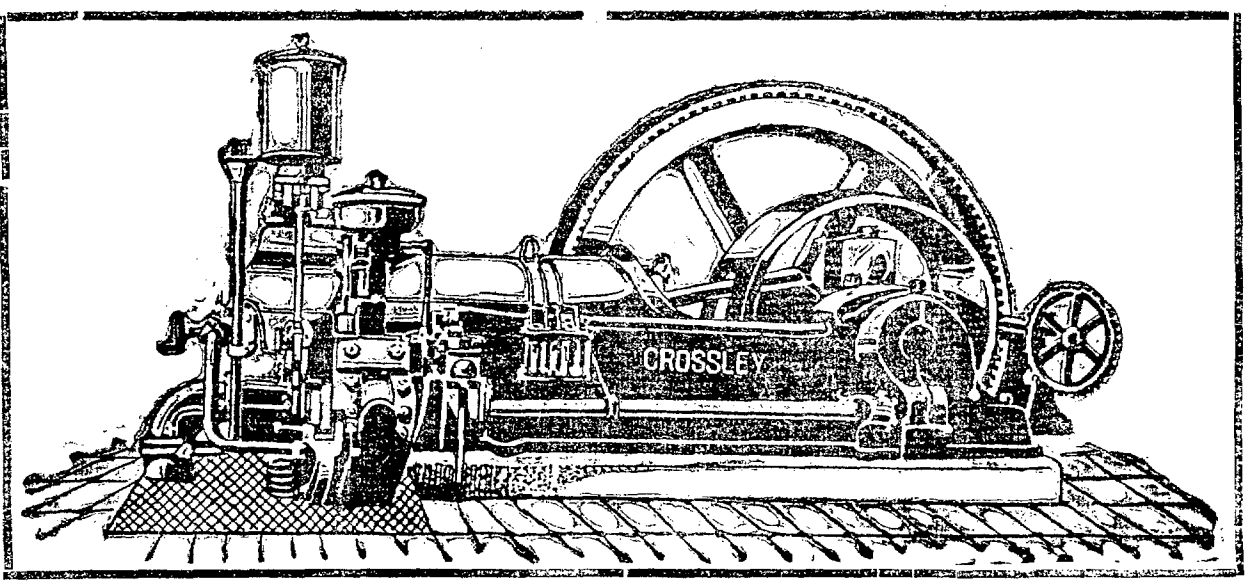

చక్కనిదబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంజుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనవరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టెన్
స్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు సరి సంప
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
నప్రకారము సరి
యైన వైపు ము
ఘాదరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

1546

అనుభవము క్రాస్సిగానుండవనరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజిన్లను, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఇది రాను రాను మిక్కిలి ప్రబలమగుచున్నది. ఎందుకు? సుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్సుగ్రాండు సర్క్సును ఎస్టేబ్లిష్మెంట్, మదరాసు

వీలవగా సాధారణమైన వాటికంటె కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుటకు తగు శ్రద్ధ వహించుచున్నాము. ఎందుకని ఈ సర్క్సును ఒకే మోస్తరుగానే ప్రతిదినము ప్రదర్శించ బడుచున్నది తెలుపరు.

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు

సాయంత్రం గం॥ 5-30 నిమిషములకు — రాత్రి గం॥ 9-30 నిమిషములకు

రెండు ప్రదర్శనములను మిక్కిలి అపూర్వమైనవి, అద్భుతమైనవి

12 గం॥ కమలను లోబడినవారులకు అన్ని తరగతులకును మాటికి మాత్రము సగముచార్జ్ తీసుకొనబడును.

టిక్కెట్లు ధరలు:— ర్య. 3, 2, 1, గాలి అ. 0—8—0 సి. రామానుజం, హేనేజరు.

పురమాషీవనులు పోకరపనులు చేయునట్టి

వారెవ్వరో బాగుగా విచారించి

1842

మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుకొన్నెలు, పందెపులోటలు ఎట్టిమాదిరిలో నైనను ఆర్జించిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారుచేసి యిచ్చెదము సీమవెంకి నవరంబంగారుకు పూచీనిచ్చెదము.

ర్య. 10 ఎత్తుమొదలకొని ర్య. 25 ఎత్తుకరకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0, చొప్పున అంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున వికయించబడును.

(2) ఉల్లిడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి, కంపెనీ

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారులోడు, మద్రాసు

Enjoy
it?

Ra-ther!

దీనిని వాడి! నుఖించుడు!!

అతడు మిక్కిలి సుఖముగా నున్నాడు.

అతని చర్మమునకు శ్రేష్ఠమైనట్టి

గుడ్ విన్స్ సబ్బులనే

ఉపయోగించుచున్నాడు.

3

Goodwin's Toilet Soap

C 25

బలహీనము, వకముల బలహీనము

మొదలను వాటికి.

8122

Deschiens' syrup

పిర్రపుడు ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణపదియు, 20,000 వైద్యులచేత ప్రశంసించబడుచున్నది. దెస్చిన్సు, పారిస్
అందుకు రుక్మిణి, నమసింతుము. ఎక్కడను చిక్కులు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 17-వ తేదీ సోమవారము

(1) ఖాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రు 80.0-0	మొదలు 42.0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి	,, ప 48 గలవి	రు 14.0-0	14.8-0
నల్లారివి	,, డిటా	,, 15.8-0	16.0-0
డిలీవి	,, డిటా	,, 16.8-0	17.0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8.12-0	9.0-0	
సువ్వులు	,,	,, 20.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 11.8-0 12.4-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11.8-0 12.4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18.0-0 16.0-0
ఉలవలు ర 164	,,	,, 9.4-0 11.4-

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14.0-0 26.8-0
కొండాపురం శేరునెనగపప్పుబా1-కి	,, 65.0-0	68.0-0
ఇతరప్రదేశము	,,	60.0-0 62.0-0
శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 150	మిషన్ నూనె 145
ఆముదము బా 1-కి	రు 175.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 190.0-0	195.0-0
కూరపసుపు	,,	రు 125.0-0 180.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా1-కి	రు 120.0-0	188.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు	రు 50,55	
కాళహస్తపాయకట్టు	,,	రు 70, 75
బెల్లము బా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి	రు 81.0-0	82.0-0
చదరం	,,	81.0-0 82.0-0
రవుండు	,,	81.0-0 84.0 0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులం కు	రు 76.0-0	79.0-0
బంగారము, తులము 1,కి	రు 22.8-0	28.0-0
సవరను 1-కి		14.14.6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 249.0-0	255.0-0
రాగి డిటా	రు 280.0-0	285.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు 86.12-0	87.0-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	రు 74.0-0	
వొట్టికృష్ణము	డిటా	,,
సింహం	డిటా	,,
గుర్రం	డిటా	,,

(8) దూది

జోండా వెట్టుబారవ 1-కి	రు 820.0-0	
-----------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తురు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	రు 9.0-0	
వధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 8.6-0	
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.0-0	
నూళయెనుగ నెం 20	రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20	రు 11.12-0	
,, , 40 ఏ లేబిలు అయినను	రు 14.4-0	
గోకాకు నెం 12½	రు 9.8-0	
పద్మాక్ష నెం 24½	రు 11.14-0	
14½ క్విలక్ పక్షి	రు 9.8-0	

వెల్లింగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

15.11.24 శనివారమునుండి 21.11.24 తేదీ శుక్రవారమువరకు

యూనివర్సల్ జ్యూయల్ క్రొత్తది 8 వ సీరీస్.

ది లెడర్ వుష్టర్స్ రెండవవారము 2 భాగములు

అరోగు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ

నేనా గర్బర్ కృత్యములు చూడతగినవి. 2 వ వారము,

ఆంధ్రవిద్యదేవద్య పరిషత్తు

తెలంగాణ

ద్వితీయసమావేశము

అధ్యక్షకోపన్యాసము

ఆయుర్వేదభూషణమ్

పండిత యం. దొరస్వామయ్యగారి అధ్యక్షకోపన్యాసమునుండి ఈ క్రిందిభాగాలు ముద్రితములు

(నిన్నటితరువాయి)

౧. వైద్యనిఘంటువు. వైద్యునికి కఠినత తత్వమునను వ్యాధి తత్వమునను సంకటిజ్ఞానము వశ్యకమౌత్యజ్ఞానము జౌషణోపయోగము పదార్థములయందు నావశ్యకముని యాయుర్వేదజ్ఞాలెఱుంగుదురు. ఈవిషయముల నెఱింగించుకొనునైద్యనిఘంటువని చెప్పబడుచున్నది.

“నిఘంటువా వివాదాస్పదవిద్యావ్యాకరణవివాదా, అనభ్యాసేన భాషామగ్న ప్రయత్నమునైద్యభాషనమ్” రాజనిఘంటువు అనగా వైద్యనిఘంటువు నెఱుంగని వైద్యుడు నిన్నయోజనుడనుట దీని తాత్పర్యము. అట్టివైద్యనిఘంటువులో బ్రసిద్ధమైనదియు, ప్రశస్తమైనదియు నరహరిపండితుడు విరచించిన “అభిధానమాదామహి” యనుకోశము. వైద్యనిఘంటువులలో నిది ఘనతపొందిన దనుటచే “రాజనిఘంటు” వని పేరొందినది. వారాణసి మున్నగు ప్రదేశములలో జాలకాలమునుండియు, నిటీవల గొంతకాలమునుండి దక్షిణభారతమున సుప్రసిద్ధిచెందిన భిక్షువరీనిఘంటువు. మనపాఠశాల రాజయొక్క పేరిడిన మరొక్క వైద్యనిఘంటువు ఉత్తరదేశమునను ఆంధ్రదేశమునను బ్రచారము నొందుచున్నది. ఓషధివిద్యములు, జౌషణోపయోగములగు కొన్ని జాంతవపదార్థములు, వీటియొక్క స్వరూపములను గూడలను వివరించునట్టి శబ్దచంద్రిక యను నిఘంటువొక్కటి కలదు. ఇత్యది చక్రవర్తిగ్రంథము రచించిన చక్రపాణిదత్తునిచే విరచింపబడినది. విశేషముగా నోషధిమొదలగునానియొక్క గుణస్వరూపములను, సామాన్యముగా నాయుర్వేదసంబంధ మగు నితరవిషయములను శీర్షి మిక్కిలి విస్తారముగా వ్రాయబడినది నిఘంటు రత్నాకరము నాథునికగ్రంథమును మిగిలినవానివలె ప్రసిద్ధమైనది. అయ్యది సామగ్రామనిఘంటువని వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఇవిగాక మాధువుడను (మాధువిదానకర్తకాదు) నాథునిచే విరచింపబడినది రసకామవిషయ గ్రంథ మొక్కటిగలదు. ఇందు ఇతరసరుకుల గుఱించిన వివరములతో అభిని గుఱించిన వివరములు విశేషముగా గన్పట్టుచున్నవి. ఈగ్రంథము సంకీర్ణమున బ్రచారమునందున్నది. ఈనిఘంటువులన్నింటిలో బదార్థముల గుణములు, గుఱులము, స్థితి, రుచి, స్థితి, విశేషాదిరూపముగను, కీర్తి, వీర్యములనియు, కాస్త్రరీతిచే విభజింపబడియున్నవి. ఆయుర్వేదకాస్త్రము వలెకొలది సరకులకు గల పలువిధములగు గుణములు, ఉపయోగములను శీతము, ఉష్ణములు సారవత్తగుచుండు పిర్వములను శీతల నిమిద్ధి వైద్యులను చికిత్సాపద్ధతియందు విశేషసౌకర్యము గలిగించియున్నది. ఈయంశము పాశ్చాత్యవైద్యులకు తెలియదు. ఇవిగాక పదార్థములకు ఆయుర్వేదమున వివరింపబడియుండు విశేషగుణములను specific action ఆంగ్లవైద్యము నేర్పినవారు గమనించి చదివితేని ద్రుమించిపోవుదురు. అందు గొన్నింటి నిట నుత్తరభాగమునకై పేర్కొని యెను. పాచనము, దీపనము, క్షేదనము, చ్యావనము, భేదనము, విరేచనము, భేదనము, సరము, వికాసి, అప్రసాసి, స్తంభనము, వివృణనము, రోచనము, నాతలము, పిత్తలము, క్షేద్యము, విమఘ్నము, క్రిమిఘ్నము, జ్వరఘ్నము, శేదనాస్థాపనము, కర్షణము, రోపణము మున్నగునవి. ఈవిధముగా మన వైద్యనిఘంటువులందును చరకాది యితరవైద్యగ్రంథములందును పేర్కొనబడియుండు పదార్థములయొక్క విశేషగుణములను సేవాత్మక వైద్యులు స్పెసిఫిక్ ఆక్షన్ అందురు. ఇవిధములగు పదార్థగుణములు ఆంగ్లవైద్యగ్రంథములలో గలవానికన్న మన వైద్యగ్రంథములలో మిక్కిలి యధికముగా వాడుకలో నున్నయవి. వ్యవాయి, వికాసి, ఓషధ్యము మున్నగు పదార్థములయొక్క గుణముల బ్రతిపాదించునట్టి పారిభాషికశబ్దములు అనేకము పాశ్చాత్యవైద్యులను శ్రేపు.

౬. జౌషణుపయోగము:—యోగమును చేరువలన ఆయుర్వేదసంబంధమునావధనిర్యాగమును మిక్కిలికాస్త్రీయమును నూర్చుకొను గలిగినదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఒకదాని లోక

టి స్వరూపముచేతను, గుణములచేతను వీకభావము నొందునట్టి కూడికను యోగమున పేరు. అట్లు లాంఛొంటిలో గలసియుండు పదార్థముల విభజించుట నులభసాగ్యము కాదు. దృష్టాంతము- పాలును నీరునువలె. ఈలక్షణములేని పలుపదార్థములకూడి కలితండులనాయముగా మిశ్రమని చెప్పబడుచున్నది. నిఘంటువులలో వెన్నెముకపదార్థములకు జెప్పబడియుండు గుణవిశేషములచేటి అష్టాంగచికిత్సలలో నొక్కొకదానియందును ఆ సరకుల ప్రత్యేకముగనో కలిపియో పక్వముచేయుపద్ధతి జౌషణుపయోగము నాబడుచున్నది. ఈయోగప్రకరణమున విధింపబడిన పరిభాషాపద్ధతుల ననుసరించి చూర్ణ-కావ్యధ - లేహ్య-స్నేహ-వటక - గలికా - లేపన-అంజన - ఆసవాదిష్ట-భస్మ - సత్త్వ-పాతనాది పాకభేదములలో నేవేని యొక్క విధమున నుచితరీతిని జౌషణులను తయారుచేయుపద్ధతులను విస్తారముగను, చక్కనిశక్తిని వివరించు నాయుర్వేదగ్రంథము తెన్నియోగలవు. పలుతెఱుంగులసరకుల నొకటితో నొకటికీ శీర్షిక్రమముచొప్పున నొక్కయోగముగాను బక్వముచేయుటచే నొకసరకు మరొకసరకునకు గలగుణము నాకర్షించుకొనును అను తత్త్వము మనపూర్వాచార్యులకు తెలియును. ఆయాపక్వము కఠినమున బ్రయోగింపబడగా నాయోగమునకు గలిసియుండు ప్రధానముగు సరకుయొక్కగుణమును నితరసరకులగుణమును నేకకాలమున వెన్నెముకావృత్తులలో నైకమత్వముగా బనిచేయును. పదార్థములకు గల ఇట్టి విశేషగుణమును యోగవాహినిని యాయుర్వేదాభిజ్ఞులు పల్కెదరు. ఇట్టి యపూర్వములగు తత్త్వంశములు పాశ్చాత్యవైద్యగ్రంథములలో నుండున్నవని కావ్యధ - కావ్యధ - పాంట-లేహ్య - స్నేహసావాద్యోగములను తయారుచేయుటకు జౌషణుల సేవయుక్రమమును ముఖ్యముగా రసగంధకపాషాణలోహాత్మాది భిక్షుద్రవ్యముల నుద్ధిచేయుట, మారణశక్తివ్యతాపక్షారాదుల నందుండి తయారుచేయుట మున్నగువాటికి దగినసాధనములగు రసకాల (Chemical Laboratory) సేవయు విధమును, పాశ్చాత్యులయొద్దనుండి నేర్చుకొనినదిగాదు.

“రసకాలం ప్రవర్త్యేత సర్వభావానిర్మితం సర్వాపదయే దేశే రమ్యే హాసనమితి.” పదార్థసంగ్రహ: కాశ్యో రసోధనమేతుకః, సత్త్వపాతనకోష్ఠీన జరతోష్ఠీనీ సుశోభనాం భూమిశ్చోష్ఠీనీ చలతోష్ఠీనీ జలతోష్ఠీనీ పృథ్వీశః భక్త్రీకాయగళం తస్యో నాళికాశ్చ పృథ్వీగ్నిధా. ఖండినీ పేషణీ ఖల్వా ద్రోణీహాపాశ్చ వర్తలా: నాళికాలంబరసంధ్యలాలానికాపరా కాచాయామృత్యరాతానాం కూపికా శ్చవకానిచ త్రోపయోగే యచ్చాన్యతో తత్సర్వం సన్నిధాపయేత్.”

అని లోహాత్మాదులగు సరకులను నూలుటకును, కాల్చుటకును, ద్రావకములుగా దిండుటకును, వేణుపలవిధముల గుఱకముల జేయుటకును ఉపయోగించెడి అనేక ఉపకరణములు నే రించి రసావధములను తయారుచేయుట కనుకూలము గు రసకాలను నిర్మించుకమును రసరత్న సముచ్చయగ్రంథములలో బహుశక్తముగా వివరింపబడియున్నది. మనము పలువిధములగు సరకుల నొకదానితోనొకటి రాపాటునికపద్ధతిగా గాని లేక భౌతికపద్ధతిచొప్పున గలవుట పాషాణాత్మాభిక్షుజనద్రవ్యుల ద్రావకముగనో భస్మముగనో పక్వముచేయుట ఒకదానితోనొకటి గలసియుండు భావపుల వేణుపలములు, ఆపదార్థములు చేరుటకు బూర్యమును, చేరనవేకును వాటి శీర్షి యుండు గుణాదుల భేదములచేటి నొకనుట, ఆయా సరకులనుండి ఊరముల వేణుపలవిద్యుతుల మున్నగు రాసాయనికవిద్యలు ఈదేశమున బూర్యము కాస్త్రజ్ఞులకు తెలిసి యవి కళిని చెప్పబడి యనుభవమునను ఉండినట్లుల నీక్రింద పేర్కొనియుండు సుక్రనీతివాక్యములచే దేటపడుచున్నది.

“పాషాణాత్మాదిదృఢిస్తవ్యస్థిరణం కలాధాత్వోషధీనాం సంయోగక్రియాజ్ఞానకలాస్యతాధాతునాంకర్మపాకకర్మకరణం కలాస్యతాసంయోగపూర్వవిజ్ఞానం ధాత్వోషధీనాం కలాస్యతాక్షరనిష్కానసజ్ఞానం కలాసంజ్ఞం యతస్యతేమ్.”

౭. చికిత్స:—చికిత్సాపద్ధతియందు మనపూర్వాచార్యులు మిక్కిలి శాఖనీయుమగు జ్ఞానము వడసెయుండిరనుట చికిత్సాకమమున నేర్పడియుండు కాఖాభేదములం గొని మనము తెలిసికొనవచ్చును. పాశ్చాత్యవైద్యవిధాన మో విషయము నాయుర్వేదమునందుండి యనేకాంశముల స్వీకరింపబడినట్టిగాని స్వీకరించిగాని యుండవచ్చునని చెప్పనగును. ఆయుర్వేదచికిత్సాపద్ధతియందలి కాఖాభేదములన్నింటిని ఇట వివరించుట సాధ్యముగాకున్నను, వాని సారాంశమునైనను సంగ్రహముగా నిట్టిసందర్భములలో జనుటకు తెలియవలెను చేయవలసియున్నది.

ఇందు (౧) అష్టాంగచికిత్స ముఖ్యముగా కాయ, బాలగ్రహ, ఉద్ధార్యంగ-శల్య-అగద-సాయన-వాజీరణ భేదములచే నెనిమిది ముఖ్యభాగాలుగా విభజించియుండుట మనకాస్త్ర

జ్ఞులకు తెలిసినదే. సాధారణముగా విజ్ఞులగువైద్యులు అన్ని వ్యాధులను చికిత్సజేయుట కర్హులైయుండినను అట్టిపాచిన కాలముచే కొన్ని చికిత్సావిధానములలో విశేషప్రభుత్వమువడసిన వైద్యప్రముఖులు (స్పెషిలిస్టు) నుండియున్నారు. వారు వెన్నెముకా విశేషగ్రంథములను విరచించియున్నారు. అందు ఆత్రిసంహిత, ఖరనాదసంహిత, ఊరపాణిసంహిత, హరీశసంహిత, కేశసంహిత, అగ్నిదేశసంహిత, మున్నగునవి సాధారణముగ నావధిప్రయోగములచే జ్వరాతిసారక్షయ-పాండు-కామలాది రోగములకు జేరవలసిన చికిత్సల వివరించునట్టి గ్రంథములు. ఇవన్నియు కాయచికిత్స ప్రధానముగాగల సామాన్యవిషయమును చేరినవి. వాగ్భటని యష్టాంగసంగ్రహ, అష్టాంగవృద్ధయములను చక్రవర్తిసంగ్రహము, భావప్రకాశము మున్నగు గ్రంథములు నితరగతిని చేరినవే. శస్త్రముల బ్రయోగించి చేయునట్టి శల్యచికిత్సాపద్ధతుల నిరూపించు తంత్రములలో నిపుడు ప్రసిద్ధమైయుండు సుశ్రుతసంహిత మనవైద్యులందఱెఱింగినగ్రంథము. ఇపుడు మనయొద్దనుండు సుశ్రుతసంహిత ధన్వంతరీయొక్క యావదేశముచొప్పున సుశ్రుతుడనుమి విరచించిన వృద్ధసుశ్రుత మనగ్రంథముయొక్క సతగ్రహమని యిప్పుడు తెలియవచ్చుచున్నది. శల్యచికిత్స యను విశేషాంశమును దెలుపు భోజితంత్ర మనగ్రంథము పూర్వము మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైయున్నట్లు తెలియుచున్నది. శస్త్రచికిత్సల ననుభవరీతిగా సపరిష్కారముగా, జేయుటకు అది మహోపయోగముగా నున్నట్లు చెప్పబడుచున్నది. ఆగ్రంథమును శల్య తంత్రప్రధానముగా కాపిలము, గౌతమము, పామ్కూటతము, జౌషణేవము, జౌరభ్రము మున్నగు గ్రంథములను చాలవఱకు అప్రమయియున్నవి. కాని వాటిలో గలకొన్ని సారాంశములను తదాంతరీతిచికిత్సకు లైన వాగ్భటప్రముఖులు గ్రహించియున్నారు. కాలాక్యమనియు, ఉద్ధర్యజ్ఞుగతశల్యచికిత్సయనియు, తోముకవై శస్త్రముల బ్రయోగించి చేయబడు చికిత్సనుపేర్చు. సుశ్రుతవాగ్భటాది గ్రంథములలో కాలాక్యచికిత్సను గుఱించి ఉత్తరతంత్రాదీప్రకరణములలో సంగ్రహముగా కొన్ని చికిత్సాపద్ధతులు వ్యవహరింపబడియున్నను, పూర్వము, చాతుష్కతంత్రము, శానకతంత్రము, సాధ్యతంత్రము, కాంకాయతంత్రము, కృష్ణాశ్రేయ తంత్రము, విహేతంత్రము మున్నగు గ్రంథములు ఆయాగ్రంథములకు సంబంధించిన ఋషులచే నేత్రోగకరిహారముగానే ప్రత్యేకముగా వ్రాయబడి పూర్వము వాడుకయందుండినవి. భూతవిద్యను వివరించు గ్రంథములు ప్రత్యేకముగా అధ్యర్వేదమెఱింగినవారితే పూర్వకాలమున వ్రాయబడియుండినవనియు అందుండియు సుశ్రుతవాగ్భటాదులు తమగ్రంథములందు విషయములగ్రహించిరి. బాలక బహిరించువిధులను, పద్ధతులను, తెలిపెడిగ్రంథములు హిరణ్యాక్షుడు, జీవకుడు, పర్వతమడు మున్నగువారితే విరచింపబడి పూర్వము ప్రసిద్ధిచెంది యుండినవి. ఇవిధముగనే అగదచికిత్స, రసాయనచికిత్స, వాజీరణచికిత్స వినియంచు భిన్నభిన్నముగా విశేషయభిజ్ఞులను బొందినవారు కొందఱుండి ఆవిషయములచే గ్రంథములను విరచించియున్నారు. అందు అనేకముగా ననేకగ్రంథముల మనదేశము పొంగొట్టి పాశ్చాత్యకాస్త్రజ్ఞులలో పొటిచేయుటకు పీలుగానట్టి దౌర్భాగ్యుడేను బొందియున్నది. ఆయుర్వేదము కొన్ని యావధిప్రయోగములమాత్రము గల సాధారణవిషయము గాదనియు, నది కాస్త్రీయంశములు గలయనేకకాఖులతోను, ఉపకాఖులతోను వృద్ధిచెంది మధ్య కొంతమాంద్యము జేరినమహాకాస్త్ర మనుటను గుంచుటకొలత వైన నే నీ విషయములచేప్పవలసినచ్చెను.

(౨) ఆయుర్వేదచికిత్సాపద్ధతిని రెండు గొప్పభాగాలుగా విభాగించియున్నారు. పూర్వము చెప్పియుండు అష్టాంగచికిత్సలన్నియు నీరెండువిధములగు చికిత్సలలో నేదైనొక్కదానిలో జేరినదిగా నుండును. అంగకాయచికిత్స, శల్యచికిత్స అనునవియే. కొందఱాచార్యులు కాయచికిత్స ప్రధానముగాగల అగ్నిదేశ, హరీతి, వాగ్భట శార్దూరాదిసంహితల నొనరించిరి. ఈకాఖులచేరిన యాచార్యపరంపరకు అతిమహర్షిని మూలపురుషునిగా జెప్పవచ్చు. కావుననే ఈచికిత్సాపద్ధతిని ఆత్రియసంప్రదాయ మని వ్యవహరించెను.

(౩) కాయచికిత్స:—ఒక్క కాయచికిత్సయందు గల విభాగాలు గమనించినచో మనవారు వైద్యకాస్త్రవిషయమనునెట్టిమహోన్నతమైనదేశము పొందెయింపబడి యుట స్పష్టమగును. (క) బాహ్యస్నేహనము, లేక అంతస్నేహనము, ధారాస్నేహనము, మర్దనస్నేహనము, అపగాహస్నేహనము, అను పలుకాఖులు గల స్నేహచికిత్సాపద్ధతి యేను. (ఖ) మహాస్వేదము, మధ్యమస్వేదము, దుర్బలస్వేదము, తాపస్వేదము, ఉష్ణస్వేదము, ఉపవాసస్వేదము, ప్రవస్వేదము, కాల్యూస్వేదము, జోంతాకస్వేదము, మున్నగు ననేక విభాగాలు గల

శ్వేదాదిక్రమము (X) లఘుగుర్వాదిభేదములు గల వసున చికిత్స యేమి, (ఘ) అట్లులే గురులఘుమధ్యమాది భేదములు గల చిరేచనచికిత్సయేమి. (జ) అగ్రాపవస్తి, అనువాసవస్తి, ఉత్తరవస్తి, మున్నగుభేదములు గల మహాసయోగమున వస్తి చికిత్సాపద్ధతియేమి, (చ) రేచన-బృంహణ-శమనాది విభాగములు గల సహజోత్పాదనమేమి. (ఛ) స్నిగ్ధతీక్షణాది భేదములు గల ధూమపానపద్ధతియేమి, (జ) స్నేహన-శోధన-శోపణ శమనాది ధూమములుగల గంధాపచికిత్సాపద్ధతియేమి, (ఝ) అభేదముగా భేదముగల కబళగ్రహచికిత్స యేమి, (ఞ) ముఖ భేదన పీఠసారణాదిక్రమము లేమి, (ట) లోక్మోతన, అంజనాదిప్రయోగములేమి, (థ) తర్జన-పుటపాకాది శేతకర్మము లేమి, (ద) శిరోవస్తి మున్నగుశరీరమున నుపయోగింపబడు చికిత్సాప్రయోగము లేమి (ధ) పలువిధములగు ప్రవౌషధములం గొని వాతాదిరోగములయందు ప్రయోగింపబడు ధారాకల్ప విధాన మేమి? ఇవన్నియు, నింకఁ గొన్నియు కాయ చికిత్స యను శాఖకుఁ జేరిన యవశ్యాలు లగును. ఈకాయ చికిత్సయే సామాన్యముగా శమన మనియు, ధన మనియు, రెండు ధూమభాగములఁ జెంది యున్నది. పైనుడి విన కామచికిత్సాసంబంధ మగు నంగము లన్నియు నీరెండు భాగములతో నేటియొకదానికే జేరినవియ. వికారము నొందినట్టిరోగముల సేమార్థముగా గాని శరీరమునందుండి జైలు వెడలింపక వైషమ్యానందముండి స్వాభావికస్థితికే జెచ్చి వ్యాధిపరిహారము చేయుక్రమము శమనచికిత్స నామము. దేహమునఁ జేరియుండు అనారోగ్యవహ మగు పదార్థములు లేక పలుకులను వరుస విరేచన,వస్తి స్వేదనాద్యపాయములచే దేహమునుండి బయల్పఱచి వ్యాధిని నివర్తించు చికిత్సాపద్ధతి శోధన మని చెప్పబడుచున్నది. శమనచికిత్సలో సాధారణముగా

“త్యాగాద్విషమపాతానాం, సమానం చోపసేనాత్” విషమానానాగ్ధృంతి, జాయంతే ధాతవస్సయాః” అను ప్రమాణము రీతి దోషవైషమ్యపాతానలగుపదార్థములను కార్యములను బహిరించుటలే గూడ వానిని సహస్థితికే దేగలపదార్థములను, కార్యములను స్వీకరించుటచే దోష వైషమ్యము తొలగి ధాతువులు సమావృత్త జేరుచున్నవి అను నీపద్ధతి శమనచికిత్స దృష్టాంతము. శోధనచికిత్స యననది సామాన్యమనియు,విశేషమనియు రెండువిధములుగా భాగింపఁ దగినది. సామాన్యమననది ఆరోగ్యవృద్ధి పరిపాలించుటచే ఆ వృద్ధివృద్ధి ప్రయోగింపబడు విరేచనవస్తిగంధాపాచి చికిత్స యగును. విశేష మననది రుద్ధావస్థయందు వ్యాధిపరిహారమున కై చేయబడు వరుస విరేచనవస్తియలు. శోధనచికిత్స ముఖ్యముగా వస్తివిరేచనములు పక్షమునకు లేక, నెల కొక్క మార్చైనను చేసికొనునట్లుల వైద్యాచార్యులు వచించెదరు. బాహ్యం తరములులు విషయాపముగా మనుష్యశరీరమునఁ జేరి దోష వైషమ్య మేర్పడి వ్యాధులు గలుగుటచే నట్టివిషపదార్థముల దేహమునుండి పరిహరించుటకు జాగరూకతతో శోధనచికిత్స చేసికొనుట యవశ్యమని మన పూర్వాచార్యులు విధిని ఏర్పఱచి యున్నారు.

“వాగ్మీభ్యస్త్రవణిజేయం వాతీర్జేన విసా రుజః సత్వే రోగా మలవశాః తస్మాత్సోధనమాచరేత్.” వేణుగుర్దములమున బాహ్యదోషములు శరీరము నందుఁ బ్రవేశించుటకన్న నోటిమూలముగా నాహారము, పానము, క్వాసము, వీనితో లేక అనుచిత మగు నన్నపానాదిరూప మగుదోషములు శరీరములోపల మిక్కిలి యధికముగాను గుల భముగాను ప్రవేశించుట గురభము. కావుననే అతీర్ణముచేతనే యన్నిరోగములు గల్గుచున్నట్లులను, శరీరమునఁ జేరుమలముల చేతను నట్టివాగ్మి తే గల్గునట్లులు వాగ్మీభ్యుండు నుడువుచున్నాడు. అందుచే నీటిలోఁ జేరు ముటికెవస్సువుల జలదారిగండా కడిగి యవ్వకేఁ ద్రోయురీతి శరీరమున అతీర్ణమునలనఁ జేరు దోషం లను శోధనచికిత్సచే బయట వెడలింపవలయు నని మన శాస్త్రము యద్దోషించుచున్నది. ఈకాలపునవ్యనాగరకముచే నేర్పడు అపాయకరొగను వ్యాధులను శరీరనీయక దేహమును అందుండి కాపాడుటకై శుద్ధిచేయు నాశశక్యతను గుఱించి క్రి మెంటుజెన్ఫ్ర యనునాతడు (Prevention of causes) అను విషయము గుఱించి చెప్పినదేమనఁగా:-

“A systematic house cleaning of the human body is to be advocated. The terrible affection of cancer is a product of modern civilisation and is most prevalent in those countries in which the standard of living is high.” He said that he himself had lived on a fruit breakfast for the last six years with considerable improvement in his vitality. No cancer said he further can form unless there is toxic condition of the blood and the remedy he recommended is a house cleaning of the human body.”

(అ) శల్మచికిత్స యననది కాయచికిత్సకన్నను నెక్కువ విషయము తినిపడినదిగా నున్నది. అందు గొన్నియంశముల నిట

మిక్కిలి సంగ్రహముగా చేర్చిననున్నాడను. (క)శస్త్రము లచేఁ గొనియో యంత్రములచేఁ బ్రవేశపెట్టియో దేహమునఁ బ్రవేశించిగాని కలిసిగానియుండు శల్మముల బయల్పరుచుటకై చేయబడు చికిత్స సామాన్యముగా శస్త్రప్రయోగమని చెప్పఁ బడును. జులొదరము మున్నగు వానియందును, అంతర్విద్రుద్ధి, బాహ్యవిద్రుద్ధిమున్నగువానియందును మనపెద్దలు శస్త్రప్రయో గము నేయుటకై తల్మియుండు నుపాయము పాశ్చాత్యవైద్యు లనేకులచేఁ గొనియాడబడుచున్నది. యంత్రములఁ బ్రయోగించి మూఢగర్భాహరణము చేయవలసినపద్ధతియును, అస్థిభంగ-ఆంగం తుక-వ్రణాదులలో విధింపబడియుండు అనువేర్తిలే గోధణా-స్వస్తికాది బంధనక్రమములను నవ్యనాగరకుల పద్ధతికంటె నె వ్విధమునను తగ్గినవికావు. (ఁ) అగ్నిచేతనో లేక అగ్నియందుఁ గాల్చిన యితర ఉపకరణములచేతనో వ్యాధిగలయవయవములఁ గాల్చిజేయబడు నగ్నికర్మము, (X) వృద్ధుదాహము చేయుటకై ముఖ్యముగ నవశావముల గాల్చుటకై షూరప్రయోగము చేయుట యు, (ఘ) దేహమునందలిదోషమును రక్తమునందుండి చుక్కగ బయల్పఱచుటకై చేయబడు సిరావ్యధియును, (జ) అట్లులే దుష్టరక్తముగాని ఆధికరక్తముగాని ప్రవింపజేయుటకై యవస్థింపబడు జలూకాప్రయోగమున, (చ) దేహమున నేదైన నొక్కస్థలమున సంఘీభూతమగుదోషమును గాని, లేక గట్టిపడియుండు రక్తమును కరగజేయుట మున్నగు పనులకు తపాలాబుసుటికాదులఁ బ్రయోగించుటయును, (ఛ) బ్రత్యర్ధాన యనములలోఁ బ్రయోగింపబడు శస్త్రచికిత్సయగు కాలాశ్యవి ద్యయు, నగునివి యన్నియు శల్మచికిత్సయను నీచికిత్సాశాఖ యొక్క యంగములగును. ఈయంగముల జేరిన కొన్నియుపాం గములగు భాగములును, ఈశాఖకు జేరిన వేణుశాస్త్రీయతత్వం శేయలను అంగవైద్యము నేర్పినవారు చదివి తెలిసికొనినయెడల నాయుర్వేదము నిప్పుడు తలంచునట్లుల నలక్ష్యముగ భావింప నేరదు.

౮. త్రిదోషతత్త్వము:- కొన్ని విధములగు నంగములు గల శాఖలఁ గల్గియుండు నాయుర్వేద మనువుత్తమునకు వాతపి త్తకఫము లనునవిమూఁడుమూలము లనియు, ఆరోగ్యవృద్ధి యు శరీరమును ధరించుటకు నీమూఁడుకే క్రివిశేషములును సాధ నముగానుండుటచే ధాతువులనియు, శరీరముయొక్క వికారా వస్థలో నుండుచు దూషింపబడుటచే దోషములనియు శాస్త్ర జ్ఞులు వ్యవహరింతురు. “తేవ్యాపిసః” అను ప్రమాణముచొప్పు న నీదోషములు శరీరముయొక్క సకలబాహ్యంతరాయవము లందంతటను వ్యాపించి, దేహమును దుష్టభూతములనుండి కా పాడుటయందు దేహమున కొకనూత్నకవచములెవ నుండుటచే నీత్రిదోషములతోఁ బోలివానికి క్షుతియొనర్పనిదే వ్యాధిహే తువను నేయంశమును శరీరమున సౌకర్యముగ నవకాశమువడ్డి వ్యాధిని కల్పింపనేరదు. సంస్కృతమున నేనుపూర్వము ముద్రించి న ప్రతి దోషతత్త్వమును చిన్న పుస్తకమునందు దీనినిగూర్చించిన విశేషాంశముల విశేషింపబడియున్నాను. అనియము లన్నింటి నిటవ్రాయుటకు నవకాశము చాలదు. కాని యొక్కవిషయము మాత్ర మిట వివరింపవలసియున్నది. ప్రాయశః అన్ని వ్యాధులను ఒక్కొక్కవిధముగ నూత్నక్రియకారణముగనట్లుల పాశ్చాత్యవై ద్యులు వచించెదరు. ఈవిషయములు సాధారణముగా నాకాశ మందెల్లదవ్యాపించియుండుటతో పలువురు మనుష్యుల శరీర ములం దారోగ్యవృద్ధియందుపైతము అవిశేషముయొక్క లోప లను, వెలుపలను గూడ వ్యాపించి యుండునట్లులను కానియవి కొందరి జేహములందే వ్యాధుల గల్గించుచున్నవనియుఁ జెప్పు చున్నారు. ఆయుర్వేదజ్ఞులు వచించున దేహమున గా నొక్కొక వ్యాధికిని సర్వశరీరములందును వ్యాపించియుండు వాతపిత్త కఫములయొక్క ఒక్కొక్కవిధమైనవైషమ్యమే కారణ మునట. ఆరోగ్యవృద్ధియందు దోషప్రయము మిక్కిలి యుపయోగము గా నుండుటయు కాలదేశాదిభేదములకుఁ దగురీతి నొక్కొక్క మనుష్యునియొక్క దేహమున నీ త్రిధాతువులకు నేర్పడు వైష మ్యభేదమునకుఁ దగిన విధమున అనేకవిధము లగు నూత్నస్థూ లభూతములు శరీరమున ప్రవేశించుచున్నవి. ఆస్థూలకూష్ఠ్యాం భూతములం గొని యవియు వ్యాధిక్లిశ్తువని యాయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పరు. ఎవ్విధముగాఁ జూచినను, ఏ వ్యాధియును త్రిదోషములలో నొక్కదానియొక్కగాని, లేక అనేకముల యొక్క వికారముగాని యాధారముగాఁ జేసికొనియే సంభ వించునుగాని వేణువిధముగా సాధ్యము కాదనుటకు క్రింద వచ్చు నది ప్రమాణము:-

“దోషా ఏవ హి సర్వేషాం రోగాణా మేకకారణమ్” యథా పక్షీ పరిశతే సర్వతః సర్వమప్యహః ఛాయామత్తేతి నాత్మీయాం యథావా కృత్స్నమప్యహః వికారజాతం వివిధం త్రిణ గుణాత్ నాతినర్త తే తథా వృధాతు వైషమ్యమిమ త్రుపి సర్వథా వికారజాతం త్రిణ దోషాత్.”

అని వాగ్మీభ్యుండు. ఈ నూత్నతత్త్వము నవ్యనాగరకు లగువారికి, తెలియకపోయినను, శాస్త్రాభిజ్ఞు లగు నేవిశేషులును ఈగూఢముగ తత్త్వంశమును ఐకంత్యముగా నొప్పూనికా లము నచ్చునని నావిశ్వాసము. ఏదేని యొక క్రిమిగాని లేక వేఁతెడ్డియేని యొక అన్యవస్తువు గాని శరీరమునఁ ప్రవేశించిన యెడల నది యెచ్చుచెచ్చట నివసించునో అయాధులములలో నొక్కొకవిధముగ వైషమ్యమును గలుగజేయు చున్నవి. మఱి యు, నవి కాలక్రమమున దేహముయొక్క ఇతర భాగములం దును వ్యాపించి యొక్కొక విధముగ వికారము గలుగ నచ్చు నని పాశ్చాత్యవైద్యులు చెప్పటను పలువురు వినియుండవచ్చు ను. ఆయుర్వేదజ్ఞులు

“కుపితానాం హి దోషాణాం శరీరే పరిధావతాం, యత్రసంఘః స్వస్థై గుణ్యాత్ వ్యాధిస్త్యోపజాయతే” (సు గ్రం. వ్యాధిసముద్దేశీయ. అ)

అని ప్రశోపము చెందిన దోషములు శరీరమున సంచరిం చి యెచ్చుచెచ్చట నిలుచునో అచ్చటచ్చట వాని వికృతిచే వ్యాధి గలుగుచున్నది అనియు,

“స ఏవ కుపితో రోమః సముత్థాన విశేషతః సానాంతరాణి చ ప్రాప్య వికారాన్” ముతే బహుళా. అదే దోషము వేణువిధ మైన ప్రశోపవిశేషముగాఁ గాని, లేక హేతువిశేషముచే గాని, సానాంతరములఁ జెంది వేర్వేలు విధములగు వ్యాధులఁ గల్గించుననియు, నభిప్రాయపడి యెదరు. ఆయుర్వేదసిద్ధాంతప్రకారము శరీరముయొక్క మూడి కయు, దానిష్టాలనూత్న క్రియాతత్త్వములును, మనము భుజిం చు నాహారముల స్వరూపములును, జైషధోపయోగము లగు నోషధులు మున్నగువానియొక్క గుణవిశిష్టవిపాకాదులును, త్రిదోషముల ముఖ్యాధారముగాఁ గల వనియు, కావుననే వ్యాధులును, వానిని చికిత్సచేయు పద్ధతులును గూడ త్రిదో షతత్త్వములనే పునాదిగాఁగలవనియు, శాస్త్రీయపద్ధతి గను సరించి యు క్రియుక్తముగా పూర్వీకులగు శాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణ యించి యున్నార. మదరాసు దొరతనపుచారు నివాసించిన దేశీయ వైద్యకసమితికి. లిఖితములముగా దాక్షరు యం. జి. దేశముఖ, యం. జి. గారు వ్రాసి పంపిన సాత్త్వమునందు ఈ సంబంధముగా లిఖింపబడియుండువిషయము నిట చేర్చొ నఁ గోరెద.

“Thus the diagnosis of diseases, the arrange- ments of dietory as an important part of their treat- ment and the selection of drugs all are based on the “Tridosha” theory, which should be verified by experience at the bed-side of the patients with a sympathetic and searching mind. Each article of Ayurvedic materiamedica is also described with reference to its action on one or more of the Doshas and the selection of drugs in the treatment of a disease is made in accordance with its action on the disturbed Doshas.”

(౯) పథ్యక్రమము:- ఆయుర్వేదవైద్యులునఁ బా శ్చాత్యవైద్యులలో లేని త్రిదోషతత్త్వమును నొకయంశము మిక్కిలి యరుదుగా ముందు చేర్చొనినరీతి నేర్పడియుండు నట్లుల పథ్యక్రమమును వేర్వొక్కయంశమును ఇందు విశేష ముగా నేర్పడియున్నది. జైషధములఁ బ్రయోగించుటకన్నను పథ్యముగ నాహారక్రమము వ్యాధినివారణమునను, వ్యాధుల రాకుండ నడ్డుపెట్టుట గుండును అధికఫలదాయక మైనదని వాన శాస్త్ర ముద్దోషించుచున్నది.

“విసాపి భేషజైర్వాధిః పథ్యావేవ నివ రతే నతుపథ్యవిహీనానాం భేషజానాం శత్రైర్వి”

అని చరకుండు. ఆయుర్వేదము వైద్యశాస్త్రమునకు నా నశ్యకములగు సకలాంగములచేతను పూర్ణమయిన దనుటకు నేనే నీజుట నిరూపించితి. ఆయుర్వేదవిద్యత్వవిషయం గొనియు, వైద్యసమ్యేకనములఁ గొనియు, వేణుసందర్శములవ్యాజముగాఁ జేసికొనియు, మనదేశీయలను, మనవైద్యసోదరలను మన ము నిరూపణముచేసి యుద్దోషించినసేగాని మనవిరోధులయొద్ద నుండి ఆర్జవైద్యశాస్త్రమునను, ఈవృత్తి గలవారికిని ఆశ్రయార్జవమైన శ్రేయస్సును, గాపాడుట యక నసాధ్యమునను. అంగవైద్యము నేర్పినకొందఱభిమానులు. ఆనుపత్రలను నిరర్థవై కాలమునఁబాపించి తాము తెలుసువతో నిర్వహించుటకు మిక్కిలి గొప్పగాఁ జెప్పకొనియెదరు. నిక్కముగానే దానిని లక్ష్య పెట్టుటలేదు. ఆయుర్వేదచరిత్రమును, గ్రంథములను జక్కఁ గాఁ బరిశీలించినవారు ఇట్టిసాపనములను, పాశ్చాత్యవైద్యుల పటోటాపముగ బ్రదుకును ఎక్కువగాఁ గొనియాడ రనియు నా నిశ్చయము. పూర్వకాలమున నాయుర్వేదపద్ధతిప్రకారము ఆయుర్వేదాతురాలయములును జైషధాలయములును స్థాపింప బడి చక్కగా నిర్వహింపబడినవనియు ఆలాగుస్థాపించి నిరం హించుటకుఁ దగినక్రమవిశేషములకును, మనగ్రంథములలోఁ బ్ర మాణములు లేకపోలేదు.

“దృఢప్రవారం, నివాసకేదేం గుళం, అవిచారిత సంచారం, అనవత్యం, భూమితపరజసామనుగమనీయం, అనిష్టానాం చ కల్పస్వరూపాదీనాం వర్జనం, స్నానభూమి మహానైశ్చిత్యం, ఉపేతం సోపానోల్లాఖలమునై క్షేపితాద్యుతం వాక్తువిద్యావళిః ప్రశంసాసూత్రే తావత్ ప్రథమ ఉపకల్పయేత్.”

అని ఆశురాలయము వాక్తుశాస్త్రజ్ఞుని గొని నిర్మింపవలసివచ్చుచున్నది. చరకసంహితయందు తెప్పబడియున్నది. తర్వాత, ఆకట్టడమున స్థాపించుట శాశ్వతమగునట్లుగా గావలసిన నాకరులను నియమించుకొనుచు చెప్పబడుచున్నది.

“తతః శిలకాచామరాగవాత్సోపపన్నా ఉపచారకా శలాకా సర్వకర్మకు పర్యవదానా కా పాచక, స్నాపక, సంవాహక, ఉత్థాపక, ఔషధకేవలకాదీంశ్చ పరిచారకా సర్వకర్మకు అప్రతికూలా అభిప్రాయజ్ఞా స్థాపయేత్.”

ఆ స్థాపనమున తేరినట్లు గోకాలయ నొక్కటి యుండవలయునని చెప్పబడుచున్నది. అచ్చట కావలసిన యుపకరణముల సేకరించి యుండవలయునని తెల్పువైవాక్యము ఈ కాలపు ఆసుపత్రులకన్నను ప్రాచీనాశురాలయములలో ఉపకరణములను ఇతర సౌకర్యములను సమగ్రముగా సేర్పరచు వారు తెలిసికొనియుండి రనుటను నిరూపించు చున్నది.

“జలపాత్ర-ఉదకోష్ఠ-మగక-పితర-ఘట-చంద-శరావ-దర్శి-మంథాన-చేల-నూత్ర-కాన్యా-ఉద్ధాదీని చ, కేయశాసనాదీని చ, సుప్రయోక్తాస్తరణోత్తరప్రచ్ఛన ఉపధానాని స్వాపాత్ర యాజీ, సంవేళన - ఉపవేళన - స్నేహస్వేదాభ్యంగ - పరిశేకానలేపన - మనాస్థాపన-అనువాసన-శిరోవిశేషన-మూత్రోచ్ఛారాదీకర్మణాం ఉపచారము భూమి అననాని ఉపకరణాని చ, సుప్రయోగిత ఉపధానాని క్షణ్ణాది గుణవిష్టాని కస్తాని”

స్మిత్తు అనవాతడు వ్రాసిన పురాతన హిందూ-దేశ చరిత్రము. (Smith's Early History of India Second Edition) అను గ్రంథమున అట్టి ప్రాచీనకాలమున నాలుగువలె కళాబ్రతులకు బూర్వమే హిందూ-దేశమున ఆశురాలయములు, లేక, ధర్మవైద్యశాల లేర్పడియుండుటను గుఱించి యాశ్చర్యపడి వ్రాయుచున్నాడు. ఈవిషయమున ఆర్యవైద్య శాస్త్రము ననుసరించి ఆశోకమహాచక్రవర్తి యే అచియ్యుండిన ధర్మస్థాపనములను వారు విక్రీలి కొనియాడెదరు. పాశ్చాత్యులకు ఈవిషయముఁ బ్రవృత్తి ఏదవ కళాబ్రతులకుఁ బూర్వము లేదు. యూరపునందు మొట్టమొదట ఏదవ కళాబ్రతు యొక్క కడపటిభాగమున నేమయిననో దియూ (Masson Dieu) అనువాతడు పరిమ నగరమున నొక ఆసుపత్రి సేర్పఱచెను. ధర్మవైద్యశాల స్థాపించుట మహాపుణ్య మగుకార్య మని మన పురాణములలోఁ జెప్పియుండుట ఆకాలమున నట్టిస్థాపనము లేర్పడియున్నందుల కొక్కవ్యధముయిన సాక్ష్యమగును. దీని సంబంధమును నందిపురాణమునందుండి కొన్ని శ్లోకముల ప్రమాణముగా నిటఁ జేర్చుట తగియున్నది. అవి రుచికరముగాను నుండును.

“ధర్మార్థకామమోక్షాణాం ఆరోగ్యం సర్వసాధనం, అతస్తానోగ్యదానేన సరోధవతి పుణ్యభాక, ఆరోగ్యశాలాం కురుతే మహామధపరిచ్ఛదాం, విదగ్ధవైద్యసంయుక్తాం, భృతైశ్చానన దైవ్యతాం.”

ఇచ్చనిమున మన పూర్వీకాచార్యులు తెలిపియుండు చతురమగు నియమములకు, ఉపాయములను అనుసరించి విజ్ఞులగు నాయుర్వేదవైద్యులు ఈకాలమునను ఆశురాలయములను స్థాపించి నిర్వహింప నిలగెను. కాని విశేషమగు ద్రవ్యమును, దొరతనమువారి బలమైన సాహాయ్యమును లేక ఇట్టికార్యముల నెఱవేర్చుట సాధ్యముకాదు. ఈవిషయమున దొరతనమువారు పాశ్చాత్యవైద్యులకు ధారాళముగా నొసంగియుండు స్వాతంత్ర్యమును, సహాయమును, నిరాటంకముగా మనకు నుండవలయును. పట్టిచేతితో మూర వేయుటకు నలవిగాదు కదా.

బీబీ బండ్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటలోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్రములోగాని వీర్యముస్ఫులితమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపిత యును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యువ్వ మొనంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార గుళము అనుభవించునట్లు చేసి సంతాన కుంతులుగ చేయును. పుత్రములు రహస్యముగా నుంచుచును. 20 మో॥ సీ॥ 1 కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు

ఆర్య వైద్య క్రమం,
88 బైరాగిమఠంపేటి, మద్రాసు.

ఆర్. వి. ఎం. జి. రామారావు బహుద్ధర్
వారిచేర
కాకినాడలో తల్లితండ్రులులేని పిల్లలకు రక్షణకాల

(1909 నవంబరు 18 లేదీని స్థాపితము)
ఇప్పటి పితామహరాజగారు తమతండ్రిగారిచేర వైయ నాధరక్షణకాలను వైదేదీని స్థాపించిరి. అప్పుడు ఆరుగురుపిల్లలున్నారు. ఈ భవనమునకు పునాదిరాయి 1909 లో పా. ఇ. సర్. ఆర్. లాల్ శ్రీ గారు వేసిరి. కలకత్తా బ్రహ్మసమాజ మిమనరి బాబూ హేమచంద్రసర్కారు ఎం. ఎ. గారు 1914 నవంబరు 28 లేదీని ఈ భవనమునకు ముందున్నకాలను తెరచిరి. ఈ కాలను తెరచుటలోని యుక్తేశము మానవవ్యభావమునకును గుణ్యముగ దిక్కులేనివారలను సాకుటకు, వారికి విద్య మొదలై నవిశేషి వారిని స్వయంజీవితులను చేసికొనునట్లు చేయుట. ఇది ప్రత్యేకముగా విద్యాసంస్థ గాదు. పారిశ్రామికసంస్థగాదు అన్నిటిని పిల్లలయలబట్టి బోధించుచుండును. బాలిభేదములు లేనివిధానముపై నడచును. బాలిచరిత్రభేదములు లేవు. దీనికాల కులందరును ఒక్కవిధముగానే ఆచరింపబడుదురు. ఒక్కవిధమైన ఆహారము, బట్టలు, ఒక్కచోటలోనే భోజనము, ఒక్క గదిలోనే పడక, అన్నవమ్మలవలె నుండునట్లు పెంపబడుదురు. భగవద్భక్తి, సాంఘిక సేవ, నైతిక శీలితము, భౌతిక శీలితాధారవిద్యలు, గరుపబడును. తల్లి తండ్రులు లేని వాడు దిక్కు లేని వారు తప్ప యితరులు చేర్చుకొనబడరు. ఈ త్రనర్కారు వారికే తావుకలదు. 5,12 ఏండ్లమధ్య చాలబాలికలు చేరవచ్చును. ప్రవేశము కావలసిన వారికి గ్రామమునకబో సభామౌళిప్రేమిలుగా నెవరినెవరుంచి యైనను సర్దిపెట్టు యుండవలయును. ఈవిషయములో పని చేయవారు, ఆస్పత్రువారు, జిల్లాకలెక్టర్లు స్నేహితులు తమకు దొరికినపిల్లల పంపియున్నారు. ఈకాలలోనుంచి బయటికివెళ్లి పావుట బాటరక కేసినిట్టియుండును. శీలితము సంపాదించు కొనగలవారు బయటికి పంపియేబడుదురు. బాలికలకు వివాహమైనతరువాత పంపుదురు. తెల్లిపయ్యులుగ నగలుకట్టుం డ్రొంద ప్రతిబాలికయు 850 రూపాయల పొందును. తెల్లి అయిన పిల్లలు పురిదు నిమిత్తమువచ్చి సాయముపొందుదురు. ఈభవనమునందున్న పాఠశాలలో రెవ ఫారమువాకా చెప్పదురు. వైకాకులకు పితామహ రాజా కాలేజికి పాఠశాల. ఇందులకు ముగ్గురుపాఠ్యాయులు గలరు. ఇక్కడనేవు నృత్యము నడం గము, కట్టుపని, నేత, తోటపని, ఆటలను డ్రెస్సుమాడరుగలరు. తండ్రిలమిద, గాత్రములమిద పాటలునేర్చు సంగీతోపా ధ్యాయుడు కలడు. ఆడపిల్లలకు వంటనేర్పు వంటలక్కలదు.

ప్రస్తుతమున్న పిల్లలసంఖ్య

క్లాసు	బాలుకు	బాలికలు
కాలేజీ (బ్రూనియర్ ఇంటర్	2	
స్కూలు సెనర్	1	1
5 వ ఫారం	1	
4 వ ఫారం	2	8
3 వ ఫారం	2	2
2 వ ఫారం (గర్ల స్కూలు)		2
2 వ ఫారం బేసినికల్స్	1	
2 వ ఫారం	8	1
1 వ ఫారం	7	1
ప్రైమరీ	12	10
మొత్తం	36	20

1924 నవంబరుదాకా పుండి యిచ్చినందు వైది పిల్లలు 52 మంది.
(1) స్కూలు ప్రైవేటువైది బాలుకు బాలికలు 2
(2) స్కూలు వైదిలు కంప్లీటు బాలుకు బాలికలు 6
(3) హోమ్స్, లులో వదిలివెట్టిన బాలుకు బాలికలు 8
(4) లోయర్ సెకండరీలో వదిలివెట్టిన బాలుకు బాలికలు 4
(5) ఎలిమెంటరీలో వదిలిన బాలకులు 8
మొత్తం 82

ఈ 82 మంది ఏకవ్యంగులకు పనిచేయుదురు:—
బాలుకు:—సమస్తాను మాస్టరు 12, ట్రైన్స్ 3, నర్లకా నిక 1, డ్రెస్సు మాస్టరు 1, టెక్నికల్ 4, మోటారువాగ్ 1 న

డ్రంగులు 5, రంగుపని 1, కాంపౌండరు 2, కట్టుపనివారు 2 నేత 2, తోటపని 1, మొత్తం 82.
బాలికలు:—వైది అయి వైదిసవారు 19, మొత్తం 52.
ఇందులో ఒకపిల్ల బడిపంతులుగా నున్నది.
వి. పి. రాజా బి. స.
నూపరిం పెంజెంటు.

రాజ్యమహేంద్రవరం
(స్వకీయవిలేజ్ నినుండి)

గోదావరి హిందూసమాజం
నవంబరు 14:— గోదావరి హిందూ సమాజమువారు మా పుర నిమ్మనాళ్ళుద్ధరణ సంఘమువారికి రు 100 లు విరాళ, మనోసంగిరి. నిమ్మనాళ్ళుద్ధరణమునకై శ్రీయంతులు తల్లాప్ర గడ ప్రకాశరాయుడు సరళింపాకర్మగార్లు ప్రశంసాహ్వానుకు కృపింపబడుచున్నాడు.

చెయిర్ మన్ గారికి విందు
మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నీమధ్య నెమ్మనా నబడిని శ్రీయత సాలస కావనయ్య బి. యె. బి. యెర్. గా రికి పంపుచు వత్తసోదరులు అల్పాహారపు విందులొనర్చి గౌర వించిరి. పురప్రభు ఖుల్లె రట కావ్యనింపబడిరి.

శిశువారము
శిశువారమునెట్లు జరుపవలెనని యాలోచించుటకు శ్రీ యుత పాలస బాపనయ్యగారి ఆధ్యక్షత్వక్రింద ఈనెల 8 వ లేదీని సభ జరిగెను. తన ఏర్పాట్లు చేయుటకు శ్రీన్యాపతి గుబ్బానాపు పంతులుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద నొక యావసాంఘ మను నియమించిరి.

వెంకంపేట్ (నెల్లూరుజిల్లా)
ఈసంవత్సరము ఈ ప్రాంత్యములందు నిర్వాహకముచేత వై గ్రామమునకు ప్రక్కన ప్రవేశించెను ఉత్పత్తియే పెమ్మ పెరిగి ప్రవాహమువలనకి జొచ్చి పడినవైదేవులలోను నకు నచ్చి నది. దైవికముగా జనవత్సరు గలుగలేదు. ఆయనను అనేకయిండు పడిపావులయేగాక సామానులనేకములు పెక్కు మందిని ప్రవాహముపాలునని. అందులో నుమాకు రు 2000/-కిమ్మత్తుగల సామ్యుగ, ప్రోకోట్లు, రుడ్లలో నొక ట్రంకుపెట్టెయు, వెంకంపేట్ శ్రోత్రియం చెరువునకు సంజం ధించిన గ్రామములయొక్క రికార్డులు అన్నియు జొట్టుకొనిపో బడినవి. వైవస్థపులు ఎవరికైన దొరకియెడల వైగ్రామశ్రో త్రియందార్లకు తెలుప బ్రార్థించుచున్నాడు.
(వేమూరు నరసింహులు)

కైలాసము జేసిన యువకుడు

ప్రార్థక సుఖవిద్యార్థియగు శ్రీయత కురేకచంద్రశిర్ అనవాతడు హిమాలయమునదాటి కైలాసమున మానగడరో వరమును చేకవలెనని నిశ్చయి చుకొని కి మాసములక్రింద బయ లుదేరెక. ఆయన సయోగ యేర్పాట్లు లేకుండనే భగవంతు నిశ్చయి బిగ్గడే పోయెను. ఆలోకరాలో అయనకు రామకృష్ణసంఘపు సన్మాన కేర్పరూ నొప్పించిరి.

ఈవిన్నవాడే తేదిటివదిని అనన్యాయులు తలంచి యే వియు సహాయము జేయలేరి. తనవాకి శ్రీయత జే. యన్. జగచ్చి గారు టిలెటుకు బోవుమనెల్లదు పాంథులును గన్పించిరి. వీరు అలసి పాలక తిరిగి వచ్చిరికాని కురేక చంద్రుని ఒంటిగ వలెనెరి. అదృష్టవశాత్తు అతనికి ఆహ్వాతు రాజాసోమిదడగు ఖర్గపాం సింసుగారితో మిత్రత్వము గల్గెను. ఆనవయు రాణీ సాహెబును ఆతయెడ దయతో నుండి సత్కరించిరి. కాని ఖర్గపాం గారు ఆయనతో మానససోహము వరకైనను సో బాలక వోయి. అంటిట నీకు వడిమి ధైర్యము తోబూటియూ బాలివారితో బడి ప్రయాణముచేసే అర్హుడని నిర్ణయము సొంద గొమ్మగల సరస్సు గనుగొనియె. కైలాస శిఖరమును జూపెను. ఆయనది సమస్తమునకు 21 వేలకకుగల యెత్తున నుండెను. ఒక్కొక్కసారి ఆయన ఊపిరాడక నిద్రవచ్చినట్లు పడిపోయె ను. కాని భగవంతుని దయవలన లేచిమరగీతయూగా గుంఠాలకు తిరిగి వచ్చెను. అచట నిదిలానాలకునూడ వాళ్ళర్చము గల్గెను. వారితో చాలమందితో ఆ రక స్నేహముగ నుండెను. ఆయన జేసిన యాప్రయాణపు కథ తెప్పనపుడు ఒడల జులించును. కనుబొమ చాలకుతూచాలగలగనూడ నుండును. అనాటల గొంబర్ల గుమస్తాను తప్పక వైదిరి కట్టుండుట! కురేక చంద్రుడు తెయి!
(నవసంఘ)

స్థానిక వార్తలు

తాపాలా రవాణాలు:— మహారాజా ఓడమీద పోయే ట్రైయిక్స్ పంపు రిజిస్ట్రేషన్ సగుతులు 17 తేదీ 4.30 గంటలలోగా, ఆన్ రిజిస్ట్రేషన్ సగుతులు 18 తేదీ 7 గంటలలోగాను జనరల్ పోస్టాఫీసువద్ద పోస్టు చేయవలెను. తతిమ్మ తపాలా సగుతులను గూర్చి సబ్ ఆఫీసులవద్ద తెలిసికొనవలెను.

మాన్యు:— ఇదివరకు తెలిసినట్లు మారిష్ నో సామ్యే తపాలా 16 తేదీని పోదు. 19 తేదీని పోవును. అంతవరకు 6.25 గంటలకు పోస్టు చేయవచ్చునని తపాలా అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

ఇండియన్ బ్యాంకు

చెక్కుపుస్తకములు:— ఇండియన్ బ్యాంకు వారు నూతనముగ చెక్కుపుస్తకములను ప్రకటించిరి. అందలి చెక్కులు రూపాయనోటు సైజులో అందముగా నున్నవి. పుస్తకమునందు 16 చెక్కులున్నవి. పుస్తకమును చెడిపోయిన జేబులోనుంచు కొనుటకు పీలగు వరకొకటోలు సంవి గలదు. దానిపై బ్యాంకు చేయ బంగారు ఆక్షరముల ముద్రింపబడినది. దీనివల రూ. 1. చిన్న సైజుజేబు చెక్కుపుస్తకములను యాబ్యాంకువారే మొదట ప్రకటించిరిని తెలియుచున్నది. దేశభాషలలో చెక్కుల నిచ్చుటకు కూడ యాబ్యాంకువారే ముందంజవేసిరి.

మదరాసు శాసనసభ

మంత్రుల వేతనములగుర్చి ప్రశ్న

నేడు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తర సమయమున శ్రీమాన్ విశ్వనాథదాసుగారు యిట్లు ప్రశ్నించిరి:—

క్రిందటి బడ్జెటుచర్చ సమయమున చెరిసినట్టి చిక్కులను తొలగించుటకు మంత్రుల వేతనములగుర్చి ప్రత్యేక వోటింగు జరుపు యేర్పాటు లేవనియ జరుగుచున్నదా?

ఉ:— ఈ సంవత్సరము బడ్జెటునందు మంత్రుల వేతనము సమ్యక్ము గయింపవలసిన ప్రత్యేకాంశముగా గణించబడును.

రాకపోకలు:— లెఫ్ట్ కల్|| సి. డి. డగ్లస్ బి. ఎస్. ఎస్. కె. ఆర్. రాబర్ట్స్ గారు ఆదివారము ఉదయంవచ్చిరి. డన్ (బ్రాక్ స్టానింగ్ డైరెక్టర్) సుందరరాజ్, రా||బి|| కె. వి. రెడ్డిశాయుడు బి. ఏ. బి. ఎల్. గార్లు యీ ఉదయంవచ్చిరి. రా||బి|| ఓ. ఏ. ఓ. కె. యల్. లక్ష్మీచెట్టిగారు నిన్న ప్రార్థన వచ్చిరి. ఎస్. మ్యాక్ మెకేలు బి. సి. ఎస్. గారు ఈ ప్రదయ మువచ్చిరి. రాత్రి ఉదయంవచ్చిరి. రాత్రి ఉదయంవచ్చిరి. రాత్రి ఉదయంవచ్చిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

21 తేదీ బొంబాయిలో జరుగనున్న ఆఖరిపక్ష సమావేశమునకు, మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము ననుసరించి డాక్టర్ బిరెంటుమ్మగారు శనివారము రాత్రి బొంబాయికి వెళ్లిరి.

పత్రికాస్థానము మార్పు:— ఆజ్ఞా హిందూపత్రికాస్థానము తిరువల్లికి తీసుంచి రాయచోటి అయ్యమ్మదలి వీధికి మార్చబడినది.

అండమానుద్వీపములో బందీలుగానున్నవారి కడకు భార్యలును పిల్లలును వెళ్లుట:— అండమానుద్వీపములో బందీలుగా నున్నటువంటి మాషిఖా ఖైదీలవద్దకు 82 మంది భార్యలు, పిల్లలు చెన్నై నుండి బయలుదేరుచు అండమాను వీవులకు వెళ్లుచు నేడు మదరాసులో ఆగిరి.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభాస్థాయిసంఘము:— సై సంఘసభలో సాయంకాలము 5.30 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయములో యాక్రివివియముల చర్చించుటకు జరుగును (1) లెఫ్టాంట్ జయగజ్జా అఖిలభారత విద్యార్థిసభకు అధ్యక్షుని నూచించుట ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట (2) కార్యక్రమము చర్చించుట.

కాంగ్రెసులో చేరుదుము

సి. వై. చింతామణిగారికి, గోవిందరావుయ్యరు, జి. ఏ. నల్లకొండ, టి. ఆర్. వేంకటరామకృష్ణగార్లు ఈక్రింది తంతునెరి:—

కొన్నింటికి డిప్లొమా మిటింగునకు రావలెనును చింతిలు మన్నాము. సక్రమమార్గములమీద స్వరాజ్యమే గమ్యస్థానముగా నేర్పరచుకొనునట్లు రాజకీయములలో సంబంధములేనవాటిని సభ్యత్వమునకు నర్హులుగా నేర్పరచుకొనునట్లు కాంగ్రెసులో సంతోషముగాచేరుదుము.

నాల్గవ నెల నూలువసూళ్లు

977 మంది సంపించిరి

“ఈనెల 15 వ తేదీలోగా 247 గురు కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యులు 780 మంది యితరులు మొత్తము 977 మంది నూలు పంపిరి. సభ్యులలో పని ఎంతమాత్రమును గంత్వీకరముగాలేదు. మండలసంఘములను నాయకులను నూలు పంపాలు విషయమున శ్రద్ధసహింపవలెనని ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను. ఈనెల 20 వ తేదీలోగానే చేరునట్లు అందరు నూలు ముఖ్యముగా పంపగోరెదను. వ్యవధి నాలుగవనూలు మాత్రమే యున్నది. కాన ఏమియును సుస్థిచేయక వెంటనే పంపగోరెదనని రాష్ట్రీయఖిలసంఘ కార్యదర్శి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు నేడు తంతువార్త పంపిరి.

చెన్నపురిసంయుక్తజాతీయపక్షము బొంబయి: హాసభ

స్వరాజ్యపక్షమున కొనగవలసిన స్థానము
బొంబయియందు ఈ నెల 21 వ తేదీనుండి 24 తేదీ వరకును జరుగనున్న నాయకుల మహాసభాసందర్భమున, శెన్నపురి శాసనసభా సంయుక్తజాతీయపక్షమువారి రవలంభింపవలసిన విధానమును నిర్ణయించుకొనుటగాను సైపక్షము వారు, శనివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు మహాసభాభవనమున సమావేశమైరి. అందు, బొంబయి సమావేశమునకు ప్రతినిధులను పంపుటకు తీర్మానించి, నట్లు మాకు తెలియుచున్నది. సంయుక్తజాతీయపక్ష నాయకులగు రా. బి. సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు, ఎ. రంగనాథమొదలయ్యారుగాను, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులగు పి. సి. వెంకటపతిరాజుగారు, సి. వి. వెంకటరామయ్యంగారు, కుమార మంగలము రాజుగారు, డి. బి. టి. రామలింగము చెట్టిగారు, పి. ఆంజనేయులుగార్లును, ప్రతినిధులు గ నెన్నుకొనబడిరి. వీరు 19వ తేదీన బయలుదేరి బొంబయికి జనెదరు. ఏయేవరకులపై వివిధరాజకీయక్షతులం దైక్త్య ప్రయత్నింపవలసినదియు తెలుపుచు సరిగ్గా పక్షమువారు తమప్రతినిధులకు కొన్ని సూచనలను సగిసట్లు గూడ తెలియుచున్నది. (1) బహిరంగ కార్యక్రమములసందర్భమున కడ్డకును ధరింపవలెననియు, ఎల్లప్పుడును పృథేకప్రయత్నములే ధరింపవలెననియు (2) నూలు పంపిగిని పడకించిగాని పంపుటను, ఆట్లుజేయనివారు ధనమునుచెల్లించుటను సభ్యత్వాద్యతగ నిర్ణయింపవలెననియు (3) స్వరాజ్యపక్షమును, కాంగ్రెసుయొక్క రాజకీయభాగముగనంగీకరింపక వివిధరాజకీయ పక్షములలో నొకటిగమాత్రమే పరిగణింపవలెననియు సంయుక్తజాతీయపక్షమువారు గోరుచుండిరిని గూడ తెలియవచ్చుచున్నది.

చూపులో బహిరంగసభ

హిందూయునియన్ కమిటీనూలులో యుపాధ్యాయులను మొత్తముగా తీసివేసిరి. కమిటీవారిచర్యను నిరసించుటకు చూపులో నొకబహిరంగసభ జరిగినది. అందు కె. వి. రెడ్డినాయుడు, కె. టి. పాతమంత్రిగారు అధ్యక్షులుగానుండిరి. తీసివేయబడిన టీచరు చెప్పినసంగతులివి. అక్టోబరు 1 తేదీన హెడ్ మాస్టరుగారు కమిటీ శక్తిటరినో నాలోచించి పార్కుకు 4 వ క్లాసు పిల్లలతో విసోదాశముపొవుట కేర్పాటు జరిపెను. ఆప్రకారమే 3 గురు పంతుళ్లు పిల్లలను సాగమని చెప్పిరి. పిల్లలు నడచుచుండగా కమిటీవైకుమైమున్ గారు అడ్డువచ్చి తలుపునుసి కర్రతో కదలితే కొట్టుదునని బెదిరించిరి. వెంటనే హెడ్ మాస్టరు పిల్లలను ఆరోజువరకులే నెను. కాని వైకుమైసిడెంటుగా రద్దుదగిరిరి. హెడ్ మాస్టరును తీసివేసినట్లు నోటిసునిచ్చిరి. మరునాడు మరెటువరకు టీచరు తీసివేయబడిరి. హెడ్ మాస్టరును యానులోనుంచి టయటికెనడుపునని కొట్టుకురాకమువేసిరి. అంతహెడ్ మాస్టరు తన్ను హతాత్తుగా అన్యాయముగా తీసివేయటకు కారణములు తెలుపమని వాగినెను. ఉత్తరంవాసి నెలతయినది. కాని జవాబులేదు. రెడ్డినాయుడుగా రీప్రెసంగతులివి తొలగింపు కిల్లచదువునవ్వ పరచినందులకు కమిటీవారి నడుగవలసిన దని అట్లునుటకు హక్కుకలదని, హెడ్ మాస్టరు చెప్పినదానిని బట్టిమా నే యీ చర్యఅన్యాయమని, యావిషయమేదో రాజీనిర్ణయమునకువచ్చే బాగుండునని, లేనినో కమిటీకియొత్తిడి కలిగించుటవరకునని, టీచర్లకు తనసాసభాతి మాపుచున్నాననియు రాజీకుడితే మార్గము యోచించవలెననియుచెప్పి ట్రియినుకుపోవలెనని వెడలిపోయిరి. తరువాత స్వామి వెంకటాచలంకెట్టిగారధ్యక్షతవహించిరి. కమిటీవారియొక్క డౌవ్ట్లమునుగూర్చి వి. నాయకరు గారుపన్యసించిరి. తరువాత డి.బి.ఎం.డియగారు ఏ. వి.సి.సి.గూడా తెలియనివారు కమిటీలోనుండుట కుర్రవృత్తమనియు, టీచరు పార్టీముఖ్యమెంతయో కలదనియు కమిటీలో మంచివారండ పలయుననియు నుపన్యసించిరి. కమిటీవారి చర్యలగర్వింపుచు చెక్కుమంది మాటలాడిరి. వైకుమైసిడెంటు ప్రవర్తనలు నిరసించిరి. తుదకు అధ్యక్షుడు కమిటీ చర్య బాగాలేదనియు, ఆలోచనలేనని జరిగినదనియు, రాజీకుడుకుట మంచినదియు చెప్పిరి. కమిటీచర్య అన్యాయమనియు, టీచర్లను దిస్మిస్ చేయుట మంచిది కాదనియు, వైకుమైసిడెంటు దుండగిడుగా ప్రవర్తించెననియు తీర్మానములుజరిగినవినుటకు తీసివేయబడిన టీచర్ల సహాయార్థము నిధినికదానిని నేర్పరుచుటకు నిశ్చయించిరి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

వేటపాలెములో సన్మానము
“ఈ నెల 80 వ తేదీని దేశోద్ధారకము వేటపాలెము వచ్చుచుగాన అపుడు వారికి ఘనమగుస్వాగత మొసంగి సన్మాన పత్రమును సమర్పింపవలెను.” అను తీర్మానము యీనెల 14 వ తేదీని సారస్వతనికే తనమునందు జరిగిన బహిరంగసభలో ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. సన్మానసంఘ మేర్పరపబడెను. పనియరుకుగా జరుగుచున్నది.

కాంగ్రెసుసంఘములు
“వేటపాలెం, నాయనపల్లి కాంగ్రెసుసంఘముల వారు గూడ సభనుజరిపి తాము పర్యేక్తముగా దేశోద్ధారకమునకుసన్మాన పత్రమును సమర్పించుటకు తీర్మానించిరి.” అని వి.వి. శ్రేష్ఠిగారు వేటపాలెమునుండి నేడు తంతువార్త పంపిరి.

పీపిల్స్ పరదసహాయనిధి

పీపిల్స్ పరదసహాయనిధి సంఘ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—యస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారి ఆధ్యక్షత క్రింద 14వతేదీ శుక్రవారమునాడు 500లకు మహాసభాలో కమిటీవారిసమావేశము జరుపబడును మాయవరం పియాలో తాలూకాలలో ప్రజలు సహాయము చేసిమిత్త మంపిన దరఖాస్తులు ఆలోచింపబడెను. కేసింగము తీర్మానతమందలి గ్రామముల సహాయము నిమిత్తము రూ. 100లు గోవిందపల్లిగారికి పంపవలయు నని తీర్మానింపబడెను. రూ. 100 లు శ్రీమా లయం చుట్టుకట్ట గ్రామములకు రూ. 500 లు కున్నను మితి: జేటలకు, రూ. 250లు వాడరంజనునకు సహాయము నిమిత్తము శాంక్షను కావడెను. (అ. వై.)

భాగవతుల వెంకటేశ్వర్లు,
కొత్తపేట, తెనాలి.గుంటూరుజిల్లా 16.11.24

మదరాసు శాసనసభ

ఇరిగేషన్ బిల్లుపై చర్చ

పిమ్మట ఇరిగేషన్ బిల్లుపై చర్చ ప్రారంభింపబడినది. 45 క్లాజు 2 వ సభా క్లాజుపై బి. వెంకటేశ్వరమూర్తి క్రిందిసవరణ నుపశాదించుటయందు దేమియు సంభాషించునది లేదనియు శక్త నులో ఉన్న ప్రకారము పాత ఇరిగేషన్ బిల్లులను మరమ్మత్తు చేసినపిమ్మట అదనపుపన్ను వసూలు చేయవచ్చును. వివిధ చేయవలసిన పాత ఇరిగేషన్ బిల్లులను మరమ్మత్తు గావించి పిదప అదనపు పన్ను వేసిన బాగుండునని చెప్పిరి.

“సదరునిర్మాణాలకు అభివృద్ధి అభివృద్ధియుల స్వంతదారులయొక్క ప్రస్తుత ఇబ్బందులను తొలగి చేయుటకు మాత్రమే సహాయపడువానికేసబ్ శక్తను ప్రయోగింపబడును.”

పై సవరణను సి. వి. వెంకటేశ్వరమూర్తిగారు బలపరచిరి.

డి. బి. యస్. క్రిష్ణారావుగారు కొందరుసభ్యులు తెలుగునందు మాటలాడుమంద తాము తెలిసికొనబాలకున్నామనియు అందుకు గాను దేశీయభాషానువాదకుల సహకారము కాల్సిలువారు నియమించవలసినదియు గోరిరి.

అభ్యర్థులు 45 వ స్టాండింగ్ ఆర్డరు ననుసరించి దేశీయ భాషలందు జరుగు ఉపన్యాసములు ఆంగ్లమున తర్జుమాచేయబడుటచేమియు సాకర్వము గలగజేయబడలేదనియు సభ్యులు తమకు సమాపమందుండే మిత్రులను అడిగి తెలిసికొనవలసినదియు తెల్పిరి.

లామెంబరుగారి సమాధానముపైన వెంకటేశ్వరమూర్తి తమసవరణ నుపసంహరించుకొనిరి.

పిదప 45, 46, 47 వ శక్తనులు తీర్మానించబడినవి.

6 వ అభ్యాయము

టి. ఆర్. వెంకటరామకృష్ణగారు

“ప్రత్యేక నిబంధనలపై ఇరిగేషన్ బిల్లులయొక్క నిర్మాణము, పోషణములయొక్క”

అను నందు

పోషణకు బదులులేక అభివృద్ధి అనిమార్పుటకు సవరణ నుపసంహరించిరి.

గిరుగారు బలపరచినవివాద సవరణ అంగీకరింపబడినది.

48 వ శక్తను

“నిర్ణయించబడినరేటు” నకు బదులు “రేటులు” అనుమార్పు సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారిచే ఉపసాదించబడి అంగీకరింపబడినది.

పిమ్మట 48 వ శక్తను తీర్మానించబడినది.

49 వ శక్తను

“నిర్మాణములేక అభివృద్ధి” అనుపదముందు లేక అనుపదమునకు బదులు “మరియు” అను పదమును జోడించుటను సమాధానముతో అంగీకరింపబడినది.

50 శక్తను సవరణలేకయే అంగీకరింపబడినది.

51 వ క్లాజు

క్లాజుచివరి “విభాగముపై ప్రేటు మెంటును వెంటనే ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన అధికారగణితమునందు ప్రకటింపబడును” అనుపదమును జేర్చవలసిన ప్రభావకర తీర్మానముగా రుపపాదించిరి.

ఏ. ఎన్. క్రిష్ణారావుగారు బలపరచినసవరణ అంగీకరింపబడిన పిదప 51 శక్తను తీర్మానింపబడినది.

52 వ క్లాజు

52. వెనుకటి శక్తనులో చెప్పబడిన రిపోర్టు వచ్చిన మీదట, లోకాలు గవర్నమెంటువారు తమకు అవసరముగ కనబడునట్టి, యేదైనా ఉన్నయెడల ప్రైవేటరంగా చేసినతర్వాత స్క్రీమును విడిచిపెట్టవచ్చును. లేదా దాని అసలు రూపమున గాని తమకు అవసరముని తోమనట్టి మార్పులతో గాని దానిని జరుపుటకు పూనుకొనవచ్చును. అయితే ఆ మార్పులవలన, భాగముపొందిన ప్రజలకులోగాని, విధింపబడవలసిన నీటిపన్ను రేటులోగాని వస్తుతః వృద్ధికలుగ నెడల, 49 నుండి 51 వరకుగల శక్తనుల నిబంధనలు మార్చబడిన స్క్రీముకు వర్తించవలెను.

రిపోర్టు వచ్చిన మీదట అనుపదమునకుమాదు “ప్రకటన యొక్క మాసములు జరిగిన పిదప” అని జేర్చుకొనిరి.

ఏ. యస్. క్రిష్ణారావుగారు ప్రకటన యొక్కపిదప ఒక మాసము జరిగినపిదప” అని పై ఉపపాదనకు సవరణ జేర్చిరి.

మొదటి ఉపపాదన ఉపసంహరించుకొనబడి “ఒక మాసము జరిగినపిదప” యను సవరణ అంగీకరింపబడినది.

52 వ క్లాజు తీర్మానింపబడినది.

53, 54 శక్తనులు సవరణలు లేకయే అంగీకరింపబడినవి.

55 క్లాజు

స్క్రీము సెలవేర్చబడిన తరువాత, విధింపబడగలట్టి విధులలోబడి, రివెన్యూలో విధింపబడిన రేటు చొప్పున రాధము పొందిన ప్రజలకులోగానుండు భూస్వాములవద్దనుండి నీటిపన్నును వసూలుచేయుట [లోకాలు గవర్నమెంటువారి చట్టసమ్మతమై యుండవలెను.]

అయితే, లాభముపొందిన ప్రజలకులోగాని ఏభూమిపైన, అది [తమ] అభిప్రాయము ప్రకారము నీటిపారుదల పనివలన సెట్టిలాభమును పొందవలసియొడల, [గవర్నమెంటువారు] పన్ను లేక మినహాయించవచ్చును.

వెద్దిరాజుగారు శక్తనులోని “గవర్నమెంటువారు”ను టకుమారు జిల్లాకలెక్టరు అనుపదము నుపయోగింపగోరిరి.

సి. ఆంజనేయులుగారు బలపరచినపిదప సవరణ అంగీకరింపబడినది.

పిదప 55 క్లాజు తీర్మానించబడినది.

55 వ క్లాజునకు సవరణలు లేకయే అంగీకరింపబడినవి.

మాంటేగుగారి మరణము

మదరాసు శాసనసభ తీర్మానము

నేడు మదరాసు శాసనసభలో యాదగిరి తీర్మానము అంగీకరింపబడినది. “ఇ. ఎన్. మాంటేగుగారి ఆకాలమరణముచే ఇండియాదేశమునకు గలిగిన ప్రబలవ్యయమునకై యీ సభ వారు విచారించుచున్నార. వీరు, ఇండియా కాశ్యాలయమునందు కొంతకాలము అండరు సెక్రటరీ గను, పిదప సెక్రటరీగానుండి యీదేశపరిపాలనయందు దక్కుడు జోక్యముకలిగియున్నారు. “వీరువిజ్ఞానాధికృతయు, ఉన్నతాశయమును, ఉత్సాహపూర్వకముగ గలవారు. ఇండియాదేశ స్వపరిపాలనావసరమును, బ్రిటిషుకామనువెల్లునకు ఇండియాదేశముతో నుండవలసిన విశమత్యాధికృతను గుర్తించిరి.”

రాజకీయకక్షలయందైక్యత

రా. బి. సి. వి. ఎన్. నరసింహారాజుగారి

అభిప్రాయములు

నూలుచందాసుగురించి ఎక్కువ

వివాద ముక్కురలేకు

దేశమందలి వివిధ రాజకీయ పక్షములయందు విశమత్యమును గురించి, బొంబాయియందు దీనెల 21 తేదీన జరుగనున్న ప్రయత్నములగురించి, మాప్రతినిధి, చెన్నపురి శాసనసభా సంయుక్త జాతీయపక్ష నాయకులగు రా. బి. సి. వి. ఎన్. నరసింహారాజుగారితో గుంభాషించెను.

“గాంధీదాసు యొడంబడికలో తోచినవిషయమున నూలు వడకుటకు కాంగ్రెసు సభ్యత్వాగ్రతగా, అధికసంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడిన యెడల దానినిగురించి ఎక్కువ విశేషములు పెట్టుకొన నవసరములేదు.” అని తమవ్యక్తి అభిప్రాయముని నదింపరాజుగారు నుడిచిరి. జాతీయదర్శనముగల కలసి పనిజేయుటకు ప్రతివారును కొంతకాలం త్యాగమొనర్చి పరిస్థితుల కనుగుణముగ సవరించుకొనుచుండవలెను. మాపక్షమువారు నూలు చందాసు గాని ధనరూపమున చందాసుగూడ నేర్పరుపవలెనని గోరెదరు” అని నరసింహారాజుగారు నుడిచిరి.

గాంధీ స్వరాజ్యపక్షముయొడంబడికవలన దేశమునందన్ని పక్షములయందును నింతరకు విక్రమ కలుగునను ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు “స్వరాజ్యపక్షమును, కాంగ్రెసుయొక్క రాజకీయ విభాగముగ నేర్పరుచునెడల సంపూర్ణయ్యక గలుగుట కష్టము. దేశమునందన్ని పక్షములవలెనే స్వరాజ్య పక్షముగూడ నొకరాజకీయ పక్షముగ నుండవలెను. కాంగ్రెసు సంఘము లే ఒక్క రాజకీయ పక్షముయొడల ను పక్ష పాతము వహించి ప్రచార మొనర్చుచుండరాదు.”

అట్లుచో నేవిధముగ నైకమత్యము గురుగలదని మా ప్రతినిధి ప్రశ్నించెను. “కాంగ్రెసువారు, రాజకీయ కార్యక్రమమునందు ప్రధానవిధానమును నిర్ణయింపవలెను. అన్ని పక్షముల ప్రతినిధులుగల కేంద్రసంఘమునా రావిధానము ప్రకారము కార్యక్రమమున ముఖ్యవిషయముల నిర్ణయించెదము. అన్ని పక్షముల వారును, అట్లు నిర్ణయించబడిన పద్ధతుల ననుసరించి, వివిధరాజకీయ కక్షలు కలపిపనిజేయ సాధ్యముగాక చచ్చును. స్వల్పవిషయములందు మాత్రమే ప్రతిపక్షమువారును, తమతమ అభిప్రాయముల నుంచుకొని వానినిసంబంధించి పనిజేయించుండవచ్చును.” అని నరసింహారాజుగారు నుడిచిరి.

పండ్రెండవ ఆర్యవైశ్యమావేశము

ఏర్పాట్లుపూర్తియగుచున్నవి

ప్రదర్శనముకొరకు స్థలమునకు నిరఖాస్తులు

25 వ తేదీకి చేరవలయును

గుంటూరు, నవంబరు 17:—పండ్రెండవ ఆర్యవైశ్యమావేశకార్యదర్శి గుంటూరునుండి యిట్లు తిరి నంపుచున్నాడు:—పండ్రెండవ ఆర్యవైశ్యమావేశకార్యదర్శి జరుపుటకు ఏర్పాట్లు పూర్తియగుచున్నవి. రైలు స్టేషనునకు సమావేశమున ఆరు శతప్రజలు పట్టుటకు పందిరి వేయబడుచున్నది. భారతదేశమునన్ని ప్రాంతములందుండి రెండువేల ప్రతినిధులు వచ్చెదరు. అట్లై పండ్రెండవ శతాబ్దమున, కద్దరు, లలితకళాప్రదర్శనవస్తువులను ప్రదర్శించుటకు స్థలమియ్యబడును. నవంబరు 20 వ తేదీకి పూర్వమే వస్తువులు సంస్థాన సంఘమువారికి చేరవలయును. స్థలముకొరకు నవంబరు 25 తేదీకి దశఖాస్తు బంపవలయును. భారతదేశముందలి ప్రతివో శతాబ్దమున వస్తువులను ప్రదర్శించుట కిది మంచితరుణము.

ఆర్యవైశ్యమావేశసంఘములోని జమిందారులును, సామాన్యకారులును, భూస్వాములును సమావేశమునకు వచ్చెదరు గాన నాణ్యమైన ఖద్దరు వ్యాప్తి ముచ్చిప్రాత్యాహ మియ్యబడును. గంజాం విశాఖపట్నం జిల్లాల నుండి సున్నిత ఖద్దరు ప్రదర్శనమునకు బట్టించబడును. కాన అన్నికాంగ్రెసు కమిటీలవారును డిపార్టుమెంట్లవారును తెరచిన బాగుగా నుండును. మదరాసు పరగజాలోను, సంస్థానములందును, మధ్యపరగజాలందుగల ఎల్లఆర్యవైశ్య గాయకులయు, కవులయు, పండితులయు, స్త్రీలయు విలాసముల బంపినవానికి సన్మాన సంఘమువారు కృతజ్ఞులుగ నుండును. ఇదివరకు బండికృతులై విడువబడిన ఖైదీల చిరునామాలు ఆర్యవైశ్యసాహిత్య సంఘమువారికి జేయబోయి యున్నాను. అభ్యర్థులు నెన్నోనుటకు యీనెల 19 వ తారీఖున కడపటి ఎన్నికలు యిచ్చుటకు పజ్జను. కాన ఎల్ల సన్మానసంఘసభ్యులు తప్పక హాజరుకాగోరబడుచున్నార. సమావేశమునకు పెక్కు సమపాదములు గుంటూరు జిల్లాలోని జానపదు లిచ్చుచున్నారు. అధికముగ చందా తీయబడుచున్నది. శాస్త్రాధ్యయనమునా రిందులకు హృదయపూర్వకముగ వందనము లాచరించుచున్నార. గుంటూరు జిల్లానుండి పెక్కు ప్రతినిధులు సభకు విచ్చేసెదరు. ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు ప్రతిపట్టామందును, బల్లెలందును సమావేశములు జరుపబడవలయును. సమావేశములందు నెన్నుకొనబడినవారి పేర్లు వెంటనే మాకు తెలియజేయవలయును. వీరుమాత్రమే తీర్మానములపై వోటునిచ్చుటకు హక్కు గలవారగుదురు. శాస్త్రాధ్యయనసభ్యులుగూడ ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనబడి మహాసభకు హాజరు కావలయును.

మహాత్మునికోహటు పయాణము

వెళ్లజాలమికి కారణములు

కోహటునుండివచ్చినవారిని చూచుటకు వెంటనే రావచ్చుండి గ్రామాలెని పత్రికలుగూడ వచ్చినవి. కాని యిప్పుడు నేనురావచ్చింది వెళ్లజాలనందులకు చింతించుచున్నాను. ఆర్యవైశ్యమావేశము కలుగలేదు గాన విరామములేకుండ నిరంతరప్రయాణము సలుపజూచు. అదిగాక బొంబాయి సభకు నేను ముఖ్యముగా వెళ్లనుచున్నది. నేను బొంబాయినుండి రచ్చినవెంటనే రావచ్చుండికలకు ప్రయత్నించెదను. నేను ఆపన్నలను నిరంతరము సమీపించుచు నేయున్నానని వారికెరిగియున్నాను. ఉపవాసదీక్ష తీరినపిమ్మట కొంతమంది మిత్రులతో రావచ్చిందిమీదగా కోహటుకు వెళ్లుటకు నేను ప్రయత్నించితినిగాని దొరతనమువార్యులేను వా నుమతినిచ్చియున్నచో ఆపుడు నేను అచటికి వెళ్లియుండును. వెళ్లినచో యథాశక్తి నేనుచేయగలిగియుండును. అదివీలుకానపుడు రావచ్చిందివెంటలన ఆపన్నలకు చిత్తశాంతికలిగిండుట తప్ప అంతకంటె నేనేమియును చేయగలిగియుండదు. చాలమంది మిత్రులు ఆపన్నలకు సహాయము చేయుచున్నారనియు పండిత మనమోహములవ్యాధులు చాల శ్రద్ధపుచ్చుకొనుచున్నారనియు నేనెరుగదును. కోహటు సమస్య అఖిలభారత సమస్యగాన సరిగాను సగౌరవముగాన దానిని పరిష్కరింపవలసిన భారము హిందువులపైనను మహమ్మదీయులపైననుకూడ కలదు. గాన హిందూమహమ్మదీయుల నాయకుల ఆశావసుకు బడయింద యీసమస్యనుపరిష్కరింపరాదని నేను తెలిపెదను. దొరతనమువారిగూడ నేనీసలహాచేయిచ్చుచున్నాను. దొరతనమువారేవో మరతులకు తెలిపిరనుమాట నిజముగాదని దొరతనమువారే ప్రకటింపిరి. విశమత్యమునుకోరెదమనిగూడ వారుప్రకటించిరి. కాన నాతోచిన మరతులను నూచింపదలచినచో రెండుమరుములనాటి ఆహ్వానమును బడయిండు అవసరమని నేను తెలుపుచున్నాను.” అని హాత్తుడు ప్రకటించెను. (ఆ. పృ)

మంత్రశాస్త్రము

కల్యాణానందభారతీస్వామివారి య పన్యాసము

మొన్నటిదినము మైలాపూరు సంస్కృతకళాశాలయందు "మంత్రశాస్త్రము"ను గురించి శ్రీ విద్యాశంకరజగద్గురు శ్రీ కల్యాణానందభారతీ మాంతాచార్యస్వామివారు (శ్రీ శృంగేరి శ్రీవిరూపాక్ష పీఠాధిపతులు) విపులముగ నుపన్యసించిరి.

భక్తవద్యులారా!

నేటిసాయంకాలము మంత్రశాస్త్రమునుగూర్చి యుపన్యసించగోరెదాము. శాస్త్రమున భావములయొక్క వివరణము, "కతావిద్యాంసినఃసర్వే"యను జాకో క్తిగలదు. వేదాంతమున కొకస్థానములకు ఆస్థాని చేసినగాని ప్రయోజనములేదు. సాధనములేనిది సాధ్యములభించదు. మంత్రశాస్త్రము వేదాంతమునకు సాధనము. ఇయ్యది మహాశాస్త్రము. దీనినిగూర్చి తెలియునట్లుపన్యసించవలెనని తాకోములు యుక్తులతో జెప్పవలయును.

మంత్రశాస్త్రము బ్రాహ్మణులకు మూలధనము. బ్రాహ్మణులకు మంత్రశాస్త్రమునకుగల సంబంధమేమి? ఒకప్పుడు బ్రాహ్మణులు మిక్కిలి ఘనతగాంచి గౌరవింపబడుచుండెడివారు. ప్రస్తుతకాలమున తృణీకరింపబడుచున్నారు. ఈ స్థితి ఏలగలిగినది? ఇందు బ్రాహ్మణులయందును, తృణీకరించువారియందును సమానలోపముగలదు. ఏయేగుణములగలిగియుండుట చేత మనప్రావృలు ఘనత గాంచియుండిరో ఆయాగుణములవలనలేదు. మనప్రావృలు ఘనత గాంచియుండిరో ఆయాగుణములవలనలేదు. మనప్రావృలు ఘనత గాంచియుండిరో ఆయాగుణములవలనలేదు. మనప్రావృలు ఘనత గాంచియుండిరో ఆయాగుణములవలనలేదు.

(Artha and Kama are restricted by Dharma and Maksha respectively) అర్థకామములు లోకమునందు సామాన్యముగ ప్రతిబింబింపబడుచున్నవి. ధర్మమోక్షముల రెంటిచేత పశుపక్ష్యాదులకంటె మనుజులు గొప్పవారు. పూర్వులు అర్థకామములను గౌరవించునట్లు ధర్మమోక్షములను ప్రధానముగను ఎన్నెడివారు. ప్రస్తుతమది తలక్రిందైవది.

బ్రాహ్మణులకు మంత్రావశ్యకత

అవతారపూర్వకము ధర్మశాస్త్రములవారు "దైవాధీనం జగత్సర్వం, మంత్రాధీనం దైవతం, తస్మాత్త్రం బ్రాహ్మణాధీనం, బ్రాహ్మణో మమదైవతమ్" అని నుడివియున్నారు. కావున దైవము బ్రాహ్మణుని ఆధీనమైయున్నాడు మంత్రము వలననే బ్రాహ్మణుని ఆధిక్యత గలిగినది. మనప్రావృలు-ముఖము-మంత్రప్రదక్షిణి యుండిరి గావుననే వారు ఎల్లరచే గౌరవింపబడినారు. ప్రధానభావముగ మంత్రవిసర్జనము వలననే బ్రాహ్మణుడు పరిహాసపాత్రుడగుచున్నాడు.

మంత్రశాస్త్రనిర్వచనము

మంత్రశాస్త్ర మననేమి? శాస్త్రమున కానించునది, లేక విధించునది. అయ్యది శాస్త్రనియమములు గలిగియుండవలెను. అధికారి, విషయము, ఫలము మాటిని గూడియుండునది శాస్త్రము. దీనినే అనుబంధప్రతియ మందురు.

మంత్రశాస్త్రఫలము

మంత్రమున విచారితము. మంత్రశాస్త్ర శబ్దార్థమేమి? "మననత్రాయతేతి మంత్రః" మననము చేయు వారలకు రక్షణము గలుగజేయును. "అహంరనిద్రాభీక్ష మైథునంచ సామాన్యమేతత్ పశుభిర్నరాణాం" అను శ్లోకము ననుసరించి జన్మయొత్తిన ప్రతిజీవికిని భయము సామాన్యము. మనకయ్యది లోపముగనో అదియే భయహేతువు. లోపనివారణమైన భయముండవలదు. మంత్ర మభయ హేతువు. హంభితప్రదానిని.

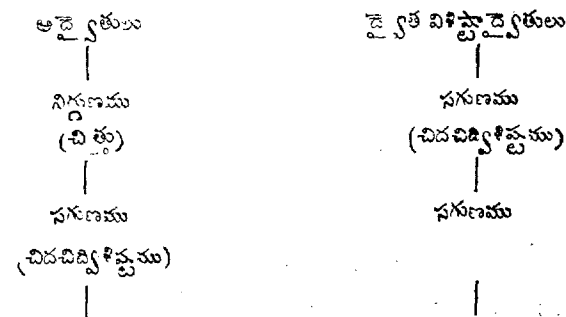
విషయము

మంత్రము దేవతావాచకము. అనగా దేవతయొక్క నామము. దేవతావాచకము మననము చేయుటవలన రక్షణము గలుగును. ఒకనిని పిలువవలెనన్న యాతని పేరుపెట్టి పిలుచుము. అప్రమాదాదు మనకభీయులు డగును. అటులే మంత్రమును గుర్చించునపుడా మంత్రముచే నేదేవత పిలువబడుచున్నదో అదేవత మనకభీయులు మగును. కావున విషయమేమన మంత్రము దేవతావాచకము అధికారి దేవత త్రాణము కాంక్షించువాడు.

దేవతాస్వరూపము

పారమార్థికము, వ్యాపకమని రెండు విధములు, ద్వైత విశిష్టద్వైత పక్షములు వ్యాపక

కారకమందునూ నాభిప్రాయములు గలిగియున్నవి. అద్వైతులు పారమార్థికమును నిర్గుణమనియు, వ్యాపకమనియు సగుణమనియు చెప్పెదరు. ద్వైత విశిష్టద్వైతులు రెంటిని సగుణమనెదరు. ఉపాసనకు వ్యాపకమే రూపమే సౌకర్యము. నిర్గుణమెల్లరకు తెలియబడనదిగాదు. కావున భగవానుడు సాధనముగ సగుణరూపమును ధరించియున్నాడు.

కరచరణాద్విశిష్టము మంత్ర ముపాస్మరూపకమని అద్వైతుల యభిప్రాయము. మంత్రమే పరమావధియని మిగిలిన ఇరువురి తలంపు. ఉపాస్యదేవతారూపము

ఈరూపము ఉపాసనలోనికి వచ్చునర కనేకమార్పులు గలుగను. మనుజుడుస్వప్న, సుషుప్తి, జాగృతస్థలందు వేర్వేరు రూపముల గాంచును. [సాంధ్యపులు నూత్న ఆకారమును, పాశ్చాత్యులు స్థూలాకారమును జూచెదరు.]

హిందూ వేదాంతి ఎల్లప్పుడును కారణరూపముననే మట్లాడును గాని స్థూలరూపమున గాదు.

ఉపాసనాపీఠము నూత్నశరీరముగాని స్థూలశరీరము గాదు. కావున మంత్రశాస్త్రముయొక్క గుణగుణములు నూత్నశరీరములో జూడవలెను. చిదచిద్విశిష్టము దేవతారూపము. చిదచిద్విశిష్టము చిత్, అచిత్ రెండు వేర్వేరుభిన్నాకృతులను గలిగియున్నది.

[మనుజుని కారణశరీరము క నిష్ఠ సామాన్యాంశము. దేవతయొక్క కారణశరీరము గర్భిస్త సామాన్యాంశము.]

ఇక పదము ప్రణవము. "తస్యవాచకః ప్రణవః తస్య ఈశ్వరస్య ప్రణవః."

ప్రణవమురెండు విధములు

చిత్తు=పురుష, అచిత్ = ప్రకృతి మొదటిది పులింగము రెండవది స్త్రీలింగము. కావున రెండుపరస్పర విరుద్ధములు. పురుష దేవతను గొల్చిన చిదాకారమును స్త్రీ దేవతను గొల్చిన అచిద్రూపమును ప్రసన్నముచేను. ఇందు మొదటి ప్రణవమెల్లరకు తెలియును. రెండవది తెలిసియు తెలియనిది.

ప్రణవము

అననేమి? "ఓమ్"

ఇదియేదేవములయొక్క సారము. ఆపదము శేవదములన్నియు బోధించును. తపములన్నిటికిగమ్యస్థానమిదియే దానిని గాంచుటకేమిపురు బ్రహ్మవర్య ప్రతాపలంబు తైరి. వేదాధికారులు ఆ ప్రణవమును గాంచుటకు సన్యాసులేయర్హులని నిర్ణయించివారు. పతంజలిగూడ సన్యాసియే అపదని కర్పణని నుడివివాడు.

గుప్తము రెండవప్రణవము "హ్రీం" అనునది. ఇదియు మొదటి ప్రణవమంత శక్తియుత్తమైనది.

ఈరెంటియొక్క కలయికను గృహస్థుడాచరింపవలెను.

కాని మనసాధారణ జీవితమందొక మార్పు గానగును. గృహస్థుడవలించి వృద్ధి గాంచునది గాయత్రీ ప్రణవము. "గాయత్రీత్రయతీతి గాయత్రీ" గాయత్రీ ప్రకట, గుప్త యని ద్వివిధము ప్రతిష్ఠాపాదున్ను 24 అక్షరములుగలిగియున్న ప్రకటగాయత్రీని తెలిసియుండవలెను. ఈ గాయత్రీ తెలియనివాడు బ్రాహ్మణుడుగాజాలడు. గుప్తగాయత్రీ స్త్రీవిద్య యని చెప్పబడును. ఉపాసనకు గుప్తగాయత్రీ మధ్యమసోపానము. మానవ కోటి నుదరించునట్టి దీముఖ్యమంత్రములు. మంత్రశాస్త్రచందలి 7 కోట్లమంత్రములును ఈ నాలుగుమంత్రములనుండి ఏర్పడిన చిత్రికలే. మంత్రశాస్త్ర మంతయు వీనియందే ఇమిడియున్నది. గుప్తగాయత్రీయన పోడకాక్షరి, పంచదశాక్షరి.

సారాంశము

మంత్రశాస్త్రఫలము రక్షణ. ముఖ్యమంత్రములు ప్రణవము. గాయత్రీ దేవత చిదచిద్విశిష్టము. చిత్ పురుష దేవత. అచిత్ స్త్రీదేవత. ఉపాసనవలన ఫలముగాంచుదుము. ఉపాసనకి దేవతకు సంబంధ మెట్లుగలుగునో అనుస్తానమువలన. ప్రతియనుస్తానమును దీక్ష చేసారంభింపబడవలెను. దీక్ష యననేమి? దానిఫలితమేమి? దీక్షిడియితే జ్ఞానవిజ్ఞానం, శ్రీ. శీ.యంతే పాపనాశనం.

ఉపాసనకు దీక్ష ద్వారమువంటిది. (1) గాయత్రీకి ఉపసయన దీక్ష, (2) ప్రణవమునకు సన్యాస దీక్ష, (3) గుప్తగాయత్రీకి కాంక్షదీక్ష.

అయాదీక్షలకు లోనయినగాని ఆయామంత్రముల ఉపాసన కర్పడు గాజాలడు.

ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతులెల్లరును అనుస్తానమునకు దీక్ష అత్యవసరమని యంగీకరించెదరు. ధర్మోత్పలభికి ఉపసయన దీక్షయు, గాయత్రీమంత్రమును అవశ్యకములని ఎల్లరంగీకరించెదరు. ప్రకట గాయత్రీ సోపంగబడినివాడు జ్ఞాజుడుగాజాలడు. స్మార్తపక్షవలంబులు గాయత్రీదీక్ష అవశ్యకమనియు, మంత్ర సన్యాసదీక్షలు ఇచ్చికములుగ పరిగణించెదరు. ద్వైతవిశిష్టాద్వైతులు అందులకు విరుద్ధముగ తలంచెదరు.

సన్యాసికీమాత్రమే హక్కుగలిగియున్న ప్రణవములేపు మిగిలిన 7 కోట్లమంత్రములను కాంక్షదీక్ష గాంచినవా డుపాసింప నర్హుడు.

అనుస్తాన మెట్లు గ్రహింపవలెను? ఎవరెండి గ్రహింపవలెను? గురువులన గ్రహింపవలెను. శైవ, శాక్త, వైష్ణవ, గాణాపత్య, సౌర, శ్రీవిద్యయను నారుసంప్రదాయములు గలవు.

శ్రీవిద్యాసంప్రదాయము పరమాత్మ సాయుజ్యమును పొందజేయును. అన్ని సాంప్రదాయములును బ్రహ్మమే తేవ తాశేషమనియు, అట్టి నిర్గుణస్వరూపభియే అగ్రగణ్యమని యు తలంతురు. శైవులు శివుని, శాక్తీయులు శక్తిని, వైష్ణవులు విష్ణుని, గాణాపత్యులు గణపతిని, సౌరులు సూర్యుని గొల్చెదరు.

స్వార్థ రీయైదింటిని పరమాత్మయొక్క అంతర్భాగము లనియు, ఒకే పరమాత్మయొక్క భిన్నభిన్నరూపము లనియు తలంతురు.

అందుచే స్వార్థుల కైచ్చికోపాసనగలదు. ఐదుగురియందేదేవుని నుపాసింపవలెనన్న యాదేవుని స్వార్థ డుపాసింప హక్కు గలిగియున్నాడు.

ఈ ఐదురూపముల గొల్పుటయే పంచాయతనోపాసన యగుచును. ఐదురూపములు కలిసిన గాని గృహస్థుని ఉపాసన సంపూర్ణమైనదిగాదు. చతుర్విధపురుషార్థలభికి పంచాయతనోపాసన అవశ్యకము.

1. విష్ణుములు లేక జయముగాంచుటకు గణపతి యుపాసనయు, 2. విశ్వేశ్వరునకు సర్వమంగళయగు పార్వతి ఉపాసనయు, 3. దేహకోగ్యమునకు నూర్మోపాసనయు, 4. జ్ఞాన మీశ్వరాధీనము గావున జ్ఞానముకొర కేర్మోపాసనయు, 5. "మాతృమిత్రేష్టానాత్" యని గావున మాతృమునకు విష్ణూపాసనయు అవశ్యకము.

అందుచే స్వార్థులు పంచాయతన రూపమును వాంఛించెదరు.

కావున ధర్మార్థ కామమోక్షము లభిలషించు గృహస్థున కీ యైదు ఆకృతులు అవశ్యకములు.

శేవలమోక్షము నాశించు శంకర రామానుజ మధ్యాచార్యులవంటి మహానీయులకు ఏకేశ్వరోపాసనవలన తరింపు గలదు.

ఎట్టి ఆకృతిని ఉపాసించెదమో ఆ దేవతయందలిఫలమును జూచగలము. దేవతాశ్రేష్టాదే (పరమాత్మ) ఈ ఐదురూపములతో వాంఛితములనీడెర్చును. ఇయ్యదిస్వార్థులభిప్రాయము. మిగిలినవారలదీక్షకు స్వార్థదీక్షకు భేదము గలదు.

గురువు

"గురుం ప్రకాశయేత్ ధీమాన్, మంత్రం యత్నేన గోపయేత్."

గురువు జగత్పూజ్యుడై యుండవలెను. తమగురువని చెప్పుకొనుటయందేరును శంకింపగూడదు. మంత్రమును మాత్రము వెల్లడింపరాదు.

- రెడ్డిరాణి సచిత్రమాసపత్రిక సం॥ర చంద్రు 3 మత,సాంఘిక,వ్యవసాయకవిద్యావిషయములు చర్చింపబడును.
- వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విజయతెలయ్య అద్భుతచర్యలు, చీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల 12
- మిథునానురాగము(పేరుగన్ననవల)వెల 12
- గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము)వెల 10
- వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు)వెల 10
- ఆంద్రీనామసంగ్రహము(సటిక)వెల 4
- రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము,గోదావరిజిల్లా.

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్తనిర్బంధచట్టములు

మ హాత్మని వ్యాసము

మాలానా మహమ్మదాలీగారి ప్రకటనము

బొంబాయిలో ఏర్పాటులు

మహాత్మని వ్యాసములు

ఎంగుయిండియా

కనిచేయు లెట్టు?

“నేనును స్వరాజ్యపక్ష నాయకులను కలిసి చేసిన ప్రకటనమునందలి విజ్ఞప్తిని బొంబాయిలో దేశీయలాహరించినచో కాంగ్రెసు సంఘములో అద్భుతముగ మార్పుకలుగును. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు సభ్యులు సాక్షుల ఒకటి రెండుసార్లు ఓటుయిచ్చుటకప్పు మరేయెటువంటి చేయుటలేదు. ఇకముందు ఓటుయిచ్చుటకప్పు మరేయెటువంటి వారగుదురు. దేశమును అత్యవసరమున కప్పిని కాంగ్రెసువారి రెండవ సెరవేర్చవలసినవారగుదురు. తియ్యరుచేయుట రాబట్టుట పంచిపెట్టుట మన్నగు పనిని బ్రహ్మచర్యముగా సెరవేర్చునట్టి గొప్పసంఘముగా(డిపూ) కాంగ్రెసు మారగలదు. పద్ధతి, కృషి, అనాలోచనము, దేశభక్తి, స్వార్థత్యాగము, అత్యధికమగు నిష్కాపట్యము, నైపుణ్యము మన్నగువి లేనిచోపని భారీగా జరుగనేరదు. ఈతీర్మానము బెల్గాం కాంగ్రెసులో ఆమోదింపబడువరకును నాలుగణాలు చెల్లించువారందుకును కాంగ్రెసు సభ్యులగుట కభ్యంతరము లేదున్నను బొంబాయిలో యాతీర్మాన మామోదింపబడినచో కాంగ్రెసు మహాసభవారుగూడ ఆమోదించినట్లులే భావించి ప్రతిరాష్ట్రమునందును ఏర్పాటులను చేయగలెదను. ఇప్పుడున్న సభ్యుల కడకేగి యాతీర్మాన తీర్మానము ఆమోదింపబడిన విషయము వారికి తెలియజేసి వారికి రాట్టుములు అందజేయుట నాలువదుకు పద్ధతినిసేర్చుట మన్నగు విషయములలో వారికి సహాయము చేయవలెను. వారువడికిన నూలును ప్రోగుచేయుట ఎటులే దానిని పంచిపెట్టుట ఎటులే! అను విషయమును ఆలోచింపవలసి యున్నది. అనుమానాభాదాలలో జరిగిన తీర్మానమును బట్టి యేనిర్బంధమును లేకపోయినను యిప్పుడు దేశము నందు 7000 మంది నూలువడికి ప్రతిదినయును సంపుచున్నాడు. ఈసంఖ్య యింకను పెంచుచున్నది. కాంగ్రెసు మహాసభలో యాతీర్మాన మామోదింప బడినచో కొన్ని నెలల నాటికి ఒక్కమందియైన నూలువడికి పంపగలరని నమ్మునమ్ముక. ఒక్కొక్కరు నెలకు 20 నంబరు నూలు 5 కులములే పంపగలరని భావించినను 312.5 ముగులు నూలు నెలకువచ్చును. 45 అంగుళముల వెడల్పును 6 గజముల పొడుగునుగల ధోవతులుగాని చీరలుగాని 12500 తయారగుట కానూలు సరిపోవును. ఈనూలు పడుకుటకు మన కేమియును వ్యయము కాదు. కావున విదేశీబట్టలలో పోటీ చేయుటలో కష్టమేమియునుండదు. ఈ ఒక్కవిషయమున దేశీయులందరును ఏ కాగ్రతతో పనిచేసినచో ఎట్టి వ్యయము లేకుండనే దౌర్జన్యముతో పనిలేకుండనే పంచనయేమియు లేకుండనే విదేశీబట్టలను బహిష్కరించుట సాధ్యమగును. (మా. క. గాంధీ)

బొంబాయి సభలు

అంతయును బొంబాయి సభలపైననే ఆధారపడి యున్నది. ఆసభలు కేవలము భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలుకావు. రాష్ట్రీయ సంఘములవారును యితరసంఘములవారును కూడ వచ్చెదరు. మాలానా మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వానము నందుకొనినవారందరును హెచ్చుగా వచ్చెదరనియే నేనాసించెదను. కాంగ్రెసు వారిలో వైకమత్యముకలిగించుటకును యితర మహానాయకులందరును మరల కాంగ్రెసులో చేరుటకును యాసభవారు తగినఏర్పాటు చేయవలెను. వంగరాష్ట్ర నిర్బంధమునకు తగిన పద్ధతినిగూడ యాసభవారు నిర్ణయింపవలెను. పరమావధిని చేరుటకు అవలంబించెడు పద్ధతులలో భిన్నాభిప్రాయములుండవచ్చునుగాని నిరంతరకాధికారమును నిర్వహించువిషయమున దేశీయులలో భిన్నాభిప్రాయము లుండుట కవకాశములేదు.

కోట్లకొలది ప్రజల అర్థము, ప్రాణము, గౌరవమును గూడ ఒక్కని పిడికిటిలో (ఆన్యక్షి) ఎంత ఉన్నతపదవియందున్నను, యిమిడియుండుపద్ధతి ఎంతకాల ముందునో, అంతకాలమును దేశమును స్వాతంత్ర్యము లభింపజాలదు.”

(మా. క. గాంధీ.)

మన అనహాయస్థితి

“మనము కేవలము అసహాయస్థితిలో నున్నామని స్పష్టమగుచునే యున్నది. తీర్మానములను చేయుటకు తప్ప మరెందుకును మన కధికారములేదు. నిర్వాణవిధానమును సెరవేర్చుటయందైన మన మందరమును ఏకీభవింప గలిగినచో క్రియాపాటమును అత్యవశ్యకమును మరల బడయుటకదియే గొప్ప సాధనము కాగలదు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మరల వివేకము కలిగినచో, అస్పృశ్యులనబడువారిని హిందువులు సోదరభావముతో నాదరించినచో, నూలు ఎదుకుటయు ఖద్దరు కట్టుటయు దేశమున విస్తారముగా వ్యాపించి విదేశీబట్టలను పూర్తిగాబహిష్కరించుట సాధ్యమైనచో, మన యిష్టము ప్రకారము పాటకులు చేయునట్లు వారిదృష్టిని మన మార్చింపుటకు మరేమియును చేయ సవసరముండదు. దౌర్జన్యములను చేయుటకు రహస్యసంఘముల సేర్పరుప నవసరములేదు. బహిరంగముగా అహింసాపూర్వకముగ శాసనోల్లంఘనమును చేయనవసరము లేదు. దేశీయులందరును ఏకీభవించి ఏకాగ్రతతో నిరంతరమును నిర్వాణవిధానమును కొనసాగించినచో నిట్టి గొప్ప లాభము కలుగుట నిశ్చయము. భారతజాతికి తటస్థించిన దుర్భర పరాధీనతయు జీర్ణవ్యాధిని తొలగించుటకును, పాటకుల నిర్బంధవిధాన మనెడను అగ్నిపర్వత విస్ఫోభణము నడగించుటకును నాకు తోచిన ఉత్తమసాధన మిదియే.”

(మా. క. గాంధీ.)

ఒడంబడిక

“ముఖ్యమైన అభిప్రాయభేదములనుగూర్చిన విషయములను ఒట్టవలన పరిష్కరింపగూడదని అంగీకరించినచో పరిస్పరాంగీకారము వలననే బహిష్కరణపక్షమువారు సహనముతో కాంగ్రెసు పనులను సెరవేర్చవలసి యుండును. లేదా స్వరాజ్యపక్షముతో వివాదపడుటకు యిష్టములేనిచో బహిష్కరణపక్షమువారు కాంగ్రెసును ఎవలివేయుటయే కర్తవ్యమగును. కాని రెండుపక్షము వారికిని పరస్పరసహాయ మత్యవసరమని నిర్ణయింపబడెను. రెండుపక్షముల వారికినిగూడ దేశమున ముఖ్యస్థానమే కలదు. తిబరులు, బెఫంటుపక్షములవారు కాంగ్రెసును ఎదిలిపోవుటవలన కాంగ్రెసు దుర్బలమైనది. వారు అసహాయసిద్ధాంతము నంగీకరింపనందున విడిపోవలసివచ్చినది. కాన వీలైనచో యిటుమిదనైన ఎవ్వరును కాంగ్రెసును విడలకుండు నటుల చేయుటకు ప్రయత్నించుటవసరము. కేవలము అభిప్రాయములకు సంబంధించిన విషయములనుగూడ సిద్ధాంతములుగా ఏర్పరచి వానికొకట వాదప్రతివాదములను సలుపగూడదు.

‘కాంగ్రెసువారు శాసనసభలను తలపెట్టకుండిన సెలవుల జరిగియుండును’ అను విషయము నిపుడు బహిష్కరించుటవలన లాభములేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులను గమనించి మన కనుగొన్నముగ వానిని మార్చవలెను. అది సాధ్యము గానపుడు వాని కనుగొన్నముగా మనమే పనిచేయువలసియుండును.

వంగరాష్ట్రమున నిర్బంధవిధానము ప్రబలుముగానుండుటచే బహిష్కరణపక్షమువారు చెప్పుకొనిన ఉత్తమ సహాయమును స్వరాజ్యపక్షమువారికి చేయుట ముఖ్యతమము.

‘దొరతనమువారు అరాజకులపైని దాడి వెడలలేదు స్వరాజ్యపక్షమువారిపైననే ధ్వజమెత్తి.’ అనువాదమును మీ రెలుల సమర్థించెదరు. అది దొరతనమువారి విషయమున అన్యాయము చేయుటకాదా? అని కొందరు నన్నడిగిరి. ఈ ప్రశ్నవలన నాకు సంతోషమును అతిశయమునుకూడ కలిగెను. తమకు ప్రేమపాత్రులుగాని దొరతనము విషయమున గూడ న్యాయముగానే మెలగవలెనను భావము వారి ప్రశ్నలవలన స్ఫురించుటచే నాకానందము కలిగినది. నేను ఏ విధముగ అన్యాయమును చేయగూడదని వారి అభిప్రాయముని గ్రహింపగలుగుటచే నాకు అతిశయముగూడ కలిగినది. వెనుకటి అనుభవమువలన దొరతనముపైనాకు కేవలము వ్యతిరేక భావమే కలదనుట నిశ్చయమే. బ్రిటిషుదేశమునందు

పత్రికలును భారతదేశమునందలి బ్రిటిషువారి పత్రికలును ముందుగా వ్రాసినవ్రాతలనుబట్టియే స్వరాజ్యపక్షమువారిపై దొరతనమువారు దాడివెడలెదరని నాకు స్పష్టమైనది. పెద్దచెట్లను నరుకుటయే దొరతనమువారి పద్ధతియనుట స్పష్టము. అరెస్టు చేయబడినవారిలో ఆ రాజకులుగూడ కొద్దిమంది యుండవచ్చునుగాని హెచ్చుమంది స్వరాజ్యపక్షమువారే. అరాజకపక్షము చాల ప్రబలింపదని దొరతనమువారు తెలిపినమాటయే నిజమైనచో దొరతనమువారికి స్వరాజ్యపక్షమువారేగాని యితరులే దొరకలేరు? నిజముగా అరాజకపక్షమే చాల ప్రబలముగా నుండినచో ఆ పక్షము నాయకులు యితరులుగానే యుందురుగాని స్వరాజ్యపక్షమువారై యుండురు. అదిగాక పోలీసువారు రాత్రివేళ యిండ్లను పరీక్షించినపుడు వారికి తుపాకులు బాంబులు మన్నగునవేవియును దొరకలేరు. కాన దొరతనమువారు స్వరాజ్యపక్షమువారిపైననే దాడివెడలించి నేను నమ్ముటకు బలవదాధారములు కలవని నన్ను ప్రశ్నించిన మిత్రులకు నమ్మకము కలుగకపోదు. తాము ఆ రాజకులపైననే ధ్వజమెత్తితిమిగాని స్వరాజ్యపక్షమువారిపై ధ్వజమెత్తలేదని ధృవపరుపవలసిన భారము దొరతనమువారిపైననే కలదు.” (మా. క. గాంధీ)

దొరతనము వారు చేయుచున్న ఋణములు

‘31.12.22 వ తేదీకి పిమ్మట దొరతనమువారు చేసెడు ఋణములకు దేశీయులు బాధ్యులుగారు’ అను తీర్మానమును గయాకాంగ్రెసు సభలో శ్రీమోక్ష సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఉపపాదించినయొక అతీర్మాన మామోదింపబడినదనియు ఒకరు నాకు వ్రాసిరి.

ఈ తీర్మాన మామోదింపబడిన విషయము నాకు తెలియగాని అట్టి తీర్మానము నుపపాదించినందులకు ఆచార్యులుగారిని ఆమోదించినందులకు కాంగ్రెసువారిని నేను మనఃపూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను. నేనున్నటుల మనము దుర్బలస్థితిలోనే యుండవచ్చునుగాని దొరతనమువారు భారతదేశీయధనము నత్యధికముగా దుర్వినియోగము చేయుచున్నారను విషయమున మన అభిప్రాయమును ప్రపంచవాసులకు తెలియజేయుట అసరమేయగును. ఈ ప్రభుత్వపద్ధతి రక్తమును పిండుటవంటిదేయని కీ|| శే|| శాలిగుబ్బిప్రభువు నుడిచెను. స్వరాజ్యప్రభుత్వము అధికారమును విశేషముకొనునపుడు యిండియా దొరతనమును యిండియామంత్రియను చేసిన వ్యయములనుగూర్చి కఠినపరీక్షకెసి సవరణలు చేయించకుండ వారు చేసినఋణములకు బాధ్యతను ఎవరెంచుట ఎన్నిటికిని జరుగకుగాన నీ తీర్మానము నామాదింపుట గౌరవమును అవసరముననియే నేను తలంచెదను. నేను మన మిట్టితీర్మానముచేసినందులకు కొందరు మనలను పరిహసింపవచ్చును. కాని మన సొత్తు మననశమైనపుడు మే మిదివరకే హెచ్చరించియున్నామని తెలుపుట కిది ఆధారముకాగలదు. కాంగ్రెసులో ఎన్ని లోపములున్నను అదియే ప్రజాప్రతినిధి సభగాని మరియొకటి కాదని ఒప్పుకొననివా రెవ్వరుండురు? కాంగ్రెసు మహాసభ పట్ల నెల్లవారికి నత్యధికగౌరవ మేర్పడునట్లు దానిని ప్రధాన ప్రజాప్రతినిధిసభగా చేయుట మన విధియైయున్నది. (మా. క. గాంధీ.)

బొంబాయి సభలు

మాలానా మహమ్మదాలీగారు

నేషనలుహోమరులాలీగుసంఘము చేరును జయినసంఘము చేరును ఆహ్వానపట్టికలో పొరబాటున ఎదులపడెనని తెలిసినది. అది కేవలము పొరబాటుగాన యీనెల 21-22 తేదీలలో బొంబాయిలో జరుగనున్న సభలకు ముఖ్యముగా రావలెనని నేషనలుహోమరులాలీగువారిని దిగంబర శ్వేతాంబర జయిన సంఘములవారిని ఆహ్వానించుచున్నానని మాలానాగారు ప్రకటించిరి.

కార్యదర్శి ప్రకటనము

మాలానా మహమ్మదాలీగారు ప్రకటించినతీరిని యీనెల 21 వ తేదీ శుక్రవారమునాడును 22 వ తేదీ శనివారమునాడును బొంబాయిలో గ్రాంట్కోడులో ముజఫరాబాదు హాలులో భారత కాంగ్రెసుసంఘసభ, జరుగును. ఫోర్ట్లో హోరన్స్ఫోర్డ్లో కృష్ణాబిల్డింగ్స్లో సభలుజరుగునని భారతకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి పండిత జవహర్లాలు హైదరాబాద్ కిదివరకు ప్రకటించిరిగాని అచట సభలుజరుగవు. ముజఫరాబాదు హాలులోనే జరుగును. సభకువచ్చేవారికిందరికిని కొద్దిపాటి వ్యయమును సభ్యులు భరించుపద్ధతిని భోజనమునకును బసలకును ఏర్పాటులు చేయబడును. ఏర్పాటులు కావలెనని కోరువారు యీనెల 18 వ తేదీలోగా యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

“శక్రటర్, బొంబే ప్రొవిన్సులు కాంగ్రెసు కమిటీ, కృష్ణాబిల్డింగ్సు, హోరన్స్ఫోర్డ్, ఫోర్ట్, బొంబే.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ నవంబరునెల 17-వ తేదీ

సోమవారము

బొంబాయి సమావేశము

నెల 24 వ తేదీన బొంబాయి సమావేశ మారంభమగును. కాంగ్రెసు సభ్యులు గాని మితవాదులు, శాసనసభ్యులు మున్నగువారితో గాంధీమహాత్ముడు 20 వ తేదీయందే సంతకించును. బొంబాయి సమావేశము అపూర్వము. అన్నిపక్షములవారును, అన్ని సంఘములవారును, ఒక్కప్రదేశమును జరెదరు. జాతీయవ్యవహారములను కలిపి యోచించెదరు. బొంబాయిలో భావైక్యము గుడిరినచో, కన్యసామాన్యాంశము దొరకినచో, బెల్గాంకాంగ్రెసుసభయందెల్లరునుగూడుట కవకాశము గలుగును. చెన్నరాజధానియందలి సంయుక్తజాతీయవాదులు తమ ప్రతినిధులను బొంబాయికిబంపుట కింగీకరించెడి. జస్తినుపక్షము వారు గూడ సమ్మతించినట్లు తెలియుచున్నది. స్వరాజ్యస్వతంత్ర మితవాదపక్ష ప్రతినిధు లేతొందెదరు. జాత్యైక్యమునకిది శుభసూచకము. ఏకీభావ మే విధి మననయినను కదురునాయని పలువురుప్రశ్నించుచున్నారు. ఆదర్శమునందే డేకీభావము గలదా. పక్షతలం దయినను, సామాన్యవ్యక్తము కుదురకీ భాదు. నిర్మాణకార్యక్రమమే సామాన్యాంశమగునని మహాత్ముడు భావించుచున్నాడు. ఏకారణము చేసయినను విశ్వభావము కుదురకీయెడల, అందుకు బునాదులయినను ఏర్పడక మానవు.

సర్ సప్రగారు బెంగాలీపత్రికలో వ్రాసిన సంపూర్ణ వ్యాసమును జూచిన వికమత్యావశ్యకతను వారును గుర్తించినట్లు గనుపించుచున్నది. ఆదర్శములందును పద్ధతులందును గాక స్వరాజ్యవిధాన వివరములందు విశ్వభావ ముండవలయునని వీరి యుద్దేశ్యము. స్వరాజ్యవాంఛ అన్ని పక్షములవారి యందును విస్తరించుచున్నది. స్వరాజ్యమనిన స్వయంసిద్ధియమగుచో స్వయంసిద్ధియాధికారమును మున్నగు సంపాదించుట యావశ్యకమని దోచుకొనదు. స్వయంసిద్ధియాధికారము చేకూరినప్పుడు స్వరాజ్యవిధానములను నిర్మించుచును. కాని సప్రగారికి ముందుగ స్వరాజ్యవిధానపు వివరములు గావలయును. శాసనసభకు కార్యనిర్వాహకవర్గము లోబడియుండవలెనను కోర్కె సర్వసామాన్యముగ గలదు. సంపూర్ణముగ లోబడవలయునని కొందరు గోరుచుండ కొందరి వివహయంపు లవసరమని మరి కొందరిందురు. ఆమినహయంపులను యిప్పుడే చర్చించి నిర్ణయించవలయునా? రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముగూర్చియు కేంద్రప్రభుత్వము గూర్చియు రూపమిప్పుడు నిర్ణయము చేయవలయునా? చేసిన మాత్రాన స్వరాజ్యము అభించునా? స్వరాజ్య

సిద్ధి రాజ్యాంగవిధానమును తయారుజేయుటపై గాక స్వతంత్రమైన ఆధారపడి యుండవలసినిశ్చయము. ప్రజల స్వరాజ్యపుహక్కును పాలకులు గుర్తించినప్పుడు, అప్పటియవసరముల ననుసరించి స్వరాజ్యవిధానమును వారు తయారుజేయగలుగుదురు. అందుచే సప్రగా, బెంగాలు మున్నగువారలు తెలుపునట్లు, స్వరాజ్యవిధానములకొరకు పరితాపపడుట వ్యర్థప్రయత్నమని వోచును. అన్నిపక్షములవారి సంయోగమునకు, స్వరాజ్యవిధాన నిర్మాణ మవసరమని దోచుచో, అందుకు బూనుకొనిన అభ్యంతరముండకాలదు. కాని, అదియొక్కటియే సాధనమనిదలచి అంతటితో సంతృప్తికెందటమాత్రము పాడిగానేరదు. ప్రభుత్వము తన అధికారమును ప్రజలకు వప్పించుట కిచ్చగించుచో, నేమిజేయవలయు నను ప్రశ్నను సప్రగారు నూచించి వదలిపెట్టిరి. దానివిషయమై సంతగతటాలుపడ నక్కరలేదని, సప్రగారియుద్దేశ్యము. జాతీయవాదులకును మితవాదులకును గల దృక్పథమునందక్కడనే భేదముగలదు. అయినను, సప్రగాప్రభుత్వము బొంబాయి సమావేశమునకు బోయి, తమయభిప్రాయములను తెలిపి సందియముల దీర్చుకొనవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితిలో, మితవాదులు మున్నగువారెల్లరతో సంయోగము గుదురునని నిశ్చయముజెప్పి విలులేదు.

నూలుచందావిషయమై, శ్రీనివాసశాస్త్రి గారికిను అసభ్య మగు ఆక్షేపణల గావించుచున్నారు. స్వరాజ్యమనిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగాదని సిరవరుపవలయు నని శాస్త్రిగారి యుద్దేశ్యము. వీరితోబాటు జస్తినుపక్షయు యిట్టి యూహనే తెలుపుచున్నది. వీరియూహ ననుసరించుచో కాంగ్రెసులో జేరి పాటుబడుచున్న పూర్ణస్వాతంత్ర్య వాదులను బహిష్కరింపవలసి వచ్చును. తొత్తవాకొరకు ప్రాతవానిని ఎదులు కొనుటయు, కాంగ్రెసుమహాదేశ్యములను సంగుచితము గావించుటయు, భావ్యముగానేరవు. అందుచే నేకారణముచేసయినను ఇతరపక్షములతో సంయోగము గుదురకీయెడల, కాంగ్రెసుందలి స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షముల కయినను గుడిరిన సంయోగమును అజలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు సీరవరచి అధికారవర్గ నిర్బంధము నెదుర్కొనుటకు సంసిద్ధత జూపవలయును. మహాత్ముని సత్ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలయును. చాలకాలమునుండియు ఉభయపక్షములవారును కలహములతో కాలము గడపిరి. మహాత్ముడు లేనినయమన, వాదప్రతివాదములతిశయించెను. అన్నిటినికట్టిబెట్టి, నిర్మాణకార్యక్రమాభివృద్ధి కవసర మగు వాతావరణమును సృజించి, స్వరాజ్యపక్షమువారి కెట్టి నిరోధము లేకుండవటలు, నేర్పాటుజేయుటకు మహాత్ముడు బూనుకొనెను.

ఈవారపు "యంగుండ్రియా" పత్రికలో మహాత్ముడు తనయుద్దేశ్యములనుతేటపరచెను. నూలుచందాపై నాధారపడికాంగ్రెసుప్రతిష్ఠాపన అడ్డుతమగు ప్రజాసేవ యెనర్పగలదనియు ప్రజల కార్యదీక్షను పురికొల్పగలదనియు స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు యరిజాప గలదనియు మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు కాంగ్రెసు తీర్మానము లేకయే ఏడువేలమందికి బైగ వైచ్చికముగ పడుకుచున్నారు.

వీరిసంఖ్య లింకను వృద్ధియగుచున్నవి. త్వరలో నొక లక్షమంది పడుకుట లెటసించునని మహాత్ముడు విశ్వసించుచున్నాడు. నెలకొక 12500 ఛోవతులనుగాని చీరెలనుగాని తయారుజేయ వచ్చుననియు నూలు ఉచితముగ లభించుటచే విదేశీవస్త్రము ధరల పోటీ కిది తాళగలవనియు మహాత్ముడు హించుచున్నాడు. ఇటులనే కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లరిపై నిట్టినిధి యుండుచో విదేశీవస్త్ర బహిష్కారము సుసాధ్యమగుననుటకు సందియములేదు. అందుచే అన్ని పక్షములవారును నిర్మాణకార్యక్రమము విషయమై ఏకాభిప్రాయలగుచో ఎట్టి తీవ్ర నిర్బంధముల నయినను భారతజాతి ఎదుర్కొన గలదని మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. నితాకరణ పద్ధతి నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు ప్రజల దృష్టిని మరల్పుటకే ముఖ్యముగ నుద్దేశించబడినది. అట్టి యుద్దేశ్యము ఇతర విధముల చేకూరుచో ప్రస్తుతపరిస్థితులలో విచారింప నవసరముండదు. ఆకారణముచేతనే మహాత్ముడు ఒడంబడిక కంగీకరించెను. ఇప్పుడు గావలసినది సిద్ధాంతప్రతిపాదనముగాక కార్యాచరణమే. కార్యాచరణకు వలయు వనతు లన్నిటిని సమకూర్చుట ముఖ్యము. నూతన నిర్బంధవిధానము, వివిధపక్ష సంయోగావశ్యకతను, కార్యాచరణదీక్షను పురికొల్పి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి దేశమును మరల పురికొల్పుచున్నందులకు సంరసింపవలయును. గాంధీమహాత్ముడు దేశకాలపరిస్థితులను కనుగొనియే, మరిల త్రోవజూపుచున్నాడు. తర్కదృష్టితో జూచిన, ఒడంబడిక యందు లోపములు గనుపించవచ్చును. కాని, దేశావసరములను గుర్తించినచో, మార్గములలో కొంత సవరింపు అవసరముగావచ్చును. మహాత్ముని నాయకత్వమునందు బహిష్కారపక్షమువారికి సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. స్వరాజ్యపక్షమువారును, మహాత్ముని నాయకత్వము నంగీకరించిరి. వ్యక్తుల యభిప్రాయములం దెట్టిభేదములున్నను, వానినన్నిటిని వెనుకకుజెట్టి మహాత్మునిసం దేశమును కొనసాగించుట కాంగ్రెసుసభ్యుల కవసరమగుచున్నది. బొంబాయిసమావేశ తీర్మానములు సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడుగాక!

కీర్తిశేషులగు మాంటాగూగారు

మాంటాగూగారి మరణవార్త భారతీయులను దుఃఖమున ముంపకమానదు. మాంటాగూగారి నామము నెరుగనివారి దేశమున అడుగునుండదు. నూతన సంస్కరణములకు వీరు జనకులు. 1879 వ సంవత్సరమున జన్మించి, నలువదియైదు సంవత్సరములు దాటకముందే, మాంటాగూగారు చనిపోవుట చాల విచారకరము. ప్రజాహితీపరితమునందు మాంటాగూగారు బైకివచ్చినంత త్వరితముగ మరియొకరు వచ్చియుండరు. 1910 వ సంవత్సరముననే అనగ 31 వ యేట మాంటాగూగారు హిందూ దేశమునకు సహాయమంత్రిపదవి నధిష్ఠించిరి. 1906 మొదలుకొని, 1910 వరకు, మాంటాగూగారు ఆస్పిక్తుమహాశయనికి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగ నుండిరి. ఆస్పిక్తుగారికిని మాంటాగూగారి కిని కొంతకాలము క్రిందట ఎడబాటు గలిగినను, ఆస్పిక్తుగారికి వీరిపై మొదట అత్యంతవిశ్వాసము

30-వ తమిళ నాడు రాష్ట్రీయమహాసభ

తిరువణ్ణామలైలో 15 వ తేదీని సమావేశమగుట

అధ్యక్షులగు రామస్వామినాయకరుగారి ఉపన్యాసము

నిర్మాణకార్యము, కాంగ్రెసు వికమత్వము

15 వ తేదీ తిరువణ్ణామలైలో సమావేశమైన తమిళ రాష్ట్రీయ మహాసభ కార్యక్రమాలకు ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారు ఆరంభమున శాసనసభ యువస్వామిని సరళముగ భాషాంతరికరించి యీక్రింద ప్రకటించుచున్నారు:—

నాయకరుగారు ప్రథమముగా తమ అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనినందులకు నందనములర్పించి తా సంతతిగౌరవమునకు తగిన నియమ, అయినను సభాకార్యమును చేత వైసంతవరకు నిర్వహించినదియు జెప్పిరి. ఇది ముప్పదియవరాష్ట్రీయమహాసభ. కొంతకాలముక్రింద నీరాష్ట్రమును తమిళనాడు అని పిలువకపోయిరి. అసహాయోద్యమము ను నాటినదియు దేశమునందు దేశభక్తిభావము ప్రబోధము గాంచెను. తమిళనాడులో నాభావయే అందరకును వికమత్వము గలగజేయుచున్నది. భాషాభివృద్ధికి తమిళుల వికమత్వము చాలముఖ్యము. అంతట ఉపన్యాసకుడు తమిళవాఙ్మయ పురాతనప్రతిభలనుగూర్చి చాలవరకు జెప్పి సభికులందఱును తమ మాతృభాష నుద్ధరించి పోషించవలెనని కోరిరి. ఇప్పుడు దేశమునందనేకతెగ లేర్పడినవి. తమిళనాడు భారతదేశములో నొకభాగము. భారతమాతకు శుభాదాయకముగలవలెనన్న ఆందరిభాగములన్నియుగూడ శోభనీకరముగ నుండవలెను. అంతట అధ్యక్షుడు భారతదేశముయొక్క పురస్కృతప్రతిభనుగూర్చి, మానసిక, రాజ్యాంగ, సాంఘికాభివృద్ధిని గూర్చియు జెప్పిరి.

కాంగ్రెసు

అధ్యక్షుడు కాంగ్రెసుయొక్క చారిత్రమును క్లుప్తముగ వర్ణించిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వ మెన్నాళ్లొ రాజ్యముజేసినను పరిస్థితులం దేమియు సభివృద్ధిగాంచునట్లు దరిద్రస్థితిలోనికి వచ్చుచుండ దానినాపుటకై కొందరు దేశభక్తులు స్వపరిపాలనమును బొందుటకు కాంగ్రెసు సంస్థను స్థాపించిరి. ప్రథమమున కాంగ్రెసు దేశమునందలి పరిపాలనమును ఖండించుచు తీర్మానముల గావించుటయు, బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును ప్రాప్తించుటయు, దేశభాగ్య పభివృద్ధియకు మార్గముల నూచించుటయు నింతటితో సరిపోవుచుండెను. 1906లో బాలగంగాధరతిలకు మనకు స్వరాజ్యము అడిగినంతమాత్రాన రాదని యుద్దేశ్యమునదెల్పెను. ఈభావము దేశమంతటను వ్యాపించి 1907లో మారటకాంగ్రెసునందు తగాదానచ్చెను. అసహాయోద్యమము బాలగంగాధరతిలకునొకజులలోనే ప్రారంభమయ్యెను. అప్పటినుండియు నియ్యది దేశమున వ్యాపించుచుండెను. 1920లో పంజాబుపాత్యనలన నీయుద్ద్యమము దేశమునందు నిలిచిపోయెను. కాంగ్రెసు దానినంగీకరించి రెండేండ్లుపనిచేసెను. ఈఉద్ద్యమమునలే నింతస్వల్పకాలములో దేశీయలను గానియంతలాభముగలుగజేచు. దీనితో బిరుదములపై మోహమును జెయిల్లన్నభూమి మను పోయెను. దీనితో జనసామాన్యమునకు దైర్యోత్సాహములు గల్గెను. అంతటియభివృద్ధి గలుగజేసి కాంగ్రెసీకార్యక్రమమును అనుష్ఠించుటలు జేసినది గాంధీమహాత్ముడే. ఆయన విధించినకార్యక్రమము భారతదేశము స్వరాజ్యముబొంది యిప్పుడున్న జాతివిద్యేషములను పోగొట్టుకొన్నదే. ఆయనకార్యవిధానము అహింసపై నాధారపడియుండెను. ఆయన అందరను ప్రేమించును. అందరను సమానవృత్తితో జూచును.

కాంగ్రెసు నొక అభివృద్ధిపూర్వమున ఒకదుడుకులు లేకుండ పోవుసమయమునకు చాటిచారాలలోని దురంతములు వచ్చెను. అప్పుడే బాబ్జోషీతీర్మానమును, స్వరాజ్యపక్ష నిర్మాణమును, గాంధీమహాత్మునికారాగృహవాసమును తటస్థించెను. ఇవన్నియును దేశమునందీ యుద్ద్యమవలనను తోడ్పడెను. గాంధీమహాత్ముడు జెయుచుండి రాగానే దేశమునందు పరిస్థితులు క్లిష్టములై యుండుటను జూచి, వికమత్వమును జేకూర్చుట కెన్నియో ప్రయత్నములు జేసెను. స్వరాజ్యపక్షము వాతి పట్టుచేతను, ఇతర కారణములచేతను గాంధీమహాత్ముడు ఒక సంధిప్రతిమును సంతకము జేయవలసినవచ్చెను. దానితో

వికమత్వము చేతులునను నమ్మకము గల్గెను. దానితో అసహాయోద్యమము భగ్గుమయ్యెను.

స్వరాజ్యపక్షము

ఈ సందర్భమున ఆయన స్వరాజ్యపక్షమును గూర్చి ఒకటి రెండు విషయముల జెల్పెను. వారికార్యక్రమమునందాయనకు నమ్మకము లేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ ప్రతిష్టంభవిధానమును బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రముల కాననభలందు కొంతవరకును అచరణలో పెట్టిరి. కాని రాజ్యవ్రతినధి సర్వసీతేమను అధికారమును దివియోగించి ప్రభుత్వమును ఆమునయిష్ట ప్రకారమే నడిపెను. బెంగాలు ఆర్థికసమస్య దెబ్బపెట్టినపుడు భారతకానసభ సభ్యులును కోరెనా? స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రయత్నములు నిష్ఫలములయ్యెను. ఇప్పటికైనను వారు కాననభలలో నుండి పనిజేయుటయందు నమ్మకమును విడనాడెదరుగాక!

ఈ పక్షమే యేర్పడకుండ, కాంగ్రెసుత్రివిధమహిమార్పము నంటియుండినయెడల లిట్లు ప్రభుత్వము, రీడింగు ప్రభుత్వము అర్థమయ్యెను. ప్రకటింప సాహసించని వారే. ఒకచేత అప్పటికిని జనసభను కాంగ్రెసు కానసోల్లంఘనము ప్రారంభింప సిద్ధముగ నుండెడిదే. స్వరాజ్యపక్షమేర్పడుటవలన అసహాయోద్యమము వెనుకబడలేదని యెవ్వరును అనుజాలరు. కాంగ్రెసులో విభేదములు గల్గెను. దేశపరిస్థితులు తీవ్రరూపముదాల్చెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఈ పరిస్థితుల పరిశీలించి, సవరించుకొని కాంగ్రెసును బలపరచెదరుగాక యని ఆయన కోరెను.

స్వరాజ్యసంపాదనమార్గములు సర్వములకును నుండవలెను. ప్రస్తుతము అహింసామార్గమొక్కటియే యుక్తమైన మార్గము.

దేశమునందు త్రివిధ మహిమార్గమును ప్రోత్సహించి దేశమునందలి జనసామాన్యమంతయును అందుకు పనిజేయునటుల ప్రోత్సాహముగలుగజేసిన కాంగ్రెసును దుర్బలముజేయుట తమలో కాంగ్రెసును మరల వెనుకటిదేశకు పోవునటుల జేసి యెడల బీదలకును కాంగ్రెసుకునుగలబంధము లేనిపోవును.

పాశ్చాత్యపద్ధతులను ఆదర్శములననుకరించుచు, అసహాయోద్యమమును ఇష్టములేకుండిన మితవాదులను ఇతరులకు ఇచ్చుకు కాంగ్రెసులోమరలజేరుటకు ప్రయత్నించుచున్నార. అట్టివ్యవహారములు గలుగకుండుగాక యని ఆయన కోరెను.

మానవాభ్యుదయమునకు పాటుపడుచుండిన గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమునే యనుసరించునటుల దేశ మంతయును ఒప్పుకొనెను. బెంగాల కాంగ్రెసు నాయకులవిజ్ఞప్తిని ప్రసవించుచున్న లేదా అన్నిపక్షములకును తాపోసంగవచ్చును. అందును నూలునడికించే యుండుసభ్యత్వమున కంగీకరింపవచ్చును. ఇన్నియున్నను సహకారపద్ధతు లనుబొందుటవలన స్వరాజ్యము సంపాదించుట సాధ్యము గాదని అధ్యక్షుడు తన నమ్మకమును జెల్పెను.

స్వరాజ్యపద్ధతులు.

‘స్వరాజ్య’ ఋనుపదమునకు అందఱును తల యొక ఆర్థమును జెప్పెదరు. కొందరుప్రజలు పరిపాలితమటయే స్వరాజ్యమందును. ఇది యంతయు సత్యముగాదు. రుమ్మలో విదేశప్రభుత్వము లేకున్నను రష్యనులకు స్వరాజ్యమున్నదని చెప్పజాలము. ప్రతిదేశములోను ఒకపక్షమువారే పాలకులుగ నుండురు. ఏదేశములోగాని ప్రజలందరకును వారిప్రభుత్వ మన్న స్వరాజ్యమండను.

మనదేశములో విదేశప్రభుత్వమును తొలగించినయెడల స్వరాజ్యము వచ్చునని కొందరు తలంచెదరు. అప్పటికిని స్వరాజ్యమురాదు. నిజమైన స్వరాజ్యమును బొందుటకు కొంతపునాది యుండవలెను. ఆదిలేనిచే నిజమైన స్వరాజ్యము రాజాలదు. అప్పునాది వేయుటకే గాంధీమహాత్ముడు నిర్మాణకార్యమును స్థాపించెను. ఆకార్యవిధానమును జయప్రథముగ నడుపవలె.

ఇయ్యది జయప్రథముగ నెరవేసినగాని స్వరాజ్యమును బొందజాలరు.

పత్రికలలోను సభావేదికలమీదను జెప్పు కబుర్లజేమిగాని దేశములో నీస్వరాజ్య తృప్తి నాటుకొనెనా యను విషయము నాలోచింపవలెను. ప్రతివాడును స్వరాజ్యము కావలె నని కోరుచుట నిత్యముమే. కాని, నాని అనుమానములను భయములను మాత్రము వదలలేదు. దేశమునకు స్వరాజ్యము రాగానే యివన్నియు పోవునని ప్రజలు చెప్పవచ్చును. కాని అంతటితో నీసహస్యలు పరిష్కారము గావు. ఇప్పుడున్న దోషములను మూలకారణము లేవో కనుగొని వానిని య్యత్నింపవలెను. స్వరాజ్యమునకు ముఖ్యముగ అంతర్భూతియ విభేదములు ప్రతిబంధకముగ నున్నవి. వానిని ముందు నివారించవలెను.

గాంధీ మహాత్ముడు పరిస్థితులను చక్కగ గ్రహించియే యాదోషము లన్నియు బోవుటకు నిర్మాణ కార్యవిధానమును నూచించెను. ఈకార్య విధానమును పనిజేయునెడల స్వరాజ్యము దానంతట నదియే వచ్చును. ఈవిధానమునందు ముఖ్యము ఖచ్చదు. రాటుడు ధనవంతులకును కార్యకులకును, ఒకమనస్య నకును మరయొకనికిని గలభేదమును లేకుండజేయును.

నిర్మాణకార్యవిధానము

నిర్మాణకార్యవిధానమునుగూర్చి యిచట నెక్కువగ జెప్పట కవసరము లేదు. ఆయనను ఆయన దేశాభివృద్ధి కవసరములను ఒకటి రెండు విషయములు మాత్రము జెలుపగోరెను.

హిందూమహావృద్ధియమైత్రి చాల ముఖ్యమైనది. అది లేకుండ భారతదేశమునకు స్వరాజ్య మెప్పటికిని రానేరదు. అనన్యతాత్తు ఉభయజాతులనును ఎక్కువ భేదము దక్షిణదేశములో లేదు. ఇచట వారు సోదరులవలె మెలగుచున్నారు. కాని ఈఉత్తరదేశమున హిందూమహావృద్ధియులకు పోరాటము లేక్కువగజరుగుచున్నది. ఈవికమత్వమును జేకూర్చుటకు గాంధీ మహాత్ముడు తన శక్తినంతయు వినియోగించుచున్నాడు. ఆయన 21 రోజులు పవాసపడిన బట్టెను. ఇప్పటికిని ఆమైత్రికే ఆయన పనిజేయుచున్నాడు. ఆయన చేతు ప్రయత్నము విజయముకుటములగునని నమ్మకముగలదు.

దక్షిణదేశమున హిందూ మహావృద్ధియ మైత్రియున్నను రోజుకు రోజు హిందువులు దుర్బలమైపోవుచున్నారు. మొదలు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమస్యగలదు. ఒకమతమువారిలో నీవిభేదము లేలయుండవలెను. ఈవిభేదములకు కొన్ని కారణములు ఉండవచ్చును. ఇవి యేదియో కనుగొని ఆలోచనములను నివారించుట దేశభక్తియుతులకు పాటలధర్మమై యున్నది. ఇందుల కేమియుజేయకున్నయెడల ఉత్తరదేశములోవలెనే యిచటగూడతప్పక విభేదములు గలుగగలవు.

కొందరు బ్రాహ్మణేతిహాస జప్తిను పక్షమును స్థాపించుటయు, యీరాజధానిలో కాంగ్రెసును రక్షించుటకై రాజధాని సంఘమును స్థాపించుటయు, యియ్యదికాంగ్రెసు ధ్వంసముగాకండ నాపుటయు అందరకును జ్ఞాపకముండవచ్చును. డాక్టరు వి. నాయుడు టి. వి. కళ్యాణసుందర మొదలగు గౌరవ యొక్కయు, యితర కాంగ్రెసు ప్రచారకులయొక్కయు ప్రయత్నములవలన జన్మింపవచ్చుమయొక్క బలముతగ్గిపోయెను.

కాంగ్రెసుతరపున పనిజేయుచుండిన డాక్టరు నాయుడు బ్రాహ్మణేతరద్యమమును ప్రారంభించుట కనేకకారణములవు. ఈకారణములొకనుగలవు. అవియున్నంతకాలమును ఉద్యమము చావజాలదు. ఇప్పటికిని జప్తిపక్షములోని బ్రాహ్మణేతరులు కొందరు కాంగ్రెసునందు జేరనిట్లుచూతోనున్నాడు. కాంగ్రెసులోని బ్రాహ్మణేతరులు వారికోర్కెలు కొన్నిటిని సఫలపడవలె, నాయభయమును యేకమై కాంగ్రెసులోనే ఒకపార్టీగాయేర్పడవలెనని మరయొక అభిప్రాయముగలదు. హిందువులలోను కాంగ్రెసులోను యేమాత్రము విభేదముగల్గినను యాదేశము రాజ్యమును బొందుటలో అభివృద్ధి సంపదించును. కావున బ్రాహ్మణులను బ్రాహ్మణేతరులను కాంగ్రెసునందు విభేదములు లేకుండజేయవలయును. దక్షిణదేశమున బ్రాహ్మణేతర కాంగ్రెసునాయకుల కష్టములేవో అందఱునుజెబియువు. గాంధీమహాత్ముని కవిజెలియవు. వారికిదెల్పినవారు నెవరునులేదు. మహాత్ముని కిది జలి నయెడల యెన్ని రోజు అవసరించునో జెలుపజాలను. కావున వారు ఆహ్వానములను త్వరలో పోగొట్టుకొనుట మంచిది. ఆదోషములను పోగొట్టుటకు నిర్మాణకార్యవిధానమొకటియే పలుతర మార్గమని ఆయన యభిప్రాయము.

అస్పృశ్యత

ఇదియొక మహాపాపముగ నున్నది. భగవంతుని దృష్టి

లో అందఱును సహజములే. పరిస్థితులు బలమునుబట్టి విజ్ఞానము నందును భేదములుగల్గుచుండును. (బ్రహ్మచర్యములోనే మతమైనను అపవిత్రతానికాని భావమునంగీకరింపలేదు. అభ్యుత్థుడు నిప్పు జాతుల మూలమును గూర్చి అనేకులచే విషముల జెప్పినదానిని నూచించి శ్రీరామానుజుల వంటి మతసంస్కర్తలు దెల్పిన భావముల దెల్పెను.

అంతట అభ్యుత్థుడు యీశమస్వామి పరిష్కారమునకు మహత్తుడు బాదిన మార్గమునుగూర్చి చెప్పిరి. తిరువాంకూరులో నీ ఆచారము బ్రహ్మచర్యముగ నుండెను. అచట నీపాపాచార మెట్లున్నదియు ఆజన వివరించి జెప్పవలసినది. కాని ఆయన ఒక్కటి మాత్రము జెప్పెను. క్రైస్తవమతమును పుచ్చుకొన్న నిప్పు జాతివాని అచట బ్రాహ్మణులు యింట్లో పనివారలుగ నుండుచుండును. ఆ ప్రాంతముల క్రైస్తవ మతము తమ తమ యొక్క వగ అభివృద్ధియగుట కదియొక కారణముగ నుండెను. వారు క్రైస్తవులు కాగానే స్వప్రకృతి, హిందూమతమును నిజముగ ప్రేమించువా రెవరును పశ్చిమ దిక్కునొక్కడైనా? అయినను హిందువులే యీ ఆచారము నెక్కువగా ఆచరణలో నుండుకొనిరి.

కాంగ్రెసు అపవిత్రతను తొలగించుటకై చేసిన ప్రయత్నములనలన మంచితమైన లేమియు గలుగలేదు. వారేవిధముగ పనిచేయువలయునో స్పష్టముగ నామాగమును నిర్వచించక బోయెను. ఈ ఆచారముల ననుసరింపవలెనని పట్టుబట్టిన శ్రోత్రీయ బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులచే నిజముగ తప్పని జెప్పవలయును.

ఇది యుండుటవలన దేశముయొక్క రాజకీయాభివృద్ధి కాలింకముని వారొప్పుకొన్నను యెంతకాలమునుండియో విచ్చునుండిన యీ ఆచారములనుండి వారు తప్పించుకొనవలసినది. అందుకు జెప్ప సాకు నొప్పుకొనవచ్చును. కాని వారాలాపములు బోగొట్టుకొనగూడదా! శ్రోత్రీయులగు వారు యీలాపముల దీర్చుటకు కాంగ్రెసు కేలహాయము జేయరాదు? వారికి పనిచేయు నిష్ఠువులేకున్నయెడల యెట్టిజ్యోక్యము గలుగజేసికొనకుండ ప్రతికూలముగ ప్రచారము జేయుటకు నుండవచ్చునుగాదా. ఈదోషమును బోగొట్టుటకై జైకంటా బయలుదేరిన సత్యాగ్రహోద్యమము నణచినవేయటకు శ్రోత్రీయ పక్షమువారు చాల ప్రయత్నముల జేసిరి.

ఇప్పటికిని సంఘ ప్రక్రియను మార్చరాదనువారు గలరు. ఇట్టి అపమానత్వమున్నంతకాలమును దేశమభివృద్ధి గాంచజాలనని అభ్యుత్థుని అభిప్రాయము. ఏదోఒకజాతి యభివృద్ధికి దేశమంతయు నవ్వబడరాదు. హిందూమతము సర్వమత సహకారసమన్వయమైనపుడు దానిపేరును శ్రోత్రీయులగు హిందువులు చెడగొట్టుట చాల శిచారకరము. కావున పూర్వచార పరాయణులు యీవిషయమై ఆలోచించి యీ దేశమున నీపాపము లేకుండజేసెదరు గాక.

బెంగాలు పరిస్థితులు

బెంగాలు రాష్ట్రమున అరాజకీయము మున్నదని నమ్మి యీశ్రోత్రీ ఆర్థిక నెత్తును ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిరి. బెంగాలులో నట్టిపరిస్థితులేర్పడెనని ఆయనకు నమ్మకములేదు. అరాజకపక్షమున్నదని సి. ఆర్. దాసు గారు జెప్పినది ప్రభుత్వమును భయపెట్టుటకో హెచ్చరించుటకో గావచ్చును. నిజముగా బెంగాలులో అరాజకీయోద్యమము న్నయెడల, ఆహింసాయందు నమ్మకమున్న వారందరను దానిని పోరాడి లేకుండజేయుటకు దట్టిబగట్టవలెను. ఆ ఉద్యమమునకు ముఖ్యరీతిగ ప్రభుత్వ యీ దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమమునకును బాంధియుండవలసినది. అహింసాధర్మసంస్థాపకుడగు గాంధీమహాత్ముని సహాయము నాయన యేలకోరలేదు?

ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమునై నిర్బంధవిధానమును పెంచి రహకారమునకే ఆపత్తుమును బలపరుపవలెనని ఆయన ఆంగీకరింపడు. ఆయన యందుకుని ఆపత్తుమును జేరను, ఇతరులను జేరవలయును. ఆయన జెప్పినదేవనగా, 'స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలనుండివచ్చి మనలో జేరదరగాక' అనాయకులను ఆ రాజకీయగా ననుమానించి నిర్బంధించు ప్రభుత్వవిధానమును ఖండింపవలసినది. ఇప్పుడున్న ఆంగ్లేయమేమియును చాలదు. అందఱును అన్ని భాగములనుండియును యీ ప్రభుత్వవిధానమును ఖండింపవలసినది.

నాయకుల ప్రకటనము

గాంధీమహాత్ముడు సి. ఆర్. దాసుగారు, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారు అందఱునుగలసి ఒక మానిఫెస్టోను ప్రకటించిరి. ఇయ్యది బెంగాలు నిర్బంధములములమున వచ్చినటుల జెప్పబడినది. కాంగ్రెసులో నిరుపక్షములవారియొక్కమును జేకూర్చుట కిది సిద్ధముజేయబడినది. దేశముయొక్క అభిప్రాయము దెలుపబడెను. ఈ మహాసభలగుడ తనయభిప్రాయమును దెల్పెను. అభ్యుత్థుడును యీ సందర్భమున తన యభిప్రాయము దెల్పటకు ధర్మముని తలంచెను.

అమృని షెస్టోను నాల్గుభాగములు జేయవచ్చును. అసహాయోద్యమమును ప్రస్తుతమాపుట, కాంగ్రెసు పక్షమున స్వ

రాజ్యపక్షమును శాసనసభలలో పనిచేయ నిచ్చుట ఖర్చు వ్యాపకము, నూలుపడకన సభ్యత్వముండుట.

అసహాయ కార్యవిధానము నసలే వదలివేసిన వాగుండెడిది అసహాయోద్యమమును వదలివేసిన తరువాత స్వరాజ్యపక్షమువారిని శాసనసభలలో పనిచేయనిచ్చుట అర్థములేనిపని. వారు అసహాయవాదుల మనియు, వారి ప్రతిష్టంభ ప్రయత్నము ఆకార్యక్రమ భాగమనియు జెప్పిరి. అసహాయోద్యమమును ప్రస్తుత మాపుకొనిన కాంగ్రెసు శాసనసభలో అసహాయోద్యమమును జరుగనిచ్చుట యెట్లు. ఒకసారి అసహాయోద్యమమును ఆపినపుడు కాంగ్రెసులోనికి సహకారపక్షము వారిందరను రానియవలయును. ఒక్క స్వరాజ్యపక్షమువారే తమ మాత్రముల జేసికొని తమదమ్మును నూలుజేసికొనినవెడల యితరపక్షములను మోసపుచ్చుటయగును. ఈమాత్రమును తొలగింపగానే అసహాయోద్యమవ్యాప్తి కలుగును. కాంగ్రెసు మరల సాత కాంగ్రెసు గను. ప్రతివారును అందుచేరుటకు అర్హులగు దండును. కావున స్వరాజ్యపక్షమువారికి మాత్రము శాసనసభలలో కాంగ్రెసు పక్షమున పనిచేయ నధికారముండగట నాతేవినపలపియున్నది.

రాజకీయ కాంగ్రెసుసభలపై మతము ఖర్చు ధరించు వారు కాంగ్రెసు సభ్యత్వమున కన్దులయెడి మాత్రమును గూడ ఆయన కిష్టములేదు. ఖర్చు ధరించుటలో జెట్టిన మరతులును ఆయన కిష్టములేదు. ఖర్చును అసహాయుడైన జేయుట ఆయన కిష్టము లేదు. అనూత్రముండుటవలన ఖర్చును ప్రజలు ధరించుటను నిర్బంధించుటను జెప్పవలసినో ఆయన యిప్పుడు వాదించ బూనలేదు. ఖర్చు ధరించు తావులను, కాలమును నిర్ణయించుట వల్లనే ఖర్చు తయారు తగునని ఆయన నమ్మకము.

ఇకను నూలుపడుటగాక చూలునే సభ్యత్వమున కర్హులగుట నుండుటవల్ల గూడ ఖర్చు తయారు తప్పివును. దబ్బుచందా నిచ్చుటను, మరయొకరి వద్దనుండి నూలుతెప్పించి చందాగా యిచ్చుటకును భేదమేమి? ఇతరుల మూలమున కాంగ్రెసు సభ్యుడుగ నుండుట యొక్కము గూడకాదు కాన ఆయన కామాత్రము గూడయిష్టములేదు.

దేశమంతయును మానిఫెస్టోను అంగీకరించు సెవల దేశమున కేమియు లాభముండదు. కావున దీనితోనే కేళిభవింపని వారందరను ఒకమాట యనుకొని తమ కార్యక్రమమును బెంగా కాంగ్రెసు యెదుట నుంచవలయును.

తుమకు అభ్యుత్థుడు పూర్వమును ముగించును సభ్యులు ఒకటితో విన్నందులకు మరయొకసారి వందనము లర్పించిరి. ఈ మహాసభ సరియైన నిర్ణయము గావించి దేశమునకు తిరిగి మారు మును జూపునని ఆయననమ్మెను.

పూర్వబంగాలా అయోమార్గము

గోపాలపురమువద్ద అపాయము సంభవించుట

ప్రయాణీకుల కపాయము వాటిల్లలేదు

కలకత్తా, నవంబరు 15: పూర్వబంగాలా అయోమార్గము విషయమున గోపాలపురముల నడుమ కలకత్తానుండి డాల్హింగుపోవు మేలుబండికి సంభవించిన అపాయము విషయమై విచారణలపై రైలుబండికి నష్టముగలుగజేయుటకే ఘోరప్రయత్నించుటలు చేసెను. బండినడపువాడు వెంటనే త్రేపజేసెను. యింజెనును మరయేమిపెట్టెలు పట్టాదాటెనుగాని గట్టువిడచునుండి క్రిందకు బడిపోవనందున ప్రయాణీకులకేమియు అపాయము సంభవించలేదు. డాల్హింగు బోవుమరియొక రైలుబండిలో ప్రయాణీకులు బంపబడిరి. నేటిసాయంత్రమున కు మామూలుగా రైలు ప్రయాణములునన్నిటకు మార్గము సరి చేయబడెను. (ఆ. ప్రె)

డాల్హింగు మెయిలుకు ఉపద్రవము

అరాజకుల ప్రయత్నము

"15 వ తేదీని డాల్హింగు మెయిలుకు కలిగిన ఉపద్రవమునకు పంగరాష్ట్ర అరాజకులే కారకులగుదురు. అరాజకులలో యొకడు కొందరు పట్టుబడలేదుగాని వారిముఖ్య ఏర్పాటులన్నియును భంగపరుపబడెను. వారి సంఘము నిర్బీభూగా చేయబడెనని నమ్ముట కారణముకలదు." అని షేట్టునును పత్రిక ప్రధానవ్యాసమును వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె).

కలకత్తా స్వరాజ్యపక్షీయపక్షములు

16 వ తేదీని సభలు జరిగెను

పంగరాష్ట్ర శాసనసభసభ్యులలో స్వరాజ్యపక్షము వారును జాతీయపక్షమువారును 16 వ తేదీని వేరువేరుగా సభలు జరిపిరి. రాష్ట్రీయ దోతనమువారు శాసనసభలో నిర్బంధ శాసన తీర్మానమును ఉపహరించిననా రెండుపక్షములవారును దానిని తిరస్కరించవలెనను తీర్మాన ముమోదింపబడెనని తెలిసినది.

దేశబంధుదాసు (స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు) బి. చక్రవర్తి (జాతీయపక్ష నాయకుడు) గార్లు 18 వ తేదీని బయలుదేరి బొంబాయివెళ్లెదరు. బి. ఎన్. సామ్యులు (స్వరాజ్య) గారు శాసనసభసభ్యులకు రాజీనామా నిచ్చినందున ఆధానమునకు 24 పరగణాలపక్షమున బి. చక్రవర్తి గారు నిల చేదరని తెలిసినది.

వారావరణస్థితి

1924 సం॥ నవంబరు నెల 19 వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్య వర్షము				
	అత్యధిక శాతము	అత్యల్ప శాతము	అత్యధిక శాతము	అత్యల్ప శాతము	అత్యధిక శాతము
కలకత్తా	24	24	24	24	24
బెంగాలు	24	24	24	24	24
మధ్య	24	24	24	24	24
పాంబన్	24	24	24	24	24
తిరునల్వేలి	24	24	24	24	24
తిరువేంగడము	24	24	24	24	24
కొచ్చిన్	24	24	24	24	24
కాలికట్టు	24	24	24	24	24
మంగళూరు	24	24	24	24	24
బెంగళూరు	24	24	24	24	24
మెర్కాత	24	24	24	24	24
కొడైకనాల్	24	24	24	24	24

సర్కారులు:— గోపాలపురంలో 4.37 వర్షించెను తక్కినవోట్ల వికలుబడెను. ఉత్తరమున మేఘములు దట్టముగ నుండెను. దక్షిణమున ఒకమోస్త్రగ నున్నది. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. ఇతరుల పగటివేడిమి రిడిగ్రీలుతక్కువ. రాత్రివేడిమి రిడిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్నములో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:— మేఘములు ఒక మోస్త్రగ నున్నది. ఆర్ద్రత. తక్కువ కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలుతక్కువ.

కర్నాటకము:— మేఘములు ఒకమోస్త్రగ నున్నది. ఆర్ద్రతవలెతక్కువ. కడలూరులో పగటివేడిమి రిడిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 3 డిగ్రీలుతక్కువ. కడలూరులో రాత్రివేడిమి 2½ డిగ్రీలుతక్కువ.

సర్కారులో చినుకులు సాగవచ్చును.

ఆర్. ఎన్. సామ్యులు, వారావరణశాస్త్రజ్ఞు.

దేశిది. ఆస్పిత్యుగాకరికంద బడసిన సుశిక్షణము మాంటాగూగారి మనోవికాసమునకెంతయు తోడ్పడినది. మార్గే ప్రభువు ఇండియామంత్రిగ నున్నపుడు మాంటాగూగారు సహాయమంత్రిగ నుండి, తమ తెలివితేటలను గనుజుజుచిరి. కర్జనుప్రభువు నెదిరించుటలో మాంటాగూగారు జూపిన నైపుణ్య మపారము. కర్జనుప్రభువు గారిదుశ్చర్యలవలన హిందూదేశము ఒక కొననుండి పేరొకకొనవరకు కంపించెను. దేశము అశాంతిపూరితమయ్యెను. వంగదేశవిభజనము దేశ చారిత్రమునందు నూతనశకమును దెచ్చిపెట్టెను. కర్జను ప్రభువు దెచ్చిపెట్టిన కలవరపు ఫలితమునందు మార్గే ప్రభువు చిక్కికొనెను. మార్గే ప్రభువు గారును మాంటాగూగారును కలిసి ప్రజలను సమాధానపరుప నెంచిరి గాని విశేషలాభము లేక పోయెను. మింట్లో మార్గే సంస్కరణములు ప్రజలను సంతృప్తి పరుపజూయెను. పలనాన ప్రజలప్పటికే స్వరాజ్యమును వాంఛించుచుండిరి. కాన్పిల్లో పలుకుబడవలన విశేషలాభము లేదని ఎంచుచిరి. మార్గే ప్రభువుగారు రాజకీయ సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించుటలో ఎంతటి దీటులయినను తమవృత్తి ప్రవేశించునంతవరకు హిందూదేశమునకు పార్లమెంటరీ ప్రతిష్ఠాపన నెన్నటికిని ప్రసాదించుటకు ఏలులేదని చాటిరి. కనడకు పనికివచ్చు ఉన్నిచోక్కా హిందూదేశమునకు బనికీరాదని ఏరు బలికిరి. స్వాతంత్ర్య విధానములు మారవచ్చునుగాని స్వాతంత్ర్య మన్నిజాతులకును అవసరమని ఏరు గ్రహింపలేదు. స్వయం నిర్ణయ సూత్రము విరి ముగియున కెక్కనేలేదు. ఉన్నిచోక్కా సిద్ధాంతమును భారతీయులు పూర్తిగ నిరసించిరి. బ్రిటీషుప్రముఖులు కొందరుగూడ విరి వంకుచితాభిప్రాయములను ఖండించిరి. కాల మెవరి తొరకును అగజాలదు. ప్రపంచసంగ్రామము భారతీయులలో కలిగించిన స్వాతంత్ర్యోత్సాహం భూలు యద్యమరూపముదాల్చెను. మింట్లో మార్గే సంస్కరణములు నిష్ఫలములని ప్రజలకు కలిసి వచ్చెను. హైందవాధికారవర్ధము ఉత్కృష్టమైన వ్యయ, ప్రజలేమియు చేతిగానివారము అలిపడి నుడువులు అసత్యమనియితేలెను. మెనపాతేమియా పట్ల హైందవాధికారవర్ధము ప్రవర్తించినవిధము తీవ్రఖండినమునకు పాత్రమయ్యెను. ఇక కొలకడన ములలో మాంటాగూగారు ఇండియామంత్రి లగు దురనగ, యీవిషయమై కేంద్రప్రెస్ లో ముచ్చటించుట తటస్థమైనది. ఇండియామంత్రి భుత్త్వి విధానము "దారుమయము, లో పామయము, ప్రయాత్యుర్య" మని, మాంటాగూగారు నిరసించిరి. ప్రభుత్వ విధానస్వభావము వెంటనే మారవలయునని ఏరు సూచించిరి. ఇంతలోనే పార్లమెంటరీ ఎన్నికలు జరుగుటయు, కొయలిషను ప్రభుత్వము అధికారము వహించుటయు, మాంటాగూగారు ఇండియామంత్రి యగుటయు తటస్థమైనది. 1917 సంవత్సరము నుండియు, మాంటాగూగారు ఇండియా మంత్రి పదవిని నిర్వహించిరి. ఏరు తమ గంభీరపన్యాస వాక్యముల నాచరణలో బెట్టెదరా లేదా యని, భారత దేశ మెదురుజూడ నారంభించెను. మాంటాగూగారు హిందూదేశమును స్వయముగతిలకించుట కేతెంచిరి. పలువుర విజ్ఞాపనలను స్వీకరించిరి. అంతకుముందు ఇండియామంత్రి లెవరను హిందూ

ఆంధ్ర పత్రిక
గంధీ మహాత్మని వుజానిధి
 లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
 17.11.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రమ వసూలు మొత్తము
ఇదివరకు 50374-12-8	ఇదివరకు 24539-1-8	కోశాధిపతివద్ద 24594-1-8

ప్రతిపూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

దేశమునకువచ్చు యాచారములేకుండెను. ఏరివర్య టనమునకు మాంటాగూగారు రిపోర్టు ఫలితమయ్యెను. 1917 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 20 వ తేదీన ఏరు గావించిన సుప్రసిద్ధమగు ప్రకటనము, హిందూదేశమునందు ప్రజలిన అశాంతిని చాలవరకు చల్లాల్చెను. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాదర్శమును ప్రతిపాదించుటకు, మాంటాగూగారే మొదటివారు. మార్గేగారినుడువులు త్రోసివేయబడెను. కాని మాంటాగూగారు రిపోర్టు దేశమునందు తీవ్రమగు ఆశాభంగము గలిగించెను. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నెనగుటకు మారుగ, వెనుకటిసితినేనిలిపియించును నిరర్థకమును అపూర్వమును నగు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును ప్రవేశపెట్టెను. మాంటాగూగారు రిపోర్టు నందలి సిద్ధాంతభాగము కడుముచ్చటగ వ్రాయబడెను. ఆచరణభాగముమాత్రము సిద్ధాంతములకు భిన్నముగనుండెను. ఇట్టి స్వల్పసంస్కరణములను సూచించినందులకే అంగ్లోహైందవ ప్రతికలును, సర్వీసుఉద్యోగులును, మాంటాగూగారిపై ధ్వజమెత్తిరి. బ్రిటీషుపరిపాలనమునకు మాంటాగూగారు ముప్పు దెచ్చిపెట్టెరని వారు వ్యక్తపరుపసాగిరి. పులి మీదపుట్ర యనునటుల యీ సమయముననే రాలేటుబిల్లు పంజాబుదుస్థితి డయ్యెననేనాని ప్రతాపము సత్యాగ్రహము పాటరు కమిషను మున్నగు సంఘటన లన్నియు గుమిగూడి సంస్కరణములనుండి ప్రజలదృష్టిని మరల్చినవి. మాంటాగూగారు నిర్బంధములను తొలగించి ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షింపజాలక బోయి రనియు సంస్కరణములు నట్టి బూటకములనియు నభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించెను. మాంటాగూగారు స్థాపించిన సంస్కరణ శాసనము నెవరును పాటించరయి. సంస్కరణములు అసంతృప్తికరము లనియు ప్రజాశయములకు తగియుండలేదనియు ఆశాభంగ కరములనియు అమృతసరపు కాంగ్రెసు సభ తీర్మానించెను. కలకత్తాలో పిమ్మట జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభలో సంస్కరణములను నిరాకరించుటకును శాసనసభలను బహిష్కరించుటకును తీర్మానింపబడెను. సంస్కరణములను చేపట్టిన మీతవాదులు సయితము నేడని నిస్సారము లని గ్రహించిరి. మాంటాగూగారి ప్రయత్నముల కీటిరుస మొదటినుండియు విఘ్నములే ఎదుర్కొనెను. తుదకు తుక్కినమస్యను ఏరు పరిష్కరించుటకు కొంతవరకు ప్రయత్నింపగ లాయుకు జార్జిగారికిని వీరికిని సంఘర్షణముగలిగెను. లాయుకు జార్జిగారు ఉక్కుచట్టమునుగూర్చి యిచ్చిన ప్రసంగముచేనేమి, తుక్కిపట్ల జూపిన ద్వేషముచేనేమి,

మాంటాగూగారి సమాధాన ప్రయత్నములను కొరగాకుండ తేసిరి. విధిలేక మాంటాగూగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. మాంటాగూగారి రాజకీయ చరిత్ర అంతటితో ముగిసెను. తరువాత జరిగిన పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో, మాంటాగూగారు విజయము గొంచబాలకబోయిరి. మాంటాగూగారికి కొంతకాలమునుండియు దేహ మస్వస్థముగ నున్నదని తెలిసినను ఇంతలోనే వారికి మృత్యువాసన్న మగునని కలనయినను దలచకబోతిమి. మాంటాగూగారు హిందూదేశమునకు జేయదలచినసహాయము ఫలించకబోయినను, వారి సదుద్దేశ్యము నెనరును శంకింపజాలరు. మాంటాగూగారు విశాలవృద్ధి యులు. యూధమతమునకు జెందినవారు. పరాధిన జాతులు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించవలయు ననియు, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము దేశాభివృద్ధికి మూల సాధనమనియు విశ్వసించినవారు. ఇట్టి సత్సంకల్పులు అకాలమృత్యువారి బడినందులకు, హిందూదేశ మెంతయు దుఃఖంపక మానదు. వీరియార్తకు శాంతి గలుగుగాక!

శ్రీ శ్రీ బీ అమృతుగారు
 శిల్పిలో బహిరంగసభ

14 వ తేదీ సాయంకాలము శిల్పిసగరమున పట్టోడ్డి గృహమున శ్రీ శ్రీధానందస్వామి అధ్యక్షతనంది బహిరంగసభ జరిగినది. ఉపవాస దీక్షాసంతరితు మహాత్ముడు యితరవక్తకుల ఏకభక్తుడు రాలేదు. నిన్న మహాత్ముడుగూడవచ్చి కడు హీన స్వరముతో మాటలాడెను: "బీ అమృతుగారు దేశమునకుచేసిన సేవ పెరిగనివారెవరునులేదు. అందులకామెకు ప్రత్యేక స్మారక చిహ్న మనవసరము" అని మహాత్ముడు నడిపెను.

"నేను దేశసేవకు పడుముకట్ట ముందునుచే నాతలి మరణమునకు దుఃఖించును మూలగుచ్చుండుటకు నాకవికాశములేదు. నేను జాతీయయోధుడను. కాన నేను విధిని నెరవేర్చవలెను. దేశయులందరును ఒక్కోగమునుమరచి ఏకీభవించి దేశసేవచేసిననే గాని స్వరాజ్యము లభింపదని" బాగానా మేకతాలిగాను నడిపిరి. శ్రీధానందస్వామిగూడ ఉపన్యసించెను. బీ అమృతుగారి మరణమునకు సంతాపమును తెలుపునట్టి తీర్మాన మారాదించబడెను. (అ. ప్రె)

మత కలహములు
 అలహాబాదులో కేసులనిచారణ

శానుకృష్ణుడను నొక హిందువును మరొకవరు హిందువులకు ఒక యంటికప్పుపై నిలబెట్టుచుండిరి. కొద్దుమీద మరొకొందరు హిందువులుండిరి. వారందరును కలసి మహమ్మదీయులపై రాళ్లు విసరుచుండిరి. అంతలో రామకృష్ణుడు తుపాకి కాల్చెను. ఇద్దరు మహమ్మదీయులు కనిపొయిరి. ముగ్గురికి గాయములు తగిలెను. ముగ్గాయి క్షిప్త తుపాకిని కాల్చెనని ముగ్గాయి పత్తమున వాణించిరి. అతనిని బహిష్కరింప వలయుట జిల్లాజడ్జి అంగీకరింపలేదు. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

మాంటేగుగారి మరణము (ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంతివార్త)

నవంబరు 16:—ఇ. ఎన్. మాంటేగుగారికి మొన్న సాయంకాలము కొంచెము నెమ్మదిగా నుండినను నిన్న ఉదయము నర్సింగుహోము (లండను చీకత్సాలయము) నందు మరణించిరి.

జగ్గూలు పాపాగారు మంత్రి పని విడిచి

(ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంతివార్త)

కెయిరో, నవంబరు 16:—నిన్న మంత్రి వర్గపు సమావేశమునందు (చేంబరు) జగ్గూలు పాపాగారు అనారోగ్య కారణములచే ప్రధానామాత్య పదవికి రాజీనామానిచ్చిరి. చేంబరునభ 17 వ తేదీ వరకు నిలుపుచేయబడెను. ఈ ప్రకటనతోపాటు మంత్రివర్గములో ఆర్థిక విదేశాంగ లండను మంత్రులు మువ్వరుగూడ రాజీనిచ్చినట్లు తెలియవచ్చెను.

బ్రిటీషు మంత్రివర్గము

ఆయాశాఖల పని ప్రారంభమగుట

ముఖ్యసమస్యలను ఆలోచించుట

లీఫీల్డు, నవంబరు 14:—మంత్రివర్గమువారు అన్ని శాఖలందు వర్తకవాణిజ్యములు ఇంగ్లండు, విదేశములందును విస్తరించుటలను పనిలేనివారి కుపాధికలుగటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

జర్మనీలో రాయబారములు

క్రొత్త ఆంగ్లో జర్మన్ వర్తకపు టాడంబడికను జేసి కొనుట కాలోచించుచున్నారు. కొద్దిసంవత్సరములలో పుగనే మంచియభివృద్ధి కనిపించును.

పెన్ని చీట్లు

విషయమై చర్చలుగా రాలోచించుచున్నారు. పోస్టు మాస్టరు జనరలుగూడ యోచించుచున్నారు. ఇది అమలులోనికి వచ్చినయెడ త్వరలోనే జరుగు ననియు నమ్మకముగ తెలియుచున్నది.

పన్నులభారము

క్రొత్త ఆర్థికమంత్రి పన్నులభారమునుగూర్చి తీవ్రముగ ఆలోచించుచున్నాడు. ఖర్చును దగ్గించి ఆదాయమును చేపూర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. అహారపు ధరలనుగూర్చి విచారణసంఘము నేర్పాటుజేయుచున్నారు.

ఇదివరకప్పుడే మంత్రివర్గపు సంఘమువారు ఈవిషయమే కొంతవరకు సాగించిరి. వ్యవసాయమంత్రి ఉడ్, వర్తకసంఘాధ్యక్షులు గ్రీముగా రిద్దరును ఈసంఘమున సభ్యులుగ నుండురు. ఈకమిషనువారు ప్రనిచేయుటకు సంపూర్ణ కార్యక్రమమును వర్తకసంఘకార్యాలయమును తయారుచేయుచున్నారు.

రష్యో బ్రిటీషు సంబంధములు

సోవియటుపాలనము గుర్తించెదరు

లండను, నవంబరు 14:—రషియాతో ఇంకను పరిష్కారము గావలసిన విషయములనుగూర్చి మాత్రమే రాయబారములను జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. పూర్వపు ఒడంబడికను రద్దుజేయుటకుగాని మాత్సర్యముగాని జీనీపీఠ గారి లేఖనల పీఠియు చేయుటలేదు. రషియాతో సంబంధములను తెంచుకొనజాలని తెలియుచున్నది. రషియా ఒడంబడికను శ్రువపరుచునంతటి అంతయు పార్లమెంటుపై ఆధారపడి యున్నది.

మంత్రుల ఆఖరుపట్టి

లండన్, నవంబరు 14:—హెస్సెన్, కోఫుథాంప్స్, క్లెక్ ట్రాన్స్ (పభులు కోశాగారమునకు శ్యా నియమప్రభువులుగ నియమింపబడిరి. ఆఖరువారిద్దరును జీతము లుండవు. సహాయనాయకుడుగ మార్క్స్ గారు నియమింపబడిరి.

విదేశాంగ రాయబారులు

లీఫీల్డు, నవంబరు 14:—విదేశాంగ రాయబారులను స్పెయిను, బెల్జియం, జపాను, జర్మనీ, ఇటలీ, యునైటెడ్ స్టేట్సు, పోర్చుగలు రాయబారులను విదేశాంగకార్యాలయమున ఆఫీస్ చాంబర్లనుగూడ ఆహ్వానించిరి.

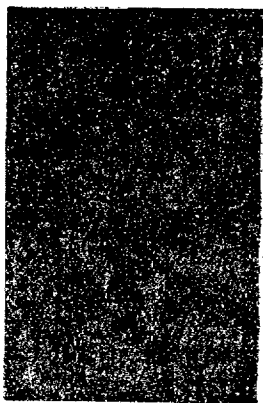
స్పెయిను విప్లవకారులు

మ్యాడ్రిడ్, నవంబరు 14:—పోయినవారము సరిహద్దు అల్లరులలో పట్టువడిన 4 గురు స్పెయిను విప్లవకారులను విచారింపుటకు సైనిక విచారణ సంఘమువారు ప్రారంభించిరి.

విప్లవకారులు తమకు చేయూతి నొసగిన స్పెయిను రాచకీయ వేల్లల పేర్లను తెలియజేసిరి. ఇందులో ముగ్గురికి ఉరిశిక్షను, ఒకనికి 6 సంవత్సరములు కఠింశిక్షను విధించవలెనని ప్రభుత్వన్యాయవాది కోరెను.

ఇంగ్లీషుచూనలులో మ్రొచి పొగయోడ డీకొనుట

లీఫీల్డు, నవంబరు 14:—బోవరులో నేటిమధ్యాహ్నము ప్రయాణికులతో ప్రవేశించునపుడు ఇంకొక పొగయోడతో డీకొనెను. ఒక చిన్న పడవపాయెను. నష్టముగల్గెను.

బ్రిటీషులగు మాంటేగుగారు

లండన్ మారకము హెచ్చుట

లీఫీల్డు, నవంబరు 14:—న్యాయార్కు మార్కెటులో పొండుధర పెరిగెను. 1923 మే నుండి ఇంత హెచ్చుధర పెరుగలేదు.

లండనులో ముసల్మానులకు స్థానము

పార్లమెంటులో గొప్ప మతీదున, గ్రంథాలయమును మంచి యుపకార్యసంభవము నేర్పాటు చేయుచున్నట్లులే ఇంగ్లండులోగూడ చేయవలెననియు (బ్రిటీషువారు 50000 పానులను, ఫలమును ఇచ్చినచో తక్కిన మొత్తమునంతను ముసల్మానులు ఇచ్చెదరనియు ముసల్మాను విశ్వవిద్యాలయ మేర్పడుననియు స్వేమిట్టింగు గెజటు పత్రికలో ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. ఈ విషయములో ప్రాంసు ముందంజవేసినది. ఇంగ్లండుగూడ వేసిన బాగుండుననెను. కాను స్వేలులో అన్ని జాతులును స్నేహముతో ఏర్పడుటకు విద్యా ప్రచారముకంటె మంచి సాధనము ఇంకొకటి లేదనుచున్నారు.

పారశీకపు వ్యవహారములు

టెహరాన్, నవంబరు 15:—వైమానికతపాల ఒడంబడికకు సున్నీయాతో ప్రభుత్వమువారు రాయబారములను జరుపుచున్నారు.

ఆదానుపుపన్నును ప్రవేశ జెట్టుటకు పార్లమెంటు ఆలోచించుచున్నది.

భక్తియారీనాయకులు కొంతరు సర్దారు అగదాసీతో కలిరి.

జర్మన్ పరిస్థితులు

రాచకీయసంబంధములు బాగుపడుట

జర్మను సరకులను విదేశములకు బంపదలచుకొన లేదనుట

బెర్లిన్, నవంబరు 14:—లండనునభిలో ప్రారంభమైన రాచకీయ సంబంధములు అభివృద్ధిగాంచెననియు గ్రేటుబ్రిటనుతో వర్తకపు రాయబారులు జయప్రదముగ జరుగుచున్నవనియు డాక్టరు ఫ్రైస్టెక్ గారు ధార్మమండులో మపన్యసిందిరి.

నవ్వు 10 యెండ్లలో యూరపులో కాంతి ఏర్పడుటకు ప్రాంసు జర్మనీకి ఆర్థికపరిస్థితులు ముఖ్యము. ఆవిషయమై రాయబారులను జర్మనులు అత్యంత శ్రద్ధతో ఆలోచించెదరు. మంచి సదుపాయములతో జర్మనీలోనికి శ్రేంచినరుకులను రానిచ్చెదరు.

జర్మనులు తమ సరకులను విదేశములలో ముంచెత్తి విదేశపు సరకులపై విస్తారముగ పన్నులను విధించి జర్మనీకి రానియకుండ జేసెదరనుట లసత్వమునిరి.

లండన్ ఒడంబడిక ననుసరించి వ్యవహరించెదనని బార్న్లెనుగారును మధనూచకమనిరి.

జర్మనీ జాతిపనిలోలో జేరువిషయమై బంపినశిఖరు ఎఫర్ కోండురుతప్ప ఇతరులందరును తృప్తికరముగ ప్రత్యుత్తరము నీయకుండుట విచారకరమనిరి. అందును సంతృప్తికరముగ ప్రత్యుత్తరము నీయలేదనిరి.

జర్మను సైన్యములు

ప్రాంసులో జర్మనీ యుద్ధముజేయుటకు ప్రయత్నింపక పోవచ్చును. కాని మరల గొప్పసైన్యములను యభివృద్ధి జేయుటకు నిస్సందియముగ ప్రయత్నించుచున్నది. మరల యుద్ధము చేయుటకు ఆక్రమమును రాచకీయ సంఘములు ఇంకను దేశభక్తియును పేరుతో పనిచేయుచున్నవని టైముపత్రికలో ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. మిత్రమండలి సైనికపరిశీలనమును వ్యర్థము జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్న సైనికులను సైన్యములందు జేర్చుచునేయున్నారు. ప్రత్యేకసంఘములు కొన్ని ప్రత్యేకపు టుడ్డేశ్యములలో ఏర్పడినవి. ఇవి సాగుకుండ మిత్రమండలి సైనికపరిశీలనాధికారులు బోయి చూడవలెనని వ్రాయుచున్నారు.

జెరూసలంకు సెన్సుగారు వచ్చుట

జెరూసలం, నవంబరు 12:—షేకు అమీరు ఎన్ సెన్సుగారు ఇచటకువచ్చిరి. గ్రాడు మట్టిగారితో విచారణ గించుచున్నారు.

బోలిషివికుకుటలు బయల్పడుట

ప్రతీచీ యూరపును తలక్రిందుజేయతలంచుట

లండన్, నవంబరు 12:—మాస్కో అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టులు ప్రతీచీ యూరపును తలక్రిందులు చేయుటకు గొప్పనిత్తు నెత్తిరని నమ్మకముగ తెలియుచున్నది. ముఖ్యముగ ప్రాంసును, ఫ్రెంచి ఆఫ్రికా అధినివేశములను తలక్రిందులు జేయుటకు ప్రయత్నించిరి. వెర్నెయిల్సు ఒడంబడికను మరల సవరణజేయునట్లు చేయుటకును, గ్రేటుబ్రిటనులో సోషలిస్టుపభ్యు మంతరించుటచే కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము కూలుటకు పలుకుబడిగల కమ్యూనిస్టుసంఘము నేర్పాటుజేయుటకును ప్రయత్నించుచున్నారు. ఐర్లండులో డివేలరాపక్షము వారికిగూడ సహాయమునచ్చెదరట. డాన్ నివేదికమును నిరాకరింపవలెనని ప్రోత్సహించుచు జర్మనీ జాతిపనిలోనికి జేర్చుకొనుటకు నిరోధమును మతింత ప్రోత్సహించెదరట.

ఎస్తోనియా కమ్యూనిస్టు విచారణ

రేవలు, నవంబరు 12:—గత సాయంకాలము చాలా రాత్రివరకు కమ్యూనిస్టులను విచారింపుటకు ప్రారంభించిరి. ఇందులో 16 స్త్రీలున్నారు.

రషియాన్యాయవాదుల బందీలతరఫున వాదించుటకు ఎస్తోనియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

వీరందరికి సహకారము రవలులోగూడ కొంతవరకును దని సాక్ష్యము లేలచున్నది.

హాగరితో కమ్యూనిస్టు

ప్రచురణము

బుధావస్థ, నవంబరు 12:— రీజెంటు అడ్మినిస్ట్రేషన్ హాగరిని జంతువుల కొందరు కమ్యూనిస్టులు ప్రయత్నించుచున్నారని పోలీసువారు కనుగొనిరి. ఈసందర్భములో కొందరిని బస్టుకొనిరి. కాని అసలు సాయకుడు హాగరి కావలసే యున్నాడట.

చీనాచిక్కులు

నకాయాత్ గారచర్య

ఆయాపక్షముల విభేదములు

హాకాంగు, నవంబరు 14:— ఉత్తరచీనాలో విజయములైన నాయకులతో ఆలోచించుటకు డాక్టరు సోయాల్ నేనుగారు మ్యూన్సిపాలిటీ బయలుదేరుచున్నారు. పెంగ్సుసింగు, బాంగ్సెనికా గార్లతోగూడ ఆలోచించెదరట.

కాని ఈసాయకులు ఒకరితోనొకరు పాత్రులారేకని తెలియుచున్నది. బహిరంగముగ ఒకభములకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. చివరకి చాంగ్సెనికాగారి నేనానిని గజర్నరుగ నియమించుటచే చాంగ్సెనికాగారి కీ ప్రజలమీద అధికార మెక్కువగుచున్నది.

ఫ్రెంచి ఆరికపరిస్థితులు

మంత్రిలనహాయము నపేక్షించుట

ప్యారిస్, నవంబరు 18:— ఫ్రెంచి క్రాంతిబలమున కందరును తోడ్పడవలెనని ఫ్రెంచిమంత్రి ఫ్రెంచివర్తకసంఘమున తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వాదాయ మెంతయు ఖర్చుకు సరి పోవుననియు ఈబలమున ఫ్రెంచిబలములను తీర్చుటకు పయనించెద రనిరి.

అనటోలియాలో ఫ్రెంచి

పాఠశాలలు

నియమింపబడుటకు అంగారా ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించిరి.

ఫ్రాంసులో బర్తరపు చేయబడిన రైల్వే పనివాండు, మరల పనిలో ప్రవేశపెట్టు ప్రయత్నములు

ఇదివరలో పనిలోనుండి బర్తరపు చేయబడిన రైల్వే పనివాండు మరల పనిలోకి వచ్చుటకు సెనటులో కట్టము మీద అంగీకరింపబడినది. ఎట్టివరకులు లేకనే జేర్చుకొనవలెనని హెచ్చరింపబడినది.

ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు చాల భయపడుచున్నారు.

అమెరికా ప్రతిపక్షము

సంఘమువారు

వారమునకు 89 కంటలకంటే ఎక్కువగ జేయరాదని సంఘాధ్యక్షుడు తెలియజేసెను. నిరుడు చేసే ప్రయత్నముల జేయరాదనిరి.

ఇంగ్లండు గోముసల్తానువిద్యార్థులు

లండన్, నవంబరు 18:— రిజిస్ట్రేషన్ హోటెలులో ఆరి ఘట విశ్వవిద్యాలయపు సంఘమువారి రోగినవిందుసందర్భమున జయదీను అహ్మదుగారిట్లు హితవోసగిరి. పోయిన మాడు సంవత్సరములనుండి ఆరిఘటలో పరిస్థితులు చాల బాగుపడి నవి. ఇండియాలో ముసల్మానులకు ఆరిఘట కేంద్రస్థానముగ నొప్పుచున్నది. ముస్లిం అలలోకనము చాల అభివృద్ధిగాంచెను. ఇంగ్లండులో ఏమి మంచిదో విచారించవలెను. కానిని గ్రహించవలెను. ఇంగ్లండులోగూడ లోపములు ఇతరభాషల వల్లములే లేకపోలేదు. కాని మొత్తముమీద ఆంగ్లేయుల వల్లము వారిసామర్థ్యమునుబట్టి మాడ ఇది అంతగ పోటింపబనిలేదు. వీటిని అనుసరించి భారతీయులు అవలంబించితేరి సావధానము భారతీయులకష్టములు తొలగును.

అమెరికాగారి సేనలు ఓడిపోవుట

కెయిరో, నవంబరు 18:— ఇజిప్తానామగారి సేనలు తీవ్రముగ అమెరికాగారిసేనల నోడించెనని తెలియుచున్నది.

అమెరికాకు పోలండు ఇయ్యవలసిన ఋణము

బ్రిటిషుబలమును దీర్చు ఏర్పాటుల ననుసరించినటులే పోలండుగూడ అమెరికా ఋణములను దీర్చుకొనుటకు శ్రయింపుచున్నది. ఒడంబడిక సంతకమైనది.

ప్రాంసు - జర్మనీ

మిల్లరండుగారి భయములు

ప్యారిస్, నవంబరు 18:— జర్మనీలో ప్రారంభించిన పనిని సాగించవలెను. ఆయుధములను తగ్గించువిషయమై ఆయా భాషలవారు శాంతియుగ ఆత్మసాక్షిగ ప్రవర్తించవలెను. జర్మనీని జాతిసమితిలో జేర్చుకొనవలెను. కాని జేర్చుకొన్నచో ఒడంబడికలను సవరణజేయవలెనని గోరునేమో తును భయపడుచున్నది. ఇందులకు ప్రాంసు ఎన్నడును అంగీకరింపదు. ఆంగ్లో ప్రాంకోజర్మియం ఒడంబడిక కాంతికి మరింత అభయముగనగుచున్నది. భయములేని అభయము లీయబడు వరకు ప్రాంసు కాంతిసమయముననుండు నైస్యముల పరిమితికి తగ్గించుటకు వీలులేదు.

సోవియటు పాలనము

సుగుర్తింపు తప్ప. ఇది అనవసరము. రషియాలో వర్తకము నేర్పాటుజేయుటకు బ్రిటిషు, జర్మియం, ఇటలీ ప్రయత్నములన్నియు విఫలమైనవి.

రోములో రాయబారిని లేకుండజేయుట తప్ప.

కత్తపక్షినుగారు జబ్బుచిట్కాలచే చనిపోలేదని నిర్ణయించిరి.

రక్షకనైస్యము చేసిన నేవనగూర్చి ఎంతయు ప్రశంసించిరి.

నల్లమండు సభ

జాతినిభేదములు లేవు

అసందర్భపు టుపన్యాసములు

జనీవా, నవంబరు 18:— నల్ల మండు సభలో శేడు ఆంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడికలనుగూర్చి చర్చించిరి. కాని అంతగా పని జరుగలేదు. చాలవరకు ప్రసంగములు అసందర్భముగ నుండుటయే కారణము. చర్చించేయ అసహ్యముగ నుండెను. జపానుప్రతినిధి ప్రశ్నలన్నిటితో వేసెను. నల్లమండు దుకాణములకు యూరిపియను స్త్రీల నేల పోగూడవని ఒడంబడికలయందు నిశ్చయించిరిని యడిగెను. స్త్రీపురుష వివక్షత యుండరాదని. అందుచే ఈమటలను ఒడంబడికనుండి ఎత్తివేసిరి.

యూరపియనులు ఆసియావాసులను భేదము లేకని చీనాప్రతినిధి సంతసించెను. నల్లమండు ఉపద్రవము ను గూ అందరకును చీనా తెలియజేయుననిరి. నల్లమండు దుకాణములకు స్త్రీలను పోసియరాదని ఫ్రెంచి బ్రిటిషుప్రతినిధులు ప్రకటించిరి.

నల్లమండు దొంగసర్తకము నాపుజేయుటను గూర్చియు ప్రభుత్వమువారి నల్లమండు మనాపలీని గూర్చియు ఆలోచించుటకు బ్రిటిషు ఫ్రెంచి రాయబారులు త్వరలో సమావేశముగానున్నారు.

ఈచర్చలో జపాను ప్రతినిధిని పాల్గొన గోరిరి.

ఆడివారముతో సభ పూర్తియగును.

ఇండియా, బర్మాకు

వాయుమార్గము

ఇండియా, బర్మాదేశములమధ్య వాయుమార్గమునేర్పాటు జేయుటనుగూర్చి సర్ విలియము బ్రాంకర్నగారు పరిశోధనజేయుచున్నారు. ఇండియాలో వాయువిమానములను సానముకట్టిపాపించి, జేరువధలములకుగూడ వాయు మార్గమునేర్పరుచుప్రయత్నించెదరనిసందేహమును పులికెట్లు పుచ్చుచున్నది.

మాంటేగుగారి ప్రశంస

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 17:— మాంటేగుగారు రక్షము చెడి చనిపోయినారు. కొన్నిశోకలకెందటనుండి తెలివితప్పి పోయినది.

విల్లింగుడను ప్రభువు

విల్లింగుడను ప్రభువుగారు అభివృద్ధిపత్రికకు మాంటేగుగారిని ప్రశంసించుచు వ్రాసిరి. ఆయన తనకు చిరకాలస్నేహితుడనియు, ఇండియాలో తమ సంఘమునందున్న వారందరిలో గొప్ప రాజకీయజ్ఞతయునియు చెలిపిరి. "ఆయనయొక్క స్నేహవాత్సల్యము, ప్లేటు పెక్టెటరీగా నున్నపుడు నాకొసంగిన భక్తిపూర్వక సహాయమును దలచుకొనిన అత్యంతానందము గలుగును."

సర్ బారిలాండుగారు

పత్రికాప్రతినిధి సందర్శించినపుడు చాలవిచారము చెలిపి యిట్లనిరి. మాంటేగుగారు ఇండియాప్రజలయెడల జూపిన వాత్సల్యము, వారియభివృద్ధికై బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు లోబడియుండునంతవరకు భారతీయాభివృద్ధికైపడినపాట్లను, ఇండియాలో ప్రతివారను విశ్వాసపూర్వకముగ జ్ఞప్తయందుకొనగలరు. ఇండియాలో పరిపాలనాబాధ్యతగల వారెల్లరు ఆ సవరణయమునందు ఆతను తమకుజూపిన సానుభూతిని విశ్వాసమును మరునజాలరు.

అబ్దుల్ గు

పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది. విజ్ఞానాధిక్యము తమకు లేదని విశ్వాసము గలవారందరు యీమరణము నకుతప్పక విచారించెదరు. ఇండియాదేశ కార్యక్రమమును భాయపరచుకొనుట, మొగమాటుపెట్టుటచే నంతటి అధికారము నైన లొంగింప వచ్చునని యెఱుఁగు. మాంటేగుగారి మూరదృష్టి అత్యధికమైనది. లేనిపోని యాశల కెడ మిచ్చెను. కాని ఆయన బ్రిటిషు ఆశయములను ఇండియను ఆశయముల జతజేయ సమకట్టిన కార్యము పూర్తిగా మరచిపోవ కక్యముకాదు.

మొస్తసుప్రభువుగారు

మాంటేగుగారిని నుభువుగాబోధపరచుకొనటకష్టసాధ్యమనియు, కానితాను ఆతని చాలబాగుగా నెరుంగునని చెలిపిరి. మాంటేగుగారు తానునిరూపించిన ఇండియను సంస్కరణలను కొనసాగింప జేయుటయందుచాలపట్టుదలతో పనిజేసెను. తద్వారా ఇండియాదేశ చరిత్రను మార్చివేసెను. భారత జాతీయం గాతనినామము మరపునకు రానేరదు.

ఇండియాకార్యాలయము

సర్ మహమ్మదు రఫీకుగారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

సర్ మహమ్మదు రఫీకుగారికి ఇండియాకార్యాలయము నందు, సామేలు బాదాఅఫ్తెలు అహమ్మదుఖానుగారి నియమితకాలము నుగియుటచే వారిస్థానే నియమించిరి. బక్ష్తిను హెడ్ప్రభువుగా రంగీకరించిపో వెంటనే ఇండియాకుబోయి తిరిగివచ్చి పనిలోజేర నుత్తేకించుచున్నారు.

జగ్గులుపాషాగారు

రాజీనామా నువరంహరించుకొనిరి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

జగ్గులు పాషాగారు శనివారమునాడు తమ ఈశ్వప్రధానామత్యపదవి రాజీనిచ్చియుండిరి. కాని రాజాగారితో చాలసేపు సంప్రదింపినపిద ఉపసంహరించుకొనిరి. (ఈ తంతి ఆలస్యముగ చేరినది.)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆధుర్యగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యూరప్యస్థి సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, మంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టచేత భూతనైద్యము, తమాశావిచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుల యాయుష్యములు, మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీముతో ఎమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మామలాడించుట భూమిపై గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిట్లుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యధుర్యముగా మేజర్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 (211)కి. ప్రింట్. జనార్దనం నాయుడు, లింగ్పూటూ గురుజింట్లా

దక్షిణ ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి

వి. రామదాసు పంతులుగారి అధ్యక్షతన వ్యాసము నిన్నటి ఉదయము సోమవారమునందు "దక్షిణదేశ మందు నివసించు ఆంధ్రులభాషాభివృద్ధి గావించు" సుద్దేశముచే మదరాసునందలి ఆంధ్రులు వేమవరపు రామదాసు పంతులు గారి అధ్యక్షతన నొకసభ గావించిరి.

సభకు విచ్చేసినవారలలో పలువురు దక్షిణ, ఉత్తరాంధ్రులు గలరు.

సభ సలంకరించిన ప్రముఖులలో వే. రామదాసుపంతులుగారు, చిలుమూరి వీరభద్రరావుగారు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, రా. బి. టి. వరదరాజులనాయుడుగారు, వెంకటాచలంపంతులు, రా. బి. నందెరమాణ్ శెట్టి, ఆర్. గణపతి అయ్యరు, జి. క. బహ్మగృహం, మ. వెంకటరత్నము, జి. వి. రంగారావుగారు తదితరులు గలరు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సభకు రాజాలమికి వగమము దక్షిణాంధ్రులు మధుర, తంజావూరులందు సమావేశములు జరుపవలె ననియు, సభ నిర్వహణముగ జరుగుగాక యనియు కోరిరి.

రాజారావు అయ్యంగారును సభకు రాజాలమికి విచారమును తెలుపుచు సభ జయప్రదముగ కొనసాగునటులగోరిరి.

వరదరాజులగారు సభయొక్క ఉద్దేశ్యమును దెలుపుచు శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారిని అధ్యక్షులుగ నుపపాదించిరి.

సభ్యులచే నామోదించబడిన పిమ్మట అధ్యక్షులు క్రింది విధమున ఉపన్యసించిరి:

అధ్యక్షకోవచాసము దక్షిణాంధ్రులు

మాతయూ, మాతృభూమియూ, స్వర్గమునకంటె ప్రియతరములని కవిచెప్పినమాట అనుభవజేష్యము. నేను నాలుగు సంవత్సరములక్రిందట తిన్నలువేలిజిల్లాకుబోయి తిరువనంతపురము, నాగరుకోయిల, సుప్రేంద్రము కన్యాకుమారిమొదలగు ప్రదేశములనుచూచితిని. అక్కడ ద్రవిడభాషామిత్రులగు నొక విప్లవగు తెనుగు మాట్లాడువారినికలిసికొనినతోడనే నాకు ఆ త్యంతకరుణాపాలముకలిగెను. నేను నాస్వజనమును చిరకాలము నకు తరువాత పునర్గమించుచున్నట్లు, అనిర్వచనీయముగ నొక ఆహ్వాదభావముజనించెను. వాడిని నారాకచే అట్టిసంతోషమే కలిగినట్లు వారుమాపినప్రేమ, ఆదరము గౌరవము నాకు దెలిపెను. దీనికి కారణము నానోటనుండి వారును వారినోటనుండి నేనును తెనుగుమాటలను వినుటయే. నేనును వారును ఆంధ్రమును మాతృభాషగా గలవారమై యుండుటచే ఆంధ్రపుత్రులమని తెలిసికొంటిమి. ఇంతకంటె ప్రేమ శేషికారణము గావలయును. ఒక్కొక్కగ్రామమున నున్న వారొకటిరెండుదినములు నిర్బంధముగా నుంచుటచే వారిస్థితిగతులు తెలిసికొనుటకు నాకు కొంత అవకాశము కలిగెను. ఆప్రాంతములందు ఆంధ్రులు పెక్కుమంది గలరనియు, కొందరు మిక్కిలి మంచిస్థితిలోనున్నారనియు, వారు చిరకాలమునుండి ద్రావిడదేశమందే స్థిరనివాసము లేర్పరుచుకొనియున్నను ఆంధ్రము నేమాతృభాషగా వాడుచు ఆచారవ్యవహారములందు ఆంధ్ర సాంప్రదాయములనే అనుసరించుచున్నారనియు వినుట కంతయు కుతూహలము కలిగెను. నాలుగైదు నెలల సంవత్సరములు ద్రవిడ దేశమందుండి మాతృభాషను మరచిపోవకుండుట సామాన్యవిషయము కాదు.

పెరూరి ద్రావిడులు

గోదావరిజిల్లాలో నొకటిరెండు గ్రామములలో చిరకాలముక్రిందట దక్షిణాత్యంతకారణముననో నివాసమేర్పరచుకొనిరి. వారిని మేము పెరూరిద్రావిడులని పిలుతుము. క్రితకేసుడగు పెరసారాయణమూర్తిగారు, గంటి వెంకటాచలయ్యగారును, ప్రస్తుతము చెన్నపురిలోనున్న ఆంధ్రస్వామివాదులలో ప్రముఖులగు గంటి లక్ష్మన్న పద్మనాభమనుందరంగార్లును యీ తెగవారు. వారు ద్రావిడులయ్య వారి ద్రవిడభాషను బొత్తుగా మరచిపోయి వారియింట్లో ఆంధ్రమునే స్వభాషగా వాడుచుందురు. నెల్లూరుజిల్లాలో పుమారు అనగ్రామములో కూడ కొందరు దక్షిణాత్యంత స్థిరవాసము నేర్పరుచుకొనిరి. వారును ఆంధ్రమునే వారి యిండ్లందు మాట్లాడుచున్నను, అరవమును పూర్తిగా మరచిట్లు కనబడదు. ఇందుకు కారణము వారు దక్షిణదేశమునకు సామీప్యముగా నుండుటయే యని తోచుచున్నది. ఆంధ్ర గీర్వాణపండిత శ్రేష్ఠులగు మహాపాధ్యాయ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిలవారును సుప్రసిద్ధ స్వామివాదాగ్రగణ్యులగు అల్లూరి కృష్ణస్వామి అయ్యగారును యీ తెగకు చెందినవారు ఆంధ్ర ద్రావిడులను, దక్షిణ ఆంధ్రులతో పోల్చిచూడగా దక్షిణాంధ్రులకే మాతృభాషాభివృద్ధిసము ఎక్కువగానుండి, దానిని వారుమరచక కాపాడుకొని వారి ఆంధ్రత్వమును నిలువజేయుకొన గలిగిరిని సాన్యాసుభవములన కనిపెట్టిరిని.

ఉత్తర ఆంధ్రులవిధి

దక్షిణాంధ్రులు ఇంతకాలము ఏదోయొకరూపమున వారి మాతృభాషను కాపాడ గలిగినందులకు మనము సంతోషించి దరియొడినను, వారు ప్రస్తుతము మాట్లాడు భాష మిక్కిలి కలుషమయి నిజస్వరూపమును కోలుపోయినదని గ్రహింపవలయును దక్షిణాంధ్రులతో ననేకులు తెలుగువ్రాయట మరచిరి. ఆంధ్రవాఙ్మయమును, ఆంధ్రసారస్వతమును వారికి నామమాత్రాపరిచియుగనున్నవి. వారిలో కొందరు మాట్లాడిన తెలుగు నాకు అర్థమేకాలేదు. మనము వెంటనే మేల్కొని దక్షిణాంధ్రుల భాషను పునరభ్యుదయ చేయింప వత్తు మన ఆదియొకను డీకొని దానిని మాతృభాషగా గుర్తింప లేని దశలోనికి రా గలదు. దక్షిణజిల్లాలలో మాతృభాషా ప్రచారము చేయువిధి ఉత్తర ఆంధ్రుల వని అంగీకరింపక తీరదు. వీరిలో దేశభిమానమును భాషాభిమానమును గలయునుట లనేకులు గలరు. వారిలో కొందరిని మనము దక్షిణదేశమునకు పంపి ప్రచారము జరిపిన యిప్పటిదినస్థితి కొంతవరకు లోలగింప వచ్చును.

దక్షిణదేశమునుపాలించిన ఆంధ్రప్రభువులు

ఆంధ్రులు ఏకారణములచే నేకాలమున నెచ్చుతెచ్చటికి పోయి స్థిరావాసము లేర్పరచుకొనినను విషయము చారిత్రక పుగుటచేదానిని పర్యాలోచించుటకు నాకీదిని మనకాశము లేదు. దానిని మరియొక సందర్భమును విశదీకరించెదము. 15 వ శతాబ్దమునుండి ఆంధ్రులు విశేషముగ దక్షిణమునకు పోయినట్లు అగవడును. విజయనగరసామ్రాజ్యము బలమై యుండినకాలములో ఉత్తరమున కళింగదేశమువరకును దక్షిణమున చోళపాండ్యదేశములవరకును వారి సామ్రాజ్యము నకు బోయి యుండెను. విజయనగర సామ్రాజ్యాధిపతులు వారు జయించిన ద్రావిడరాష్ట్రములకు, తమప్రతినిధులనుపంపి వారిచే పరిపాలనముగావించియుండిరి. రాజుపరినిధులగు నీహంధ్రపాలకుల ననుసరించి, వారిసౌకర్యముకొరకు అన్నితరగతులవారు నాకులములవారును వృత్తులవారును ఆంధ్రదేశమునుండి పోయి యుండిరి. అమాత్యులు ఆస్థానకవులు గాయకులు, శేఖరులు, పురోహితులు, చాకలి మంగళి మొదలగు నాకగులు ఆంధ్రపాలకుల సంసానముల నాశ్రయించి శివసము చేయుచుండిరిని తోచుచున్నది. గురజాడ అప్పారావు పంతులుగారును గిడుగు రామమూర్తిపంతులుగారును దక్షిణదేశమున వ్యాపకకభాషలో వ్రాయబడిన కొన్ని పద్యరచనలను నిరూపించియున్నారు. వీనినిబట్టిచూడగా చోళపాండ్యదేశములను పాలించిన ఆంధ్రులు తమరాజ్యాంగవిధానమునుగూడ అరవములోనేగాక కొంతవరకు తమమాతృభాషయగు తెలుగులో జరిపినట్లు గ్రహింపవచ్చును. మరియు తంజావూరుపాలించిన ఆంధ్రరాజులలో ను మధురను పాలించిన ఆంధ్ర నాయకప్రభువులలోను అనేకవిద్యకృతులై, కృష్ణుడేవరాయలవలెనే ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిలైనట్లు ఆంధ్రసారస్వతము చాటుచున్నది. ఇటీవల హిందీప్రచారమునకై దక్షిణమునకు పోయియుండు సోమయాజుల చెంకటేశ్వరరామశర్మగారు ఆంధ్రప్రతికప్రాసినశేఖులలో ఇప్పటికిని దక్షిణాంధ్రకవుల చేరబింపబడిన లిఖిత సంపుటములు కొన్ని లభించుచున్న పనియు గ్రామములవెంట తిరిగి అట్టివానిని జనుచేసినచో అమాత్యములగు ఆంధ్రగంధము లనేకములు లభించుననియు వ్రాసియున్నారు. ఇది వాస్తవమనటకు సందేహములేదు. సంగీతకళ ప్రపంచములో నున్నంతవరకు ఆంధ్ర భాషను మరచకుండునట్లు చేసిన త్యాగరాయలవారి కృతులిప్పటికిని శ్రోత్రాక్ష్రాంతి వెల్లడి అగుచునే యున్నవి. అట్లే దక్షిణాంధ్రకవులు వ్రాసిన గ్రంథము లింకను నెన్ని ముకు తెలియకున్నవో ఊహించవలెము. పారిజాతాపహరణము, నాల్వకిరీటము, గజేంద్రమిత్రము, నలచరిత్రము, రుక్మిణి పరిణయముయిత గానము, రామాయణము, సంగీతధ మొదలగు గ్రంథములను వ్రాసిన రఘునాథరాయలు, రఘునాథాభ్యుదయము వ్రాసిన విజయరాఘవనాయనివారు, మద్దుపళని, చేమూర వెంకటకవి, కృష్ణాభ్యుది మొదలగు కొందరు కవులను వారి గ్రంథములలో కొన్నిటిమాత్రమేమన మెరియున్నాము. రామనాథపురం జిల్లాలో రాజాపాలియం అనే చిన్న గ్రామములో పడివేలమించి ఆంధ్రులుగలరట. అందులో ఆరు ఏడు వేలమంది ఆంధ్రక్షత్రియులు. వారిలో అనేకులు కవులు పండితులు గలరట. ఆరాజులు రచించిన రెండుయిత గానము లా గ్రామమున తమకు లభించుట్లు శివరామ శర్మగారు వ్రాసియున్నారు. మనము పసిబూనికొని పరిశోధించినచో నింకనెక్కి వెన్ని యియన లభించుననుటకు సందియములేదు. కావున దక్షిణాంధ్రులలో మాతృభాషాప్రచారము చేయుట కేవలము దక్షిణాంధ్రులకు మాత్రమే యుపశంపక ఆంధ్రదేశమునకు ఆంధ్రవాఙ్మయమునకు, ఆంధ్రసారస్వతమునకు గూడ ఉపకారక సుగును.

అన్యోన్యప్రయోజనము

మరియు ఆంధ్రసంగీతసారస్వతమునకేగాక, జాతీయ శిల్పకళాసాంధర్యముయొక్క తత్వమునకుగూడ దక్షిణాంధ్ర ప్రభువులు చావులేనట్లు చేసిరి. తెనుగు నాయకప్రభువులును యితర ఆంధ్రపాలకులును నిర్మించిన ఛాత్రములు దేవాలయములు, మొదలగు కట్టడములలోగల శిల్పకళాప్రభుత్వమును ఆంధ్రులు పోషింపవలసి యుండును. కాన దక్షిణాంధ్రులు ఉత్తరాంధ్రులును ఏకదేశ సంజాతులయనియు ఒక్కటే మాతృభాషగలవారమనియు, ఒక్కటే సాంప్రదాయములు గలవారమనియు తెలిసికొని అన్యోన్యము సహాయ మొనరించిన ఉభయాలకును గలుగజగనలాభము లనేకములు గలవు. ఇట్టి సాంగత్యముచే దక్షిణాంధ్రులు వారిమాతృభాషను సంస్కరించుకొని తిరిగి ఆంధ్రత్వమును దృఢపరచుకొనగలరు. ఉత్తరాంధ్రులు తమ రాజులు, కవులు గాయకులు శిల్పము దక్షిణదేశమున జేసిన మహాకార్యములను మరచియుండుటచే వాటిని తెలిసికొని ఆంధ్రదేశమునకును ఆంధ్రభాషకును ఉపకారము జేయగలరు. అందుచే నీయుద్యమము పుష్కరప్రయోజనకారిగ నున్నది.

దక్షిణదేశమున ఆంధ్రులసంఖ్య

ఆంధ్రులు దక్షిణదేశములో నెక్కడనున్నార, ఎందరున్నారను విషయమును సంక్షేపముగా తెలిపెదము. అరవ వారితెలుగుజిల్లాలలో అతి స్వల్పసంఖ్యాకులుమాత్ర ముండగా తెలుగువారు దక్షిణమున అనేకులుగలరునుటకు సందేహములేదు. అరవజిల్లాలకు, మధ్యజిల్లాలయొక్క దక్షిణజిల్లాలయొక్క విభజింపబడుచున్న. మధ్యజిల్లాలలో ఆంధ్రు లీప్రకారమున్నారు.

జనాభాలో పదివేలమందికి

చెంగల్పట్టు 1780, ఉత్తరాంధ్రాట 1646, నేలం 1468, కోయంబత్తూరు 2202, దక్షిణాంధ్రాట 880.

దక్షిణజిల్లాలలో నీప్రకార మున్నారు

జనాభాలో పదివేలమందికి

తంజావూరు 810, తిరుచినాపల్లి 1800, మధుర 1820, రామనాథపురం 1161, తిన్నవెల్లి 98.

దీనినిబట్టి మారు ఏజిల్లాలో ఎందరు ఆంధ్రులు గలరో లెక్కించుకొనవచ్చును. ఆధికసంఖ్యగల కోయంబత్తూరులో పదివేలను 2200 మంది గలరు అనగా లక్షకు 22,000 గలరు. కోయంబత్తూరు జిల్లా జనసంఖ్య రమారమి 21 లక్ష అనుటచే ఆజిల్లాలో 4,42000 మంది ఆంధ్రులు గలరు. మిక్కిలి జనసంఖ్యగల తంజావూరుజిల్లాలో లక్షకు 8100 మంది మాత్రమే యుండినను మొత్తముగ 24 లక్షల జనాభాగల తంజావూరుజిల్లాలో ఘనము 75000 మంది ఆంధ్రులుగలరు. నేనిచ్చినపట్టికనుబట్టి కోయంబత్తూరు, మధుర జిల్లాలలో సుమారు నూటికి 20 మందియు, చెంగల్పట్టు, ఉత్తర ఆంధ్రాటజిల్లాలలో నూటికి 17 మందియు, నేలంలో నూటికి 15 మందియు, తిరుచినాపల్లిలో నూటికి 18 మందియు, రామనాథపురంలో నూటికి 12 మందియు తిన్నవెల్లి దక్షిణాంధ్రాటలలో నూటికి 13 మందియు తంజావూరులో నూటికి నూర్గునుగలరని తెలియును. అయాజిల్లాలలో ఏ ఏ గ్రామములో సాంధ్రులు ఎక్కువమందిలరో తెలిసికొనుపట్టికను మనము తయారుచేయవలయును. మొత్తముగ దక్షిణజిల్లాలలో 85 లక్షల ఆంధ్రులు గలరు.

మరియును అరవజిల్లాలలో అనేకమంది తెలుగుజనులం

తెలుగుజనులందరూలు

దారు గలరు. ఇటీవలేనందల్, రవిశంకం, ఎట్టియాపురం, తెవరోపట్టి, నడకలై వొడ్డనాయకనూరు, అమ్యయినాయకనూరు, బోడనాయకనూరు, శేవారం, ఎట్టిశెక్కనాయకనూరు, పేయూరు, పాపటూరు, సంతయూరు, మరయూరుమొదలగు జమీనులు తెలుగుజమీనదార్లవని తెలియుచున్నది. వీరిలో వొడ్డపనాయకనూరు జమీందారుగాను అగు గౌ రామభద్రనాయుడుగారిని నేను ఎరుగుదును. వారికి ఆంధ్రభాషాభిమాన మెక్కువగా గలదు. వారు జయంతిరామయ్యపంతులుగారికి మిత్రులు. ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్ పథ్యులు పరిషత్ సమ్యక్స మొకసారి మధురలో జరిపిరి.

ఇళవరసంకో జమీందారుగారికిని ఇట్టి భాషాభిమానము గలవరయు, వీరు యిటులను ఒకసంఘము నేర్పరచి ఆంధ్ర భాషాప్రచారమునకు కృషిచేయుచున్నారనియు చెలియుచున్నది. ఇందుకు ఆంధ్రులు వీరి కెంతయు కృతజ్ఞులు. దక్షిణాంధ్రులలో తిన్నవెల్లి, రామనాథపురం మధురజిల్లాలలో మనవారు ఆధికముగా గలరు. వీరు కన్యామహాభిమ గావించి భాషాభివృద్ధి నొకముఖ్యకార్యముగా నెంచి కృషిజేయుచో మంచిఫలము గలుగును. వీరు ఈవిషయమై కృషిజేయుచున్నట్లును ఒకపత్తపత్రికగూడ ప్రచురించుచున్నట్లును శివరామశర్మగారు తెలుపుటచే ఉద్యమము నెరవేరునని నమ్మవచ్చును. వీరి పత్రికయు రెడ్డి జనసంఘమువారి పత్రికయు రెండును అరవ భాషలోనే ప్రచురింపబడుచున్నట్లు వినుటకు విచారమగుచున్నది.

ఇప్పటికిని దక్షిణాంధ్రులకు స్వభావాభిమానము మొంతుగా నుండుట చేతను వారు సదా గృహమునందు తెనుగే మాట్లాడుచుండుటచేతను దక్షిణాంధ్రులు గాన ప్రియులై కీర్తనలనే సదా పాడుచుండుటచేతను దక్షిణాంధ్రుల నాయకులలో కొందరు భాషాభిమాను లుండుటచేతను వరదరాజులు పంతులవంటియును దక్షిణాంధ్రులలో భాషాప్రచారము చేయువలయునను దక్షిణాంధ్రులు కలుగుటచేతను ఈ ప్రచారోద్యమము కొనసాగుటకు మార్గములు గలవని నమ్ముచున్నాను.

ఇందుకు నేను వాడుక నూచనలను గావించుచున్నాను. వానిని మీరు చదివి నిర్ధారణ చేయవలయును.

(1) ఆంధ్రమునకులను కొందరిని భాషాప్రచారమున కై దక్షిణాంధ్రులకు పంపవలయును ఆంధ్రులందును వలయు ధనమును సమకూర్చవలయును.

(2) దక్షిణాంధ్రులకు భాషావిషయములమాత్రము తెలుపు సులభమైన ప్రాయబడు ఒక వార్తపత్రిక ప్రచురింపవలయును ఈపని సార్వజనుక బోధాత్మక తీరుదాంకితులగు మన శ్రీ కాశీ నాథుని నాకేంద్రరావువంటివారిగావలసిన నెరవేరగలదని నమ్ముచును.

(3) చెన్నపురిలో దక్షిణాంధ్రసంఘము కుకటి యేర్పడి దక్షిణాంధ్రుల ముఖ్యస్థానములలో సంఘముల నేర్పరిచి దక్షిణాంధ్రుల బాలబాలికలకు గ్రామములందుగల పాఠశాలలలోను తెలుగు నేర్పబడుటకును భాషాప్రచారమునకు గావలసిన యితరసదుపాయములను సమకూర్చుటకును యత్నింపవలయును.

(4) ఏటొక దక్షిణాంధ్రులలో నొకచోట దక్షిణాంధ్ర మహాసభ కొంతకాలమునకు జరిపింపవలయును.

1 వ తీర్మానము:— “దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రభాషను తిరిగి నెంపొందించుటకునై ఈపట్టణముందు “ఆంధ్రభాషాభివర్ధనసభ”యను పేరున నొకసభను నెలకొల్పి బుచ్చియ్యవలయును, పట్టణేతరవాసులకు ఆంధ్రులెవరు ఇదే యుద్దేశముతో నిర్వహింపవలయును నెలకొల్పవలసిన ఈసభ నా రక్షిప్రాయ పడుచున్నాడు.”

(అ) వైదిక నేర్పరుచు ట్లు తీర్మానించవలెను.”

వై తీర్మానము నుపపాదించు వల్లది వెంకటరత్నము పంతులుగారు దక్షిణదేశవాసులకు ఆంధ్రులస్వభాష ఊహించుచున్నదనియు, కావున వారలకు ఇట్టిసంఘములను స్థాపించి ఆంధ్రభాషను లభించునట్లుచేయుట ముఖ్యమనియు, ఆంధ్రులు దక్షిణదేశమందునుమాత్రమేగాక హిందూదేశమందలి అన్ని భాగములందును గలవనీ, అగ్రహారాజ్యానంతరము ఆంధ్రులు మగధరాజ్యమును పరిపాలించినట్లు చారిత్రకదృష్టాంతములు గలవు. పల్లవులును బొంబాయివరకు వ్యాపించినారు. ఉజ్జయినిరాజులతో ఆంధ్రరాజులు కలసింది వారిని జయించి తమ ఆరిత్యమును నెలకొల్పియున్నట్లు తెలియుచున్నది. కృష్ణదేవరాయలపాలనకు 200 లేక 200 సం॥ క్రితమే దక్షిణదేశము నాక్రమించుకొని. బర్మాదేశమును సుమిత్రా జావాదీపము లందునుగూడ రాజ్యములు స్థాపించినారు.

మీరెల్లను చెరదీసి వారివృద్ధికి పాలుబడిన ఆంధ్రులు ఉన్నతస్థితికి రాగలరు. అట్టిసేవ గావించుట న్యాయగర్హితము. దత్తమండలమునందలి ఆంధ్రులు తెలుగువారు గారని ఇది వరలో తెలుచుచుండిరి. అయ్యదిసమంజసముగాదు. ఎచ్చటనున్నను తెలుగువారందరిని ఆదరించి మనయందు జ్ఞానానందమును గావించుట ఇట్టిసంఘముల నిర్మించి మనము చేయు గౌరవము వారికి జేసి ఒండొరులు తమయభిమానము జూపవలెను.

చల్లా శేషగిరిరావుగారు పైన ప్రతిపాదించవలసిన తీర్మానముతో తామేకీర్తించుచు సభవారి నెల్లను తీర్మానము నామోదించగోరిరి.

దక్షిణదేశమందు 30 లేక 40 లక్షలమంది ఆంధ్రులు గలరని అభ్యుతాపము తెల్పియున్నాడు. కాని ఇందు ఆంధ్రులన్నను వారిపలకుబడి ఏమియు నచట గనిపించుటలేదని చెప్పుటకు చాలవిచారముగ నున్నది.

మేము రాజమహేంద్రవరము కళాశాలయందు విద్యార్థిభాషముచేయునపుడు తిరునెల్వేలిజిల్లానివాసు డొక స్నేహితుడు మాకు సహపాఠిగముండెను. అతడు దక్షిణదేశపు తెలుగు వారి విషయము తమగ్రామములందు పలువురాంధ్రులు గలరనియు ఆంధ్రభాషయచట మిక్కిలిప్రచారమునందున్నదనియు ఉత్తర ఆంధ్రులు నలనాగరికత వచ్చినపిదప మరచిన బూజులంతి గౌరవార్థిగాపాలులనేకములు నేటికిన్ని అచ్చట వాడికలో నున్నవని చెప్పుచుండువాడు.

తంజావూరు తిరునాపల్లి తీర్మానేని త్రినేంద్రములండు తెలుగుమాట్లాడునారు వ్రాయ జమన నేర్పినవారు భాషాభిలాష గలవారు సెక్రటరీలు గలరు.

వినను దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రత్వేద్ధి నెనుకబడుచున్నది.

ఉత్తరఆంధ్రులు గాక దక్షిణదేశమందే ఈసభ స్థాపించిన వర్ధసంఘద్వేషములకు కారణమగును.

మాతృభాష జన్మించిపోవునపుడు దానిని పునరుద్ధరించుట ప్రతివానికి ధర్మము. పోతనభాగవతము, నన్నయ భారతము ముద్రాపకములను గ్రంథములు దక్షిణాంధ్రులకు తా

గయ్యగారి తెలుగుకృతులనే బాడెదరు. వారు సంగీత మందలి పాండితిని ప్రజ్ఞను చూచి సంతోషింపగలరుకదాగాని వానియందు విమిదియున్న రసానుభవమును గాంచజాలరు. కారణము భాషాభ్యాసము లేక పోవుటయే కావున యన ఆంధ్రులే గాకత విభులును ఆంధ్రభాషను పెంపుచేయుట ముఖ్యము. మద్దుపక నియొక్క “రాధికాస్వాంతన మందలివనోజ్ఞ మగు కవితయు, చేమకూర వెంకటాచి వ్రాసిన విజయవిలాసమునందలి” నిర్దష్ట శైలియు ప్రశంసనీయులు.

మధురలో తిరుమల నాయకుని భవనమును వీక్షించిన ఆకాలమందలి కలాపైపుణ్యము మననేత్రములకు గోచరించును ఆంధ్రులజ్ఞేభసమిష్టు దేశమందచ్చటచ్చట వ్యాపించియున్నది.

దక్షిణదేశమందు బ్రాహ్మణులు ఆర్యవైష్ణవులు క్షత్రియులు, కమ్యవారు అన్ని కులముల ఆంధ్రులును గలరు కావున ఎల్లరును పాటుబడి కృషిచేసిన ఎక్కడును జరుగగలదు.

మనదేశమందు సామాన్య భాషయగు హిందీభాష ప్రచారము క్రమముగ వృద్ధిగాంచుచున్నది. అంతకుంటే స్వల్పప్రయత్నముతో సులభముగ తెలుగుభాష ప్రచారము గావించబడగలదు. తెలుగు భాష అక్షరములకు కొంతజాతిగలదు.

తెలుగువచ్చియుండిన దక్షిణదేశమంతయు తిరిగిరావచ్చును.

బొంబాయి, చగ్గ, బీహారు ఉత్తరదేశము లందున్న ఆంధ్రులకును ఇట్టి సభలచేలాభముగలవలెను.

అనేకభిలు పుట్టుచు నిట్లుచున్నది. అట్లు నామమాత్రమేగాక గట్టి పూనికతో భాషను ప్రవిక్షింపింపగలవలెను గానీక ప్రశస్త్యము భాషను చదువ, వ్రాయ నేర్పినమంచి యభివృద్ధి కలుగగలదు.

దక్షిణదేశమందలి జమిందారు లింకను తెలుగు కవుల సత్కావ్యమును గావించుచున్నారు. కాన వారి సహాయముచేతను మనకార్యదీక్షచేతను ఈ ఉద్యమమును సఫలము చేయుచును గాత!

విలువారి మీభద్రరావుగారు తామిటీవల ప్రవిక్షింపించు సంచారము గావించితిమియు, తాము అచ్చట సంచరించిన కాలములందు ఆరవదేశ మందున్నట్లులే తోచలేదనియు చిదంబరం మొదలగు స్థలములందునెటులు తెలుగు మాట్లాడువారు గలరనియు, వారి స్థితిగతు లింకను వృద్ధి పరుపబడవలెను. వారి నిరాధానిత్విని తీరిగించవలెను. 30 లేక 40 లక్షల తెలుగు వారి విషయమైఎల్లరును శ్రద్ధవహించక యుండుట సమంజసము గాదు. ప్రతిభాషయొక్క ఉత్కృష్టతను నేర్చుకొనుట లాభమే. తెలుగు భాష దక్షిణదేశమందు ఏమిటి సంవత్సరములలో పలనే సంకరమైనది. కావున దక్షిణదేశమందు దైవస్థలములందును సంఘములు స్థాపించి సదుద్దేశముతో పరిస్థితుల గమనించి కృషిచేసిన జయప్రదము గాగలవనియు పల్కిరి.

వె కటావలం పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు, భాషయొక్క జౌన్నత్యమును బట్టియే దేశాన్నత్య మాధాపడి యుండుననియు, కావున అట్టి భాషాభివృద్ధి కల్గుటతోడమనదేశము, భాషాభ్యసనము వచన కావ్యముల కంటే పశ్చిమావ్యములతో గా విం ప బ డ వ లె న ని యు, హూణభాషవచ్చిన యనంతర మాపదతి నశించినదనియు, భాగవతాది మహాత్మ్యములు గ్రంథములు, శతకములు నీతి మంజరి మొదలగు పుస్తకములు దక్షిణదేశ ఆంధ్రులలో విరివిగ వ్యాపించజేయబడవలెననియు, ఇట్టి కార్యనిర్వహణమునకై వికమత్త్యము, పట్టుదల అవసరములనియు నుడివరి.

(2) తీర్మానము:— మద్రాసు రాజధానియందలి దక్షిణాంధ్రులయందున్న ప్రభుత్వమువారియొక్కగాని ఇతరులయొక్కగాని అన్ని ఎలిమెంటరీ, ఉన్నతపాఠశాలలయొక్కయు, కళాశాలలయొక్కయు అధికారులను తమతమ విద్యాలయములందు తెలుగుభాషను ప్రవేశపెట్టవలయునని కోరుచున్నాడు.

వై తీర్మానమును పి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు రుపపాదించుచు, భాషాభివృద్ధియను కనేకమార్గములు గలవనియు, ప్రభుత్వమువారు దీనికి తమ ప్రోత్సాహము నొసంగవలెననియు, కోయంబత్తూరు, మధుర, రామనాథు జిల్లాలయందు ప్రభుత్వము వారు తెలుగుభాషయందలి పండితులను బంపి నిరభ్యంతరముగ భాషా ప్రచారము గావించవలెననియు, ప్రజలును నిరంతర కృషిచేసి రాత్రి పాఠశాలలను స్థాపించవలెననియు దక్షిణాంధ్రులు మాట్లాడు తెలుగు ద్రవిడ మిశ్రముగ నుండినను సంస్కృతపద భూయిష్టమై యుండుననియు, వారి బాలురకు బడులయందు ప్రపంచమునంతయు సాంప్రదించెడి స్వచ్ఛమైన తెలుగుభాష నేర్పబడవలెననియు, ఏ దక్షిణాంధ్రుడైనా తాను ఆంధ్రుడనని జెప్పకొనుటకు సిగ్గుజెందరాదనియు పల్కిరి.

పచ్చిపెప్ప ఉన్నతపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు వెంకటసుబ్బయ్య గారు తీర్మానమును బలపరచుచు దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రులనేకములు గలరు. వారు ప్రభుత్వమునకు చాల పన్నుకట్టుచున్నారని. అట్టివో వారి స్వభాష నుధరించుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరుటకు వారికి హక్కుగలదు. నన్నయ, నిర్రాప్రగడ, తిక్కన, పోతనకృతిగ్రంథములను జరుగవలెను. దక్షిణాంధ్రులు ఒకరికొకరు అరవములతోనే తేలికలు వ్రాసి తామును, తేకభాషయైనందున వారుటలువ్రాయ నలవాటు

పడిరి. దక్షిణదేశమందు చాలాకాలమునుంచి నిండుమద్రాసుజిల్లా సంపర్కమువలన తెలుగునేమరచి అరవములతోనే మాట్లాడు వారుగలరు. కావున ఈసభలవలన వారిారంత దీర్చబడవలెను.

ప్రత్యేకముగ తెలుగుజాతులను స్థాపించినజనులు శేషల అభిమానముతో చదువవలెను. కావున అచ్చటచ్చట ఉండియున్న బడులయందే తెలుగును ప్రవేశపెట్టవలెను. లోకలోబోధు, మున్సిసిపల్ వారిని తమపాఠశాలయందు తెలుగునేర్పవలసినదిగ మనము కోరవలెననియు పల్కిరి.

2 వ తీర్మానము:— దక్షిణదేశమందలి ఆంధ్రులెల్లరిని నీతనుద్యమసాఫల్యమునకై నిరంతరకృషి నలుపవలెననిగోరుచు, తెలుగుమాట్లాడునట్టి విద్యార్థులెల్లరును తమమాతృభాషను ఇంతవరకు ఉపేక్షించిటులగాక ఉత్సాహముతోడను, శ్రద్ధతోడను నేర్చుకొనగోరుచున్నాడు.

వై తీర్మానమును ఆర్. గణపతియ్యంగారు రుపపాదించుచు ఆంధ్రులయొక్కను తెలుగుభాషయందు మాట్లాడ లేమియు పగోరి ఆంగ్లమునందుపచ్చినించుచు విద్యాభ్యాసమునుండి తాము దక్షిణదేశమందు నివసించుచుంటిమనియు కాని తమగృహములందు తెలుగునే మాట్లాడవలెననియు, తెలుగు సాంప్రదాయములను తెలుగు శాస్త్రాధ్యులును అనుసరించెదమనియు, (ద్రవిడ భాషాసంపర్కము న దక్షిణాంధ్రులు స్వచ్ఛమగు తెలుగును గాని, స్వచ్ఛమగు తమిళమును గాని తెలిసికొనవలెననియు, దక్షిణదేశనివాసుడగు ప్రతియాంధ్రుడును తెలుగుభాషను విధిగ తన విద్యకు నేర్పవలెననియు, ఉత్తరాంధ్రులసహాయముచే దక్షిణదేశపు తెలుగువారికి పాఠశాలనిర్మాణములకు సభాకార్యనిర్వహణమునకును తన సౌకర్యముల నెల్లరు గల్పించవలెనని పల్కిరి.

కొదారి శివరామకృష్ణరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు, దక్షిణాంధ్రులు భాషానిరంతర లోచన శక్తిగట్టుటకు తొలిగింప నెల్లరు ప్రయత్నింపవలెననియు. దక్షిణదేశ తెలుగు వారు తమబాలురకు విద్యాభ్యాసము ఉత్తరాంధ్రదేశమందలి పాఠశాలలందుగావించివలెననియు, ఈసంఘమువారు కొందరుయనువకులను బంపి అచ్చటి అవకాశమును స్థితిగతులపరసిపాఠశాలలు స్థాపించి భాషనుఅభివృద్ధిగావించవలెనని నుడివరి.

అనుజావలయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు స్వభాషను వృద్ధిపరుపకుండుట మహాపాపమని పల్కిరి.

(4) తీర్మానము:— తమిళజిల్లాలందు ఆంధ్రభాష, వాఙ్మయ విద్యాభివృద్ధి కొరకు ప్రచారములను పంపుటకునై ఇట్టివల మదరాసునందు గూడిన ఆంధ్రమహాసభనాగు తీర్మానమును గావించినందు కెంతయు నీసభవారు వారిని ప్రశంసించుచున్నాడు.

అ) మరియు మధురయందలి “బలిజనభ”వారు తమ వశమందున్న పాఠశాలలలో తెలుగును నేర్పవలసినదిగ ఆయా పురపాలక సంఘములను కోరునట్లు తీర్మానము గావించినందులకును సభవారు ఆభినందించుచున్నాడు.

వై తీర్మానమును పి. వి. రంగారావుగారు రుపపాదించుచు ఎచ్చటైనను ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి ఆంధ్రుల మందరను ప్రోత్సాహమునొనగవలెను. భాష మనుజునకు మృగమునకును ముఖ్యభేదము గనబర్చుకొని. భాషా మూలముననే మన యుద్దేశములను నెల్లడించ గలగుచున్నాము భాషయే ప్రత్యేకవృత్తి త్వమును, దేశీయతను తెలుపును. కాన అట్టిభాషాభివృద్ధికి ప్రతివాడు పాలుపడవలెను. భాషానేవలననే వాఙ్మయము వృద్ధిబొందును. “ప్రాచ్య దేశములకు తెలుగు ఇట్టిభాష” “దేశ భాషలందు తెలుగులెన్నయని చేరువదిన ఈ తెలుగు భాషను ఆంధ్రుల సాంప్రదాయములను పోషించ ప్రయత్నము సలుపవలెనని.

రా|| బి|| టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

(5) దక్షిణదేశమందలి ఆంధ్రమహారాజులు, జమిందారులు మరియు నితర ప్రముఖులు తమ సానుభూతిని, జౌదార్యమును, హృదయపూర్వకసహకారమును దక్షిణదేశమందు తెలుగుభాష నభివృద్ధిపరచు నేతరుద్యమముపట్ల గౌరవపరుపవలెననియు, వారికి సభాకార్యక్రమమును నిశ్చయించుటకు కార్యదర్శులను కోరుటకును తీర్మానించుచున్నాడు.

వై తీర్మానమును రా|| బి|| సంజయమల్లుచెట్టిగారు రుపపాదించుచు ప్రచారములకు బంపుటకు పాఠశాలలు సంఘములు నిర్మించుటకు ధనమత్సరసరమనియు అంగులెల్లరు తోడ్పడవలెనని కోరిరి.

గణపతి అయ్యంగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

రామస్వామినాయకరుగారు తీర్మానములను బలపరచుచు దక్షిణాంధ్రులకు ఉత్తరాంధ్రులచేసిన సహాయమునకు వారికి కృతజ్ఞులై యుండవలెననియు, దక్షిణదేశమందలి రెడ్డిరాజు, కమ్యునల్ బస్ పత్రికలు తెలుగుభాషాభివృద్ధికి పాలుబడవలెననియు, దక్షిణదేశమందు తెలుగుభాష అభివృద్ధినిలంచుటకు చాలకష్టములన్నను వాటిని తొలగించుటకు ఉత్సాహముతో పనిచేయవలెననియు, కమ్యునల్ సభను మియ్యవలెననియు

డచ్చివిమానము

రంగూనులో దిగుట

రంగూను, నవంబరు 15:— డచ్చివిమానము నేడు 11.30 గంటల కిచ్చట గాన్పించెను. పట్టణముపై విమానము దిరిగివెడలిపోయెను. గట్టిపువడెనుల స్థలములో నొకతాటి యాజ్ఞ యింటికప్పుక విమానము రాసుకపోయెను. భూమికంత దగ్గర నావిమానము యొగురునుండెను. విమానముయొక్క చువ మునుబట్టి రంగూనులో నాగవలయునని నలచినట్లు ఊహించుకచ్చును. దిగుటకు తగిన యేర్పాట్లు లేకపోవుటచే నైమానికులు కార్యక్రమమున మార్పుకేసికొనినట్లు గన్పించెను. నేడు గట్టిపువడెనులు జరుగు దినమగుటచే నాస్థలములయొక జనావళిచే క్రిందికిపోయెను. నేడు డచ్చివిమానములు రంగూనులో దిగవరని పోలీసు కమిషనరుగారికి నేటి ఉదయమున తిరిగివచ్చినట్లు డచ్చికాంసులేలువద్ద విచారణచేయు దెలిసెను.

రంగూను, నవంబరు 15:— టానాయి మీదుగా బాంకాకు నగరమునకు డచ్చివైమానికులు బోయెదరని దెలియుచున్నదని పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు తిరిగినివేరి. ఆంధ్ర యావ్రకారము దెల్పబడెను:— 6.40 గంటల వరకున వైమానికుల వార్తలేమియు దెలియలేదు. మేర్కొననుచి యిప్పటి వరకును సమాచారము వైమానికుల విషయమై రాలేదు.

రంగూను, నవంబరు 16:— గాలి తీవ్రముగా వీచుచుండుటచే వారియొద్ద నిల్వయున్న పెట్రోలుకు బాంకాకు బోవువరకును జాలదని భయపడి డచ్చివైమానికులునిన్న కాంచి గట్టిపువడెనుల స్థలముందు రంగూనులో దిగిరి. ఈ స్థలము యొక్కను గట్టిబడుచున్నది. రంగూనుపట్టణమున కిది యెనిమిది మైళ్ళలో నుండుటచే జనసమూహ మచ్చట ఆధిక్యముగ లేదు. వైమానికులు వాయునా జాలకు ఎచ్చువర కేసంగతి డచ్చికాంసులుగా రెను గరు. ఆకయాజోనుండి రంగూనుకు వచ్చుదారిలో విశేషు లేమియు లేవు. తీవ్రముగా గాలి వీచుచుండెను. విమానమునకు వేగముతో బోయినప్పుడు గంటకు తొంబదిమైళ్ళ వేగముతో బోయెను కాని సగటుమీద వైమానికులు గంటకు యెనుబదిమైళ్ళ వేగముతో బ్రయాణము చేసిరి. నిన్నను రంగూనులో వారిదిగ దలచిరిగాని చోటు దాగగ లేనందున తిరిగి ఆకయాజో పోవలచిరి. కాని వారిప్రయత్నము సఫల్యముకల్గెను. కొంతసేపటికి కాంచిపడెనుల స్థలము ఆనుకూలముగ నున్నదని వారచ్చట దిగిరి. నేటిరాత్రి వైమానికులు డచ్చికాంసులుగారిచే జహూ కరింపబడిరి. వారి గౌరవాధ్యక్షు విందు చేయబడెను. రేపు ఉదయనవైమానికులు బాంకాకునకు బోయెదరు. (అ. ప్రె.)

డచ్చివైమానికులు బాంకాకునకు బోయిరి

రంగూను, నవంబరు 17: డచ్చికాంసులుగారు అనేకమంది శ్రీలుపుకముల మామచుండ నేడు ఉదయపు 7.15 గంటలకు డచ్చివైమానికులు బాంకాకునకు బోవుటకు విమానముతో బయలుదేరిరి. బయలుదేరుటకుపూర్వము రంగూనులోని వారిపరిచయులవద్ద సెలవుదీసికొనిరి. (అ. ప్రె.)

తగునవాయము కేయనటులతోముప్రయత్నించెదమనియు, తమిళ ప్రత్రికయగు “మృగన్యూ” నందు కొంతభాగము తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తావిసంగెదమనియు, కావనసభలలోని తెలుగు సభ్యు లీవిషయమై కృషి సలుపవలెననియు గోరిరి

పింప క్రిందివాటితో సంఘముకట్టి నిర్మింపబడినది.

అధ్యక్షుడు:— దివాన్ బహదూరు టి. సంకెయ్యమర్లు శ్రీశ్రీగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:— 1 ఎస్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు, 2 దివాన్ బహదూరు పి. పరాంకుళం నాయుడుగారు, 3 రావు బహదూరు టి. నరసరాజులు నాయుడుగారు, 4 డిప్యూటీ కారీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, 5 నేమనరపు రామదాసు పంతులుగారు.

కార్యదర్శులు:— 1 సాధు వడ్రాజం పంతులుగారు, 2 మన్యకుల కృష్ణస్వామయ్యగారు, 3 పి. వెంకట్రాసుయ్యగారు.

కార్యనిర్వాహకసభ్యులు:— 1 చల్లా శేషగిరిరావుగారు, 2 టి. కె. కృష్ణానుందరయ్యగారు, 3 వై. నారాయణగారు, 4 సి. వి. కృష్ణస్వామి శెట్టిగారు, 5 వి. వెంకటసుబ్బయ్యగారు, 6 వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు, 7 కె. వెంకటస్వామినాయుడుగారు, 8 ఎ. వి. నరసింహం పంతులుగారు, 9 పి. వి. రంగారాం నాయుడుగారు, 10 ఆర్. గణపతయ్యగారు, 11 టి. కె. అడజాలయ్యగారు, 12 సి. అప్పయ్య శెట్టిగారు, 13 చల్లాది వెంకటరత్నం పంతులుగారు, 14 కె. ఎస్. కోదండరామరామగారు.

అధ్యక్షులకు సభాసమయితో సభ ముగిసినది,

ధోరాజ్ సత్యాగ్రహము

నిర్బంధములు

బుధవారము సాయంత్రం 5 గంటలకు సోదర్యముకాలు నంద గోండాల్ సంస్థానమువారు జనాభా అబ్జుస్టన తార్ హాజీ అబ్దుల్లానేట్, జనాభా హాజీ అబ్దుల్ హాజీనేట్ (ఖిలాఫత్ సంఘకార్యదర్శి) శ్రీజిత్ హరిశంకర్, ప్రాణాచంద్, జనాభా బలీంసాహెబ్ కథియవాద్ సమాచార ప్రతికాధిపతి) జనాభా అబ్జుస్టన తార్ హాజీ సులేమాన్ నేట్ గాగు మొదలగు నాయకుల సక్రమముగా సంస్థాన దువ్వాలను విమర్శించినందుల కరెస్టుచేసినందులకు సంస్థానపు చర్యను గర్హించుటకొక జమీరంగసభ జరుగును. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రభ్యక్షతవహించురు.

మాలానా యహూహ్ ముసెన్ నేట్, పి. రంగసామయ్యంగార్, సి. అబ్దుల్ హాజీంసాహెబ్, వి. చక్రరియ్య, ఎస్. సత్యమూర్తి, మహమద్ మూసానేట్, ఎం. జహూల్ మొహిద్దీన్ సాహెబ్, ఎం. కె. ఆచార్య, ఎస్. పి. కె. జీలానిసాహెబ్, సయ్యద్ మహమ్మద్ ఘాఫు సాహెబ్, జి. రంగయ్యనాయుడు, జి. వి. కృపానిధి, కాశీం ఆలీసాహెబ్ జడీ, మాలానా అబ్దుల్ లతీఫ్ ఖదూజీ, సన్-పి. మహీ మహమ్మద్, అబ్దుల్ హుమద్ ఖాన్, డి. మెచ్. భూకర్, జ్యూనస్ నేట్ సాహెబ్, రాంజీ కల్యాణజీనేట్.

ఏలూరు మ్యునిసిపాలిటీ

క్రిమినలుకేసులు - ఎన్నికలకేసులు

క్రిమినలు కేసులలో క్షీంపబడినవారు జిల్లాజడ్జికోర్టులో ఆపిలు చేసిరి. 15 వ తేదీని మచిలీపట్టణమున విచారణ జరిగినది. అపిలుదారులపక్షమున బుర్రా సత్యనారాయణగారు ను, ఛేయిరగ్గన పక్షమున సర్ కూర్మా వేంకటరెడ్డిగారు న వాదించిరి. ఒకనేరమునకు రెండుశక్తులక్రింద శిక్ష వేసగూడదని సత్యనారాయణగారు వాదించిరి. ఆవాదము సరిగానున్నదని జడ్జిగారు గూడ తలచిరిని తెలిసినది. తిరిగి 22 తేది 24 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

ఎన్నికల కేసులలో వెనుక సబ్జడ్జిగానుండిన నారాయణం పంతులుగారు ఓటంగు పేపరుల పెట్టెలను తెరిచిరి. తగాదాపడియమున ఒకపట్టెయగుని అతని తండ్రిగాని ఓట్లు యిచ్చిరి అని పరీక్షించి పరీక్ష ముగిసిన విషయం ఉభయపక్ష ములవారు పెట్టెలకు నీళ్ళువేసిరి. మరియొక ఎన్నికల కేసు లోగూడ బాలెలు పేపరులను పరీక్షింపవలెననియే పిటిషనరులు కోరిరి. ఇంకను సబ్జడ్జిగారు ఉత్తరవియ్యలేదు.” విలేఖరి తిరిగివార్త.

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు

కారదాని కేతనముచందా

ప్రభుత్వచర్యను సరిసించుట

గుంటూరులో, బాలికావిద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడునట్టి జాతీయసభ యగు కారదాని కేతనమునకు తాలూకాబోర్డువారు రూ 15 చందా నిచ్చినందులకు ప్రభుత్వమువారు ఆయివ్రతను దెలిపి సభ్యులపై సర్కార్లీ ఉత్తరపు నోసంగినందులకు తమ నిరసము దెలుపుచు 17 వ తేదీన జరిగినసభలో తాలూకాబోర్డు వారు ఇట్లు తీర్మానించిరి.

“ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారు సంకుచితదృష్టితో మెలగినందులకు బోర్డువారు చింతిలుచున్నారు. బాలికల విద్యాభివృద్ధికి యంత్రులు సముగ ప్రయత్నించుచుండిన కారదాని కేతనమును ప్రభుత్వమువారు సరిగ గుర్తించుకుంటు విచారకరము సానికసంఘముల కీమాత్రము స్వాతంత్ర్యమొనగకుండ ప్రభుత్వవిధానమునందలిలోపముగ పాటించనల సినందులకు విచారమగుచున్నది. ఈవిషయమున ముందేమి జరుగునో చూడవలసియున్నది.”

వైఖ్యమునకు జి. ఆర్. సింగ్, పి. నారాయణస్వామిరెడ్డి, కే. ఎల్. నారాయణ, కె. యలమందగారు అంగీకరిం చేదు. (విలేఖరి)

లాంబూరు జమీందారు ప్రతీక

సంపాదకునికి స్వాగతము

విదేండ్లు కారాగృహవాసమొనరించి వచ్చిన మాలానా జాఫరాల్లిఖానుగారికి స్వాగతమొసగుటకు లాంబూరులో గొప్ప సభ జరిగినది. చాలమంది మహమ్మదీయులు వచ్చిరి. ఖిలాఫతు కార్యకసంఘమును సన్మానపత్రములును సమర్పించెను.

రెండు నూతనవారధులు

ముందుమాసములో నట్టుకు కుప్పకమించబడును

మలబారునుండి వార్త నేడిల్లు దెలియుచున్నది:— గుత్తము మెళుకు కల్లాయినదులమీది వంతెనలు పెద్దపెద్ద యంతెనలు నడచుటకు బనికీరావని చలంపబడుటచే రాబోవు మస ప్రారంభమున నూతన వంతెనలను కట్టటకు ప్రారంభించబడును. ప్రస్తుతమున్న వంతెనలకు కొంచెము పడమరగా నూతన వంతెనలు కట్టబడును. నూతన వంతెనలు నడచుముఖ ద్వారములకు సమీపముననుండును. కర్మాగారముల నిమిత్తము కట్టడములు కట్టబడుచున్నవి. సామానావచ్చుచున్నది. పూరపారంబా, నదిమీడ్ల పక్కానం తెన కట్టిబడుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పాడుపడిన రాళ్ల స్తంభములు తీసివేయబడుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

పండిత బాలవ్యాసర్ సమాగ్ధులు

రాకపోకలు

పండిత మదన మోహనమలవ్యాసగారు అలహాబాదునుండి లాహోరు వెళ్లిరి. సర్ శేజుబహదూరుప్రతాపగౌడు 15 వ తేదీని అలహాబాదు చేరిరి. (అ. ప్రె.)

తూర్పుబంగాళోరైలుమార్గమున దపాయము

ట్రావిక్కునూపరింతుండెంటుగారి అభిప్రాయము

కలకత్తా, నవంబరు 15:—ట్రావిక్కునూపరింతుండెంటు గారగు చార్మిడ్జిగారిని అసోసియేటెడ్లు ప్రస్తుతము ప్రతినిధిసంఘంపగా తూర్పుబంగాళా రైలుమార్గమున గోపాలపురంవద్ద సంభవించిన అపాయమువిషయమై అనుగంగా వాల్మీకిరెవ్విరి:—రెండు సంవత్సరములవెనుక రైలుసమ్యక్సమయందు పంజాబుయె దరకేలునకు మీధుపురంవద్ద సంభవించిన మోస్తరు అపాయమే గోపాలపురంవద్దగర సంభవించినదని నూపరింతుండెంటుగారి భిప్రాయముగలవారు. రైల్వేకార్యమును ద్రోవన యొక్కనడవడిచే అపాయమేమియు ప్రయాణీకులకు సంభవించలేదని నూపరింతుండెంటుగారు రెవ్విరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీశ్రీతారామంబనాయనాటకసమాజము-ఏలూరు

తెనాలిలో శ్రీకృష్ణవిలాససభ

బుధవారం నాటకశాలలో 19.11.24 న

మృచ్చకటికము

The Earthercast

అను నాటకమును ప్రదర్శింతురు.

M. N. Rao Zamindar, Proprietor.

నెల్లూరు సభాసమయి జడికోర్టులో

Os No, 15 of 1923

వాది:—అత్తివరపు రామిరెడ్డి.

Vs

ప్రతివాదులు:—1 దువ్వల్లి శ్రీనివాసరావు మొదలు

అయినందున గార్డయక్ డచ్చి హామాయమ్మ వస్తారాలు.

యా నెంబరున తే 10.12.1923 దిన కాలబడియందే ఆయకంప్రెసిడెనరి డిక్రిని ఫయిసల్ డిక్రిచేయించవలసినదిగా వాది దాఖలుచేసియుండే వి. ఎ. నెం. 840 ఆఫ్ 1924 రు పిటిషన్ మోహద యా నెంబరులో 8,12,13,14 ప్రతివాదులున్ను, బాపట్ల తాలూకా పాలపర్లు కాపురమ్మనన్న అను నల్లపాటి పేరంటూలు, సాదినసుబ్బయ్య, సాదిన రామకృష్ణయ్య, సాదిన హనుమంతు, అనువారలు నోటీసులు జారీ చేసుకొనకుండా కాలయాపన చేయుచున్నారనియు, వారి నోటీసులు యిస్తి హారు (సబ్ సిస్ట్రామెడ్ కలెక్టర్) ద్వారా జారీచేయించి ఫయిసల్ డిక్రి చేయించవలసినదిగా వాది యాకోర్టులో మనవిచేసుకొని యున్నాడు. సదరు పిటిషన్ తే 4.12.1924 దికి వాయిదా వేయబడియున్నది. గనుక ఆవిషయమైనా ఆక్షేపణలున్నయెడల వైఖారీఖున పగులు 17 గంటలకు నెల్లూరు సబ్జికోర్టునారి యెడల హాజరై తెలుపుకోవల సినదనిన్ని అట్లు నాగు హాజరుకానిపక్షములో నారీఫకోర ములో తీర్మానం కాబడుననిన్ని తెలియచేయడ మైనది.

నెల్లూరు } 14.11.24 } వాదినకీలు

నిర్మాణ దీక్ష

భారతదానిద్రవిముక్తి సాధనము

చంద్రనాగూరులో ప్రవక్త ప్రభువంశస్థులవారిచే ప్రచురింపబడు 'నవసంఘ' యను పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

ఇప్పుడు కేశవులలో ముఖ్యముగ కట్టువైసమస్య ఆర్థికమైయున్నది. దేశమునకంతకు పన్నెముకయొక జనసామాన్యము అన్నములేక పోవడంతో చచ్చిపోవుచున్నార. ప్రాణమునే గోల్పోవుచున్నది. జనాభాకాచియెడల పదేడ్డకొకసారి గ్రామములజనసంఖ్య క్షియిస్తుంటుల గాన్పించును. అదిచాలా భారముగ గాన్పించును. ఇరువదియేడ్డకొకరి 12 వేల మంది సంతోషముతో సుఖముగ జీవించియుండ, పదేడ్డైన ధనపతి 8 వేలమంది యిప్పుడు చెందుజేతును తగ్గిపోయిరి. మన మేయాదర్శమునకు బోవుచున్నాము?

దానిద్రము దేశముయొక్క ప్రాణమాలమును తినిచేయును. ఒకకారణమున్నపుడు కార్యముగూడ యెట్లుజరుగునో అట్లే యిందువలన ధర్మముగూడ తగ్గిపోవుచున్నది. ఒక్కటిమానుడు. మాడేడ్డు కష్టపడిపయత్నము చేసినదికనుక పాప నిష్కేద్రచారముల అపజయము గాంచెను? మాలకారణము తొలగించినచే అట్లు పజయము గాంచులినదే. పాపము గ్రామియులు చచ్చిచెడి పనిజేసెదరు. కారలకు త్రాగవలెనని అధిలాపయోమియులేదు. త్రాగితే నీమైనకష్టపడి అకయనములకు చెట్టుబట్టునేమోయని బ్రాంతి కదురు. ఇటు చచ్చిపోవినదే కడుపుండి తిండి కట్టుగాన సరియైనగడ్డ తమకు పోవుట నాపుట మనమేమి హర్షము జూపితిమి. మహాత్ముడు రాటమునుజూపెను. కాని అది యీ సమస్యనుకొంతవరకు అంతెను. దేశములో ముఖ్యమైన జనము చచ్చుటకు సిద్ధముగనున్నపుడు దాని నాపుటెట్లు? రాటము నిజముగా నీభూతరం గము నాపుటకే యుద్దేశింపబడెను. కాని యిందువలన దేశము మొక్క ఆర్థికసమస్య యంతయు పరిష్కారమై ధర్మబలమేర్పడి, స్వాతంత్ర్య సంరంభమును కీయుటకు దగినశక్తిని బలమునొసంగు విద్యావకాశములు గలుగజేయవలయును.

నిర్మాణదీక్ష

ఈనిర్మాణ కార్యమునకై దేశముయొక్క శక్తిసంతకు వెంటనే వినియోగింపవలెను. ఇందులకు మహాత్ముడే ప్రారంభించెను. ఆయనవిభేదములను పోగొట్టుటకై శక్తిసంతకు వినియోగించుచున్నాడు. ఇప్పుడున్న కఠినపరిస్థితులను లోబరచు గానుట కామన భారసాధనము బూనినాడు. గరళకంఠుడు శివునివలె ఆయనదేశములోని దోషములన్నింటిని మ్రింగి జేయుచున్నాడు. ఆయనదానిజూపించెను. కానియాత్మతనబుద్ధి సంపూర్ణప్రాయముతో వికసించజేసి నిర్మాణకార్యక్రమము అనుపేరనిచ్చిన ఉత్సాహిని పూర్తిజేయవలెను. తెంగానదోషా నీనిర్బంధముల కేమాత్రమువరకు దివ్యవాక్కునేయకసరింపుడు. చెయ్యేడ్డు నిర్బంధములన్నను నిన్నుణచాలపు ఈనిర్బంధముల ఫలితముగ మనము జాత్యైక్యమును గల్గియుండుము. మనముయీనిధిముగ నైక్యముతో నుండి నిర్మాణ విధానమును జగుపుడెడల స్వాతంత్ర్యము నిజముగ వచ్చితిమి.

పరిస్థితులు చాలితీవ్రముగ నున్నవి. ఇప్పుడున్న మాత్రక క్షిప్రపరిస్థితులలో వెంటనే సజీవమగు కార్యమైనమును రిశ్వయముతో దేశముజరుపవలసియున్నది. జాతీయకార్యనిర్మాణము కాళ్ళతముగ నుండునటుల సిద్ధముజేయవలెనని భగవంతుడు గోరుచున్నాడు. ఇందులకు కనీసము జేయించుకొనెను సర్వమును త్యాగముజేసి నిర్మాణదీక్ష బూనవలయును. మాధ్యమము విభేదము దానిద్రమును శత్రువులపై వారుయధముచెడలి దృఢముగ నిలుచుకొనుకొని యుండవలెను.

దేశస్వాతంత్ర్యమునకై పనిజేయుటకు యేకైక మనస్సంధానముగల్గి నిశ్చయముతోయెన్న ఓస్త్రిపురములాగా, ముందుకురండు. ఈ మాత్సవతాకమును విసురుడు?

శ్రీమయిలవరం చాలభారతి సమాజమువారు

రాజమండ్రి చింతామణి

నాటకశాలలో

ప్రదర్శింతుడు. 19-11-24

రేట్ల వివరము:— రు 8.0.0, 2.0.0, 1.0.0, 0.8.0.

కె. పట్టభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

గాంధీమహాత్మునిఘనత

ఆంగ్లేయుని ప్రశంసాపూర్వకవర్ణన

ఒక ఆంగ్లేయుడు 'పార్లమెంట్' పత్రికలో నిట్లువ్రాయుచున్నాడు:— ధీరత్వము, నైతికముగాగాని, శరీరసంబంధముగా దానిగాని ఆంగ్లేయులు గొప్పవారెవరు. కావున యీరెండు యెవ్వరిలో మూర్తివింపియున్నవో ఆతనిజూచుటకై రివల్యూషన్ కలకత్తాపుగమందిరమును బోయి నేను ఆలస్యముగాబోవుటచే గాంధీమహాత్ముని జూచుటకు అవకాశములేకుండెను. కావున పురమందిర ప్రాకారగోడవెక్కి ఆవలదిగి మండిరమున జేరితిని. అచ్చట ప్రజామాక జాగ్రత్తగాలేదు. కార్యరేషనువారు యొకచియించిన కొలదిమందిగలరు. వారిలోనే గాంధీగారింకకై యెదురుజూచుచుంటిని. ఆయన బోవుచుండగా ఒక్కసారి జూడగలిగితిని. చెనుకప్రజలుత్రోసికొని రాకుండ నాపప్రయత్నించుచుండుటచే యంతరికి నమస్కరించుటకుగూడ యదకులేకుండెను. ఆంగ్లేయప్రభువంద్యమునందే ఒకవిధమైన ఆశ్చర్యకరమగు వశీకరణశక్తి ఆయనముఖమునందున్నట్లు దోచెను. ఇదివరకు అతని పతములను, అస్పృష్టముగా వ్రాసుబడినవాని జూచితిని. అవి యేమియు బాగులేవు. విూ భారతీయ, ప్రపంచవందంతటిలో సుప్రసిద్ధ చిత్రకాని డిలీచి వంచి సరియైన పతమును వీలచితింపకున్నార? అట్లునైనచో భావిభారతీయులు తమ మహానాయకుని విస్మయకరమగు జూడగలుగుదురు.

మహాత్ముని ఉపన్యాససంగ్రహమునైన వివరలవి వేదికపెట్టినదన బోజూచితిని గాని తావులేకుండెను. కావున అల్లర్లనివారించు కార్యమునందే మరల పురస్కరించుకొంటిని. జనప్రవాహమును ముందుబడకుండ నాపమని నన్ను నియమించుటచే నామట్టుకు నేను సురక్షితస్థానము కుదుర్చుకొనగలిగితిని.

మహాత్ముని మరలి వచ్చినపుడు ఆతని ఆరోగ్యమును గూర్చి నే నిందుకు నుదువగలిగితిని. ఆజయధ్యానముల మధ్య, చెవుల బ్రద్దలుచేయుట యందుగూడ ఆయన నామాటలను గుర్తించెను. నేను గర్వపడితిని.

"మంచియనుదానికంతయు మూర్తిస్వరూపము"

నేను గాంధీగారిని దగ్గరబోయి జూడవలెనని నిశ్చయించుకొంటిని. సి. ఆర్. దాసుగారింట్ల ఆహ్వానముగూర్చి ఒక బంగారీయుడు జెప్పచుండగా విని రాత్రి 8.30 గ అచ్చట జేరితిని. ద్వారమువద్దనే అద్దైర్వపడితిని. తిగి రావలసిన వాడనే కాని, నన్నెరిగిన భారతీయస్త్రోహితుడు నాకు సహాయపడెను. నాకోర్కె నెరింగింప, గాంధీగారిని జూచుట కిదియే మంచి సమయమని దలిపి లోనికి చొచ్చుకొని పోయిన జాలు దర్శనమగునని ఆతడు చెప్పెను. ఇతరుల గృహములోనికి చొచ్చుకొని బోవుట నాయాచారమునకు విరుద్ధము. కాని అద్దైర్వముగ మనసుతో నేక్కున సాధింపబాలము. కావున నా స్త్రోహితునిగూడ నాతో లోనికి రహించితిని. ఏదియో నొక బహిరంగ సన్యాసము జరుగవలయు మహాత్ముడు స్త్రోహితులకు ఉపన్యసించుచుండగా జూడగలుగుదు ననియు దలంచుచుంటిని. నా పేరడిగిరి. ఒక్క నిమిషమత్రము నేనింతకాలమునుండి జూడగోరమన్న అద్భుతపురుషునియెదుట నుంటిని. గాంధీగారు పరుపుపై పండుకొనిరి. నేనెట్లు భావించెదను. తమింపరాని యపరాధముచేసినట్లు చిక్కబోయి నేను మాట్లాడవలచుకొనిన భావములు రుచిపాటిరి. నానోరు మాత్రబడినది. ఏమన జీవితమునందుండవలసిన ధర్మాములు (మంచి) యంతకు మూర్తివింపిన స్వరూపము యెదుటనుంటుల భావించితిని. మనము ఏ ఆధ్యాత్మిక వాంఛలకు సాధింప ప్రయాసపడి, మనస్కమాత్రులమగుటచే సాధింపబాలకుండుమో అట్టివానిని సుప్రసాదించుకొనినమూర్తిని

నేను యెదుట జూచుచుంటిని. ప్రపంచమంతకు సంబంధించిన గాంధీగారిని గూఢముగానుంచి మీరుభారతీయులు స్వార్థపరులనుచున్నార.

కోట్లొలది ప్రజలపైఅధికారముగల మహానీయునిదగ్గరగా నుండి పఠించగలుగుట మహాభాగ్యమే. అతనితో సంభాషించుట గొప్ప గౌరవమగును. ఆరాత్రి నాకన్నయెక్కువగా గర్వపడినవారు జేరొకరుండరు.

అతనిఅద్భుత వాగ్దోరణియెదుట నాయాత్మజ్ఞానమునన్ను విడచిపెట్టితిని. నామాతృభాషను అతనిద్వారా వినినంతస్పష్టముగా వేరొకరివద్ద వినియుండలేదు. వర్ణనాతీతమగు అతని శ్రవణానందభాషపైపుణ్యము నన్ను మైమురుకజేసెను. మనకు సుసాధ్యముగాని అతని అద్భుతజీవనాధికృతయంతయు, అతని కండ్లద్వారా గన్నదిన జ్ఞానలేజనుమందు గోచరించెను.

గాంధీగారివలె ప్రపంచముట నాకు సాధ్యముగాదు, కాని అట్టివాడను నేనొక్కడనేగాను. అట్టిమహానీయులు ప్రపంచమున సదా ఉద్భవించరు.

నాసోదరలందరికన్న నేనెక్కువవాడని చెప్పవచ్చును. ఏమన నేను గాంధీగారితో స్వయముగా మాట్లాడితిని. నేనా విషయమును యెన్నడును వరువబాలను.

"ఆయనలో మూర్తివింపినశక్తి"

రాజకీయము లెందుడ మిగిలిన విషయములందు గూడ గాంధీగారు ప్రపంచమునందతిగులుగా నున్నారు. ఆయన అన్ని మతములను సంయోగమొనర్చెను. అన్ని మతములందలి మంచిని ఆయన తనలో నిమిషుకొనెను.

ఇతర ఆంగ్లేయులవలెనే నేనుగూడ, గాంధీగారు భౌతిక ప్రపంచమునందసాధ్యముగ ఆధ్యాత్మిక సాధనలగూర్చి కలకరించుచుండు సన్యాసియని దలంచుచుంటిని. కాని అతనికి ప్రస్తుత ప్రపంచ సమస్యలందుగల విజ్ఞానమునుజూచి అబ్బురమొందితిని. గాంధీగారిలో ఘనమైన శక్తిగలదు. ఆయనను చేరనాగందరిని వశపరచుకొనును. ఇదియే అతని మూర్తియొక్కశక్తి.

ఒక్కసంగతిగలదు. ఆయన గోలియతునివలె దృఢకాయుడు గాడు. ఈఉత్కృష్ట పరిశ్రమకు ఆంగ్లేయ బలహీనపు శరీరము ఓ ర్వగలదాయని సందేహము గలుగుచున్నది.

ఆంగ్లేయుడగుటచే నేను గాంధీగారిని సగౌరవ్యరూపమనియు ముఖ్యముగా భావించుచుండును. ఇండియాలోనుండి బిరోపియనులు రాజకీయములందు విముఖతగలిగియుండును. ముఖ్యముగా భారతీయులకు సంబంధించిన వానికి సానుభూతి లేకయుండురు. మహాత్మాగాంధీగారిని అప్పడప్పుడు బిరోపియనుల సభలయందుపన్యసించగోరినచో దానివలన వారిలో మంచి స్వభావము గలవారందరు మేల్కొంచి యిదివరకు కన్నయెక్కువ శ్రద్ధజూపగలరు.

చివరకు నేజెప్పదలచినది. నేనుఅద్భుతమగు వాగ్దోరణి మహిమయందు మనోహరమగు మూర్తియొక్కశక్తి మహిమయందు గాంధీగారి విజ్ఞానాధికృతయందు మైమురచిపోతిని. కాని యందుచే బాగుపడితినిని భావించుచున్నాను.

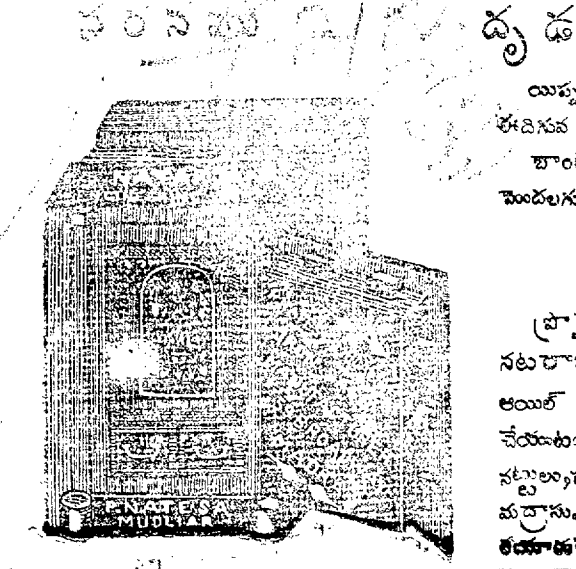
కంపెనీని మరియొక-సలమునకు

మార్పులు

మద్రాసు, బ్రాడ్వేలో నెం 9 రు గృహమునందుండిన మా కంపెనీ, బ్రాడ్వేలోనేయుండు నెం 23 రు గృహమునకు మార్చబడినది. గాన మా కారాదారులందరును దీనిని గమనించి, యికముందు వారి ఆర్డరులను సదరు విలాసమునకు పంప ప్రార్థితులు.

ఇంగ్లీషు సైకిల్ అందు మోటారు ఇంజిన్లుగు

కంపెనీ, 23 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నవ్వుక మైనది

యిప్పుడేమొత్తప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదినుకలెంపబడిన నారివద్ద అవ్వకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంసులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘసభలు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

సి. న. తే. శ. మొదలియార్,

ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రాచీనము, నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిట్ ఎంజినీరు, మోటారులు, మెషిన్లు, యము, మొదలగునవి రిపేరు చేయించుచుండు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లులు, వలన్టీ సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యిక్కబడును. సుబ్బరాయప్పి, విధి, పెద్దనాయక్ కేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరముగా బ్రాజ్ ఇనుము బ్రాసులుగూడ.

ప్రకటనాస్వాతంత్ర్య సమస్య

(మదరాసు మెయిలు)

కాననభూమి నిన్ను (నవం, 18) సెలవు కమిటీ చర్చలను మరల ను పత్రికలలో ప్రకటించుటగూర్చి జరిగిన ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రజలనుగూర్చి మాట్లాడుచు సత్యమూర్తి గారి టెల్లెగ్రాఫ్ లో:— "కాననభూమి నిబంధనలకు పత్రికలు లోబడి యుండుట జూచుట తమవిధియై యున్నది."

ఈ ప్రశ్నలకు సంబంధించినంతవరకు అసంభవమగు పరిణామములకు సర్. జె. వెంకటరెడ్డి నాయకుగారు అక్టోబరు 28 తేదీనాటి వాణిజ్యపత్రికలో ఆయన యీ రీతిగా నుడిచి యుండెను: "సభ్యులు రహస్యముగా నుంచవలెననది అచారముగ జరుగుచున్నదేగాని రహస్యముగ నుంచవలెనని కానియ నిబంధన యేదియులేదు. మరియు కాననభూమి చట్టము విధించినది అధ్యక్షుని కేవలముగా నుండినదిగాదు. ఈవిషయములకు గాని సభ్యులపై నాధారపడియున్నది.

మనము రహస్యముగా నుంచినచో, యేకాననముగాని, నిబంధనగాని యవసరములేదు." అప్పుడు సత్యమూర్తి గారిగూడ కాననభూమి నిబంధనగూర్చి అధికారమునుగూర్చి సందేహముగ నుండిరి. టెల్లెగ్రాఫ్ లో:— "సెలవు కమిటీ చర్చలన్నియు అచ్యుతము రహస్యములుగా నున్నవి గాని సభాసభాసభ్యులు చట్టముగ బడిరి. ఈవిషయము నాకు స్పష్టముకాలేదు. బాగుగ విచారించవలసి యున్నది. అట్లయినచో ప్రతిసెలవు కమిటీ చర్చయు నిజముగ బయలుపడక యున్నవా?

ఇది నిజముగా బయలుపడవలెననుచో లేదోమిదగు జాగ్రత్తగా విచారించి తెలుసుకొనవలసియున్నది. ఈమాటకు సంకతులను గూర్చి కాగూడ పరిశీలించవలసి యున్నది. "హుజురీ"లో తొలగిత ప్రకటించబడినవార, ఆ సోసియేటు ప్రెసు యే యధికారముతో దీనిని ప్రకటనార్థము అంపెనో యాసభలోనేగాక, హైదరాబాద్ కాననభూమి గూడు సెలవు కమిటీ టెలిగ్రాఫ్ లు దుండనో, వాటిక్రమవిధానమేదియో, కాననభూమి సెలవు కమిటీ చర్చలను ప్రకటించుటకెప్పుడు నిశ్చయించుకో యెప్పుడు నింకరింతురో, లేక నిశ్చయమే జేసికొనరో, సెలవు కమిటీవారు తమచర్చల సమయమున పత్రికాప్రతినిధులకు ఒకప్పుడు రానిచ్చి వేరొకసమయమున అటుంకపరచుటకు స్వయముగ అధికారము గలిగియున్నారో, లేదో, యివన్నియు విపులముగ తెలిసికొనవలసి యున్నది. మరియు, మిగుల శిక్షణనిర్వహించు అధికారము లీయవలసియుండునని గాని మిత్రుడు... తెలిసియున్నాడు ఇప్పుడప్పుడే అట్టి యవసరము గలదని వేదంబును."

నిన్ను సత్యమూర్తి గారు కాననభూమి నిబంధనకు లొంగి యుండవలెనని తెలిపిరి. దీనిపట్టి అక్టోబరు 28 తాడు పీరికి తెలియని నిబంధనల పరిచయము నిన్ను ఉదయము సరికి కలిగినని భావింపవలసి యున్నది. ఆనిబంధనలకు యిప్పటివరకు లేనిప్రతికటనగూడ నొంగువలెనని మేముగోరెదము. 28 అక్టోబరున చర్చముగించుచు అధ్యక్షుడు యిట్లు నడిచెను. అవసరముగ అధికారము అధ్యక్షునియందున్నది లేకున్నచో సెలవు కమిటీ సభలకు పత్రికాప్రతినిధులను రానియకుండినచో పత్రికలలో రిపోర్టులు ప్రకటించుట దుర్భరము. సెలవు కమిటీ సభ్యులు చట్టపైకి వెల్లిబుచ్చుచుండినచో దుర్భరమే అయియుండును. అక్టో 28 వ తేదీన జె. పి. సాలోదానా గారిట్లు నడిపిరి. "కమిటీలో 40 లేక 50 మంది గలరు. మీరు బయలుపెక్కడను వెల్లిబుచ్చుచును ఒడంబడించో ప్రకటన కష్టపాధ్యునును." కమిటీ, అందుచేతనే సెలవు కమిటీ చర్చలగూర్చి సంభాషణలే యేబాబులలో జూచినను ట్రాముకాయలలోను క్లబ్బులయందు జరుగుచున్నవి. టెలిగ్రాఫ్ లుగూర్చి గూడార మెక్కడైన లభించినచో వాటి ప్రకటన ప్రజోపయోగమే అయినను పత్రికలు ఆసమాచారమును ప్రకటించినచో శిక్షింపబడునట. పత్రికలకు ప్రజలకు స్వాయమే సంకలనము కాననభూమివారు అధ్యక్షుని ద్వారా లేదు చర్చలేకనగు. ప్రకటనార్థములో టెలిఫు నిబంధనలకు ప్రభుత్వప్రకటన మూలమున టెలిఫునరచ గోరెదము అట్లయినచో పత్రికలు తామేరీతిగా ప్రవర్తింపవలెనో తెలిసికొనగలవు. కాననభూమి యంత రహస్యముగా నుండగోరునో ప్రజలకు తెలియగలను.

స్వదేశీ సభ

చరక ప్రాశస్త్యము

'నవసంఘ' పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

జగద్ధాత్రీ పూజాదివసమునాడు జరిగిన రాటమపాటి మాసపరీక్షతో బాటు ప్రవర్తక సంఘ యజమాన్యమున స్వదేశీ సభగూడజరిగెను. అందులకు కలుగజేసి డి. యెస్. జే. చాదరీగారు ఆహ్వానింపబడిరి. సభాప్రారంభమున విద్యాపీఠ బాలురు ఒక గీతమును బాడిరి. అంతట సర్ మోతీలాలు రాయగూడ సభాకార్యక్రమమును ప్రారంభించిరి. మోతీలాలు సర్ చాదరీగారిని గూర్చి జెప్పడు 1896లో కాంగ్రెసుసందర్భమున స్వదేశీ ప్రదర్శన మనదానిని ఉద్దేశించిన పీఠోనియు, బెంగాలు విభజనకు ప్రతికూలద్యమునునందు చాల పనిజేసిననియు జెప్పిరి. వారుతమస్వదేశీ యనుభవమునుగూర్చి మనకు లాభకరముగనుండు విషయముల చెప్పగలరు. ప్రవర్తక సంఘము యిప్పటికి 17 యేండ్లనుండియు విజ్ఞానపారిశ్రామిక విషయముల నిర్వాహకార్యము చేయుచుండెను. ఆసంఘము ఐకవత్సభావమును పెంపొందించే నిఖరుకు నేయితత్వమునైన ఒక్కటి జేయవలెననియే నిశ్చయించెను. ఇప్పుడా ఐకవత్సభావమే గాంధీమహాత్ముని జీవితకార్య ప్రోత్సాహమువలన దేశమంతయు వ్యాపించినది. ఇప్పుడయ్యది ఇంక దియే ముఖ్యమైన అవసరముగ నున్నది. ప్రవర్తక సంఘముజేయు పనులును సందేశమును స్పష్టముగ ఆసంఘమాసపత్రికలందు ప్రచురింపబడుచున్నది. అట్టితరీక్రిటి పుప్రభుత్వమువారు యాసంఘము జేయుపనులను అనుమానముతో జూచుచుండుటకు కారణమేమి? ఈసందర్భమున నవసంఘముకు బ్రెజిడెంట్ ప్రభుత్వము ఆలంబించునిర్బంధవిధానమును నిరసించుచు- యాసంఘము విశుద్ధాత్మతో దివ్యజాతీయత నడచేయుగనుండుకొని బ్రెజిడెంట్ జేయు ఫాల్సూ, చిటగాంగు, కలకతా లలో పనిజేయునపుడు వారిపాఠశాలలను దుకాణములను పోలీసువారనుమానముతో నేలసోదాజూడవలెననియుండిరి. ప్రవర్తక సంఘనిర్వాహకార్యములందు యేవిధమైన రహస్యమును లేదు. ఇంకను అనుమానముతో నిసంఘమును జూచుచు వారిపాఠశాలలను దుకాణములను పరిశీలించుచున్నదల యిది అన్యాయమని చెబుతే భగవంతునితో మొరటెట్టుకొనవలసి యుండును. ఇట్లు మానవాళి కన్యాయముజేయుట తగదని ఆయన అసమ్మతించి చెప్పెను.

వెకార్లీసుమాజరు రహిమానుగారు ఉభయలో ఐకవత్సభ ప్రభాసమును రాటమయొక్క అవసరమునుగూర్చియు మాట్లాడుచు అయ్యది గాంధీమహాత్ముని జాతీయబోధలో ముఖ్యములని జెప్పి మామూట్లయి సోదరులు నూలుపడకుటకు వ్యాపింపజేయుటకై అంజుమాను స్థాపింపవలెనని జెప్పిరి. అంతట శ్రీయత నిర్మల సి. హెచ్. బుక్కిగారు నివేదికను జదిపిరి. సంఘమునందు జేయవలసిన పనులన్నియు జేసిగూడ 15 మంది పురుషులును 8 మంది స్త్రీలును వ్యవధియున్న పుడితజేయగల్గిరిని తెలిపిరి. సెలవును మొత్తముమీద 89869 గజముల నూలును 187 తులములు తయారుజేసిరి.

చాదరీగారి ఉపన్యాసము చాదరీగారు తల సరసముగ నుపన్యసించుచు స్వదేశీ యుద్ధవ్యయమునందు గల ధైర్యసాహసభాసమును తెల్పి తా నెట్లు ప్రచారము జేసినదియు జెప్పెను. విదేశప్రభుత్వములతో బోల్చినపుడు తనదేశముపై ప్రేమ యెట్లతిశయించినదియు ఆయనకు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఇంగ్లాండులో ప్రయాణము జేయునపుడు 'ఈదేశపు పరిశ్రమలను ప్రోత్సహము జేయుడు' అని గోడలమీద గాన్పించెను. ఆరోజులలో స్వదేశీ భావము ఆయనకేగాక దేశభక్తులకును సజాలోచనపరులందఱకును గూడ గట్టి భావములే గల్గెను. ఇందులకు శ్రీ శ్రీ లోకమాన్య తిలకే మార్గదర్శకులైరి. చాలకాలము క్రిందనే చాదరీగారు రాజకీయబోధనము మాని స్వదేశీ పునరుద్ధారణకు ప్రయత్నింపవలసినదిగ జెప్పెను. బెంగాలు విభాగము జరుగకుండ శాపుటయెట్లని వచ్చినపుడు ఆయనవంటి యువకులే కొందరు సుతేంద్ర బాబునంటివారివద్దకు పోయి స్వదేశీ యుద్ధవ్యయము బాగా నడుపవలెనని చెప్పిరి. విభాగము జరుగకపోయెను. ఇప్పుడు నేడు కాంగ్రెసుకే యిట్టి స్థితి వచ్చినది, దేశముయొక్క ఆర్థిక పునరుద్ధారణకార్యమునే జరుపుట యోగ్యమని కాంగ్రెసు తలంచుచున్నది. యువకులు తమకు దేశముపై ప్రేమయున్నటులు జూపవలెనన్న స్ఫూర్తిగహితముగ పనిజేయుచు త్యాగమును జూపవలెను. మొదట ఉద్ధము ముపుడు వంగలక్షి దూదిమిల్లును స్థాపించి జాతీయ విద్యా సంఘము పెట్టిననాటి మాటలు చెప్పెను. అప్పుడు పశుపతి

బొటు పట్టణమున వసూలుజేసిన జాతీయనిధి వ్యభిచారదనియు దేశీయపరిశ్రమాభివృద్ధికి వినియోగింపబడె ననియు తెల్పెను. తుదకు చాదరీగారు హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని గూర్చి తెల్పి యెన్నికష్టములున్నను నిర్వాణ కార్యక్రమమును జేయుచున్న ప్రవర్తక సంఘము ననుసరించి బలపరుపవలెనని కోరెను. అట్టి విశుద్ధముగ ప్రేమైక్యములు భగవద్దేశితములుగాన వానికి ప్రతిపాదము లుండవని ఆయన తలంచెను.

ఈ సభకు హిందూమహమ్మదీయులు వీరలును భాగ్యవంతులు నందఱును వచ్చి నిర్వాహకార్యమును చాలవరకు బాందిరి.

నోటీసు

దక్షిణవల్లూరు ఎస్టేటు సీనియరుజమీన్ దార్ల గారగు శ్రీ రాజా బొమ్మదేవర సత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరు జమీన్దారుగారి మీద తేబడిన యిన్ సాల్ వెన్సి గ్రంథములో:—

కృష్ణ జిల్లా కోర్టు ఫయలు. ఐ. పి. నెం 21/1924 రు.

ప్రెగ్రంథములో జిల్లాకోర్టువారు ఈదిగువ సంతకము చేసినవారిని "ఇంటరిం రిసీవరు"గా అప్పాయింట్ చేసి ఎస్టేటు తాలూకు యావదా సీని స్వాధీనము చేసికొనుటకు ఉత్తావులు ఇప్పించియున్నారు. సివిల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు ఆర్డరు నెం 41రు, రూలు నెంబరు 1, లోని అధికారము యావత్తు వారికి ఇప్పించియున్నారు. సదరు ప్రకా. ము ఆన 1924 సెల్లె రెండ్ 10 నవంబరు తేదీన వచ్చుగింత చేసికొనడ మయినది. గనుక ఇంతటి నుంచి సదరు ఎస్టేటుకు సంబంధించిన వ్యవహారములను గురించి, పరిపాలనావిధానము యావత్తున్న వారిచే జరుపబడును. గనుక వారికే వ్రాసుకొనవలసి యుండుంది. అట్లు పైన ఉదహరించిన ప్రకారము జరుగక జమీన్దారుగారితో జరుపుకొనువారికి గలుగునవముకు వారు (రిసీవరుగారు) ఎంతమాత్రము జవాబుదారీ కాదు. సదరుకోర్టు వారే భరించవలసియుండుంది. ఎస్టేటుతో గమితము ఉండదు. ఇంటికాక, రాజాగారు ఇప్పు వలసిన బాకీదార్లకున్నా, ఋణులకున్నా కూడా సదరు ఎస్టేటుమీద రావలసిన బాపతులన్నిటి విషయములోనున్నా ఈదిగువ సంతకము చేసినవారికే ది 15-12-1924 తేదీలోగా తెలియపరుచుకొనవలసి యుండుంది.

మరిలిపట్టణము. } వడ్డాది పేర్రాజు, బి; ఎ. బి, ఎల్. 16-11-1924.

కృష్ణ జిల్లాకోర్టువారిచే నియమింపబడిన ఇంటరిం రిసీవరు.

రత్నపురపు లేహ్యము

శుక్లవస్త్రమునుపోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత లేహ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలువని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమునల్ల మేహము నల్ల వచ్చిన దగ్గ మొదలగు రోగములు మూత్రరోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రూ 8-4-0.

మహాద్రాక్షాది చూరము

స్త్రీలపాలిటి సంజీవిని

శాస్త్రసమ్మతముగా ఆధుకభస్మము మొదలగు విలువగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. కుసుమలు, ఋతుహార, వంశ్యత్వము మొదలగు స్త్రీల సమస్తరోగములను బారదోలి సంతానము కలుగజేయును. ఒకమనిషికి సెలరోజులకు సరిపడు చూరము గల డబ్బీ రూ 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

డబ్బీ 1-క్లెయిన్ మమ్మలెలము రూ 8-0-0

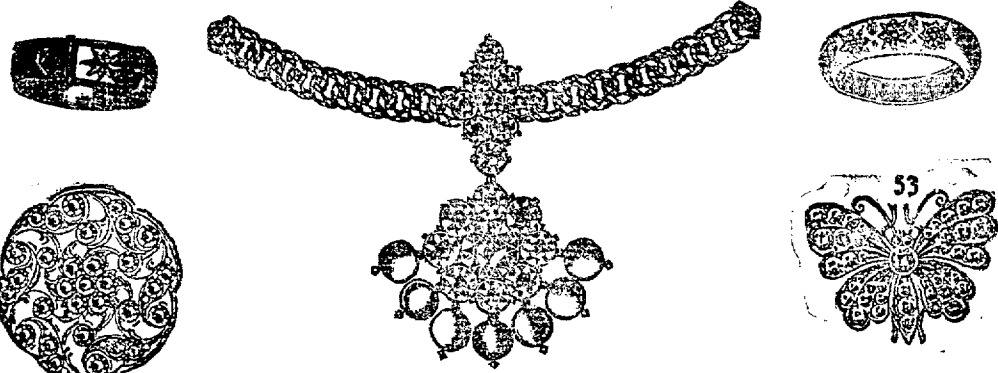
ఈతైలము పోడలు, బొల్లి, తెలుపు, గుంపు, ముప్పులకు రాణియగుట దేవతల గొంతును.

వెల సీసా 1-క్లెయిన్ వెలకు ముందు రూ. 6-4-0

శుభాశుభ తిలకులచేత వేలం పోలి నరంబును. పోలి మునుకు సంక్రమణకు హాని యుండక జెండ్రుకల మొగును. అమ్మతాండవం డబ్బీ, మదరాసు - బొంబాయి.

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

ఆంధ్ర పత్రిక

నవ్వుకమగు కొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రజ్యోతిషి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్వార్డు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు
మావస్త్ర అనేకరకములు కొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగి వైకలు, మొదలగు బంగారు
నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకచాదిరిల అడ్డగిలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చందనవరములు,
పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలగిన్నెలు, కాపిపెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను
అనేకరకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు
న్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాంతెట్లు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదరు,

1597

కోల్ మాన్యు ఆవపిండి
(ఈ ఒకవిధ వాయుభాస్యము)

డి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి

డక్ హాం ఆవపిండి..

ఈగరపు డబ్బావైనను
బుడ్డివైనను ఈ గురు
తును గమనింపుడు.

ఈ డక్ పెట్టుబడి:— కూరగాయలు,
పెరులు, మాంసము.

పేర్కొన:— చేపలు, మాంసము, బంగా
లొరుంప ముక్కలు, కుండ్లు.

కాల్చి పక్వముచేయు:— మాంసము,
బతులు మొదలగునవి దీనితోచేర్చిన
మిక్కిలి రుచికరముగానుండును. దీనికి
సమానమైన సంబారమేలేదు.

వైద్యులందరును:—చాలమేలై వదనినవి
కోల్ మాన్యునుప్రభువేవాడుచున్నాడు.

డి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి (ఈగరపు డ
బ్బాలలో ప్యాకుచేయబడును)

డక్ హాం మస్టర్డ్:—(ఈగరపు డబ్బా
లలోనుబుడ్డలలోను ప్యాకుచేయబడును)

ఈగరపు డబ్బా యొక్కయు, బుడ్డి
యొక్కయు, ఆకారమును, వాటిపైన
యెందుగురులనుచక్కగాగమనింపుడు
అన్నిదుకాణములందును దొరకును

చక్కనివోడువాటికి రుచినిచ్చును.

మిక్కిలి రుచికరమైనది.

మెనరిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, లాట్ రీడింగు, కాన్ సెక్ ట్రే
వన్, ఆత్మశక్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెస్సరిజసహ
యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు నిపులముగ, మర్మర
హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమర్పితముగ, గురువులేకనే
ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మె (ప్రతి 1-కి రూ. 1.0-0 పోస్టేజీ 0.4-0)

ప్రావేశరే, నేఖిర్, మెస్మోస్టు ఏలూరు.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల
తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన సువాసనగలది. వైట్ ఆ
యిర్ యిర ఆవాయకర మైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది
చాలకాలమునుండి మంచినగుముకలిగి, వాడుకలోనున్న
ది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1.0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను
నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక
వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యిరరవివరములకు మా
కొత్త క్యాటలాగునకు ప్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ సార్వసి,
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క వంచి

గుణములు గలిగినటాయిలెట్
అందు ఔషధసంబంధమైన

వస్తువులు

3361

వర్క్ యొక్క:— బ్యాంక్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన
వస్తువులను ప్రేమతో, చిన్నదాని చిన్నదాని,
మిక్కిలి గుణ్యతగా వాడుచేర్చబడినది. కి విల్లెగల చెట్టె
1 కి ధర రూ. 0.12-0.

వర్క్ ఫ్రెయిసు దంశమార్గము:— శరత్పుల్లలో దం
శభాదము చేయుట అందరిని తెలిసింది. ప్రభుత్వో మ
ర్క్ ఫ్రెయిసు దంశమార్గము చేర్చి దంశభాద సముదేశి
కానుట చాలనుంది. వేపచెట్టుయొక్క మంచినగుము అన్ని
యూనియన్ గానె.

బుడ్డి 1 0-8-0; చిన్నపాటులు 1 కి 0-2-0.

మర్క్ పాటాయిలెట్ డిండి ముఖమునకు, చర్మమునకు
వేపాననకు లిగింపి.

డబ్బా 1 కి రూ. 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి రూ. 0-0-0.

హిందూ ఔషధసంధు హిందూ ఔషధ పరిశ్రమ, ధనము
చే తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu
Chetty Street, MADRAS.

Mr. V. V. KRISHNA IYER
Palghat